

Παράρτημα 12ο - Καρπάθικο Γλέντι:

Επιστολές / Κοινοποιήσεις / Τοποθετήσεις

με αφορμή την 'ένσταση' από Καρπάθιους της εσωτερικής διασποράς με καταγωγή από τις κοινότητες Ολύμπου-Διαφανίου και τους ισχυρισμούς τους
[ακολουθείται η ορθογραφία των συγγραφέων]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ & ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥΣ

1. [Απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου, Καρπαθιακού Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού, Παιδείας](#)
[ημερομηνία: 2018.03.28].
2. [Αδελφότητα των Απανταχού Ολυμπιτών Καρπάθου «Η Δήμητρα»](#)
[ημερομηνία: 2018.06.13].
3. [Όμιλος Καρπαθίων Νέων](#)
[ημερομηνία: 2018.06.27].
4. [Επιστολή Επάρχου Καρπάθου-Κάσου κυρίου Γιάννη Γ. Μηνιασή](#)
[ημερομηνία: 2018.06.28].
5. [Παγκαρπαθιακό Ίδρυμα Αμερικής](#)
[ημερομηνία: 2018.07.01]

B. ΚΑΡΠΑΘΙΟΙ ΓΛΕΝΤΙΣΤΕΣ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

1. [Μαρία Σκούλλου-Λαγωνικού](#) (γλεντίστρια, μέλος συλλογικών φορέων της διασποράς του New Jersey)
[καταγωγή: Απέρι Καρπάθου, διαμονή: New Jersey USA, ημερομηνία: 2018.06.12].
με σχολιασμό από τους Μηνά Λιγνό (Σπόα) και Μανώλη Μάλτα (Μεσοχώρι)
2. [Βασιλεία Βασιλαράκη](#) (γλεντίστρια, μέλος της οικογενείας Βασιλαράκη, Οθείτες πρωτομερακλήδες και μουσικοί).
[καταγωγή: Όθος Καρπάθου, διαμονή: Πηγάδια Καρπάθου, ημερομηνία: 2018.06.12].
3. [πατήρ Ιωάννης Διακογεωργίου](#) (πρωτομερακλής)
[καταγωγή & διαμονή: Όλυμπος Καρπάθου, ημερομηνία: 2018.06.17].
4. [Παναγιώτα Ιατρίδου](#) (κόρη του πρωτομερακλή & μουσικού Γιάννη Ν. Παυλίδη)
[καταγωγή: Όλυμπος Καρπάθου, διαμονή: Πειραιάς, ημερομηνία: 2018.06.21].

5. [Μανώλης Γ. Μάλλας](#) (πρωτομερακλής, μουσικός, οργανοποιός)
[καταγωγή: Μεσοχώρι, διαμονή: Ρόδος, ημερομηνία: 2018.06.21, [link πηγής](#)].
6. [Συλλογικός Διάλογος με Μαντινάδες που τον ξεκίνησε η Μαρίκα Γεργατσούλη](#)
[ημερομηνία 2018.06.23, [link πηγής](#)
Μαρίκα Γεργατσούλη (Απέρι), Ευμορφία Ι Διακογεωργίου (Όλυμπος), Γεώργιος Χατζηαντωνίου (Απέρι), Μανόλης Χαροκόπος (Μεσοχώρι), Μίνα Ρουμελιώτου-Χατζηγεωργίου (Πηγάδια), Μιχάλης Σακέλλης (Σπόα), Λέλα Λάμπρου-Αντωνίου (Πηγάδια), Γιάννης Χαροκόπος (Μεσοχώρι), Ιωάννης Χαλκιάς (Σπόα), Στέλιος Χρυσόχερης (Βολάδα), Γρηγόρης Χατζηαντωνίου (Όθος), Αναστασία Καπλάνογλου-Αλεξιάδη (Βολάδα)].
7. [Νικόλαος Κανάκης](#) (γλεντιστής & πρώην κοινοτάρχης Ολύμπου Καρπάθου)
[καταγωγή: Όλυμπος Καρπάθου, διαμονή: Γλυφάδα, ημερομηνία: 2018.06.25].
8. [πατήρ Κωνσταντίνος Ι. Χαλκιάς](#) † (πρωτομερακλής, μουσικός, ερευνητής)
[καταγωγή & διαμονή: Σπόα Καρπάθου, ημερομηνία: 2018.06.26].
9. [Γιώργος Εμμ. Μάλλας](#) (γλεντιστής, μουσικός & δάσκαλος λύρας)
[καταγωγή: Μεσοχώρι Καρπάθου, διαμονή: Baltimore USA, ημερομηνία: 2018.06.26].
10. [Μανώλης Σοφίλλας](#) (γλεντιστής, μουσικός & δάσκαλος λύρας)
[καταγωγή: Όλυμπος Καρπάθου, διαμονή: Ρόδος, ημερομηνία: 2018.06.27].
11. [Νικόλαος Η. Ορφανός](#) (φοιτητής)
[καταγωγή: Όλυμπος Καρπάθου, διαμονή: Πέραμα, ημερομηνία: 2018.07.02].
12. [Μανώλης Δημελλάς](#) (γλεντιστής, ερευνητής, δημοσιογράφος, συγγραφέας)
[καταγωγή: Μενετές Καρπάθου, διαμονή: Πειραιάς, ημερομηνία: 2018.07.08].
13. [Συλλογικός Διάλογος με Μαντινάδες που τον ξεκίνησε ο Ιωάννης Μ. Λαγωνικός](#)
[ημερομηνία 2018.07.09, [link πηγής](#)
Ιωάννης Μ. Λαγωνικός (Όθος), Μιχάλης Σακέλλης (Σπόα), Γιάννης Η. Δήμαρχος (Σπόα), Λιλή Μελά (Μενετές), Μαρίκα Γεργατσούλη (Απέρι), Γιώργος Πρωτόπαπας (Διαφάνι), Ηλίας Λιγνός (Σπόα), Βασίλης Λέου (Όθος), Μιχάλης Σκευοφύλακας (Αρκάσα), Νίκος Διάκος (Βολάδα)].
14. [Ιωάννης Μ. Λειβαδίτης](#) (γλεντιστής & μουσικός)
[καταγωγή: Σπόα Καρπάθου, διαμονή: Corpus Christi Texas USA, ημερομηνία: 2018.07.20].
15. [Μάνος Αναστασιάδης](#) (ερευνητής, παιδαγωγός, καλλιτέχνης)
[καταγωγή: Όλυμπος & Διαφάνι Καρπάθου, διαμονή: Ρόδος, ημερομηνία: 2018.11.15].
16. [Μαριγούλα Κρησιώτη](#) (γλεντίστρια και ερευνήτρια καρπαθιακής λαογραφίας)
[καταγωγή: Όθος Καρπάθου, διαμονή: Αθήνα, ημερομηνία: 2018.12.28].
17. [Νικόλαος Μ. Αναστασιάδης](#) (πρωτομερακλής)
[καταγωγή: Όλυμπος & Διαφάνι Καρπάθου, διαμονή: Αθήνα & Canberra Αυστραλίας, ημερομηνία: 2018.12.31].
18. [Νικόλαος Κανάκης](#) (γλεντιστής & πρώην κοινοτάρχης Ολύμπου Καρπάθου)
[καταγωγή: Όλυμπος Καρπάθου, διαμονή: Γλυφάδα, ημερομηνία αποστολής: 2019.02.01].

Γ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ

1. [Γιάννης Ζέρβας](#) (Ομότιμος Καθηγητής Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)
[ημερομηνία: 2018.11.18]
2. [Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος](#) (Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)
[ημερομηνία: 2018.11.21].
3. [Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης](#) (Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)
[καταγωγή: Μενετές Καρπάθου, διαμονή: Πειραιάς, ημερομηνία: 2018.11.24].
4. [Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας](#) (τ. Αναπληρωτής Καθηγητής Λαογραφίας Πανεπιστημίου Πελοποννήσου)
[ημερομηνία: 2018.12.27].
5. [Γεώργιος Δημ. Κοντογιώργης](#) (Ομότιμος Καθηγητής & τέως Πρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου)
[ημερομηνία: 2019.01.31].

A. ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ & ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΑΥΤΩΝ

**01. Απόφαση Διοικητικού Συμβουλίου,
Καρπαθιακού Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού, Παιδείας
[2018.03.28]**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

INFORMATICS DEVELOPMENT
AGENCY
Digital signed by
INFORMATICS AGENCY
Αρ. Πρωτ. 142

Αριθμ. Απόφ. 10/2018

ΑΔΑ: 6Κ0ΣΡΙ3-ΧΣ2

Απόσπασμα από το πρακτικό της 2^{ης}/28-03-2018 συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Κ.Ο.Π.Α.Π.

Στην Κάρπαθο και στον χώρο του Δημοτικού Συμβουλίου συνήλθε σήμερα Τετάρτη 28-03-2018 και ώρα 17:00 μ.μ. το Διοικητικό Συμβούλιο του ΝΠΔΔ Κ.Ο.Π.Α.Π. Δήμου Καρπάθου σε έκτακτη συνεδρίαση, ύστερα από την 130/23-03-2018 πρόσκληση του Προέδρου που δημοσιεύθηκε και επιδόθηκε με αποδεικτικό στα μέλη του Δ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 67 του Ν. 3852/2010.

Πριν την έναρξη της συνεδρίασης ο Πρόεδρος διαπίστωσε ότι από τα δεκατρία (13) μέλη του Δ.Σ. ήταν παρόντα τα εννέα (9), ως εξής:

Παρόντες	Απόντες
1. Βασιλαράκης Γεώργιος (Πρόεδρος)	1. Γεραπετρίτης Ιωάννης
2. Βασιλαράς Ηλίας (Αντιπρόεδρος)	2. Γεργατσούλη-Παπά Ειρήνη
3. Φράγκου Φωτεινή	3. Χριστοδούλου Μαρία
4. Δήμαρχος Γεώργιος	4. Φελλουζή Ελένη
5. Γιάννακα Όλγα	
6. Παπαδοπούλου Τριάδα	
7. Σπανός Νικόλαος	
8. Καβαλιέρου Μαρία	
9. Παπαμανώλη-Σεβδαλή Εβίνα	

1^ο Θέμα – ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ: «“Καθιστό Καρπάθικο Γλέντι” ως Στοιχείο προς Ένταξη στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Ο αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ηλίας Βασιλαράς εισηγήθηκε το πρώτο θέμα ημερήσιας διάταξης, ενημερώνοντας τα μέλη για την πρόταση και για την έρευνα που έχει προηγηθεί και μπορεί να προωθηθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού. Το στοιχείο «Καθιστό Καρπάθικο Γλέντι» βρίσκεται υπό τη διαδικασία μελέτης για την σύνταξη του σχετικού φακέλου ως προς την ένταξή του στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, μετά από την προέγκρισή του από την αρμόδια διεύθυνση του ΥΠ.Π.Ο.Α. [Υπουργείο Πολιτισμού, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς & Διαπολιτισμικών Θεμάτων].

Η σύσταση της ομάδας έρευνας και σύνταξης του φακέλου πιστεύουμε ότι καλύπτει την μελέτη και την αποτύπωση του στοιχείου επιστημονικά και κοινοτικά. Τα μέλη απαρτίζονται από τους:

- Βασιλική Χρυσανθοπούλου | Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας, Τμήματος Φιλολογίας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Παρασκευή Γ. Κανελλάτου | Εθνομουσικολόγος, Καλλιτεχνική Διευθύντρια Ερευνητικού Κέντρου Ελληνικού Τραγουδιού.
- Ηλίας Εμμ. Βασιλαράς | Ερευνητής Καρπαθιακής Λαογραφίας, Πρόεδρος Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού.

ΑΔΑ: 6Κ0ΣΡΙ3-ΧΣ2

- Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου | Εκπαιδευτικός, Τελειόφοιτος στον Κύκλο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών: «Λαογραφικές Σπουδές - Θεωρία και Εφαρμογές του Λαϊκού Πολιτισμού», Ε.Κ.Π.Α.

Στο δελτίο, όπως αυτό παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα της Άυλης [<http://ayla.culture.gr/2990-2/>], αναφέρονται όλες οι Κοινότητες των Καρπαθίων που ασκούν το στοιχείο στην Κάρπαθο αλλά και στην Διασπορά εντός και εκτός Ελλάδας, καθώς επίσης και όλοι οι φορείς όπως ο Καρπαθιακός Οργανισμός Πολιτισμού Άθλησης και Παιδείας του Δήμου Καρπάθου, που συμβάλλουν στη διατήρησή του.

Ο κ. Βασιλαράς πρότεινε να εγκριθεί η πρόταση για την στήριξη του φακέλου «Καθιστό Καρπαθικό Γλέντι», καθώς αυτό θα είναι ένα μεγάλο βήμα για την αναγνώριση της ιδιαίτερης και ζώσας Λαογραφικής Κληρονομιάς της Καρπάθου, με επόμενο στόχο το αντίστοιχο Ευρετήριο της Unesco.

Στην συνέχεια ο πρόεδρος κάλεσε τα μέλη να αποφασίσουν για το θέμα αυτό.

Τα μέλη του Δ.Σ. μετά από διαλογική συζήτηση και έχοντας υπόψη:

1. Την εισήγηση του αντιπροέδρου
2. Τους σκοπούς του Ν.Π.
3. Τις πολυάριθμες δράσεις του ΚΟΠΑΠ και τα Διεθνή Λαογραφικά Συνέδρια που έχουν διοργανωθεί από το πρώην Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καρπάθου και στην συνέχει από τον ΚΟΠΑΠ, για την ανάδειξη της μοναδικής Λαογραφικής Κληρονομιάς της Καρπάθου.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΝ ΟΜΟΦΩΝΑ

- Εγκρίνουν την πρόταση στήριξης του φακέλου «“Καθιστό Καρπαθικό Γλέντι” ως στοιχείο προς ένταξη στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, με κάθε μέσο που έχει στη διάθεσή του ο ΚΟΠΑΠ και
- συμφωνούν με την σύσταση της συντακτικής ομάδας αλλά και με τους ερευνητικούς στόχους που αυτή θέτει σχετικά με το στοιχείο (παγκαρπαθιακή αποτύπωση, μελέτη, τεκμηρίωση και παρουσίαση του στοιχείου).

Η απόφαση έλαβε τον αριθμό **10/2018**.

Αφού συνετάχθη το παρόν, υπογράφεται ως ακολούθως:

Ο Πρόεδρος
Βασιλαράκης Γεώργιος

Τα Μέλη:
1. Βασιλαράς Ηλίας (Αντιπρόεδρος)
2. Φράγκου Φωτεινή
3. Δήμαρχος Γεώργιος
4. Γιάννακα Όλγα
5. Παπαδοπούλου Τριάδα
6. Σπανός Νικόλαος
7. Καβαλιέρου Μαρία
8. Παπαμανώλη-Σεβδαλή Εβίνα

Ακριβές αντίγραφο
Ο Πρόεδρος
Βασιλαράκης Γεώργιος

**02. Αδελφότητα των Απανταχού Ολυμπιτών Καρπάθου «Η Δήμητρα»
[2018.06.13]**

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΛΥΜΠΙΤΩΝ ΚΑΡΠΑΘΟΥ
«Η ΔΗΜΗΤΡΑ»
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1948

Πειραιάς, 13 Ιουνίου 2018

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Αδελφότητα μας, χαιρετίζει την πρωτοβουλία του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου, που αφορά στην καταχώρηση του Καρπάθικου Καθιστού Γλεντιού, στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας.

Θέλουμε να πιστεύουμε, πως η κορυφαία έκφραση του ολοζώντανου Λαϊκού πολιτισμού της Ολύμπου, θα αναδειχθεί για μια ακόμη φορά μέσα από αυτή την μελέτη και έρευνα.

Η Αδελφότητά μας, θα σταθεί δίπλα σε αυτήν την προσπάθεια, αλλά και σε κάθε άλλη πρωτοβουλία που προάγει τον τόπο μας και τον πολιτισμό του.

Όμως, παράλληλα, θα θέλαμε να εκφράσουμε τον εύλογο προβληματισμό μας αναφορικά με την αφετηρία της κίνησης αυτής, η οποία πιστεύουμε ότι θα έπρεπε να πηγάζει από μία αποκρυσταλλωμένη πεποίθηση των Κοινοτήτων της Καρπάθου, ύστερα από προηγούμενη ενημέρωσή τους, ώστε η όλη αυτή προσπάθεια να εκφράζει όσο το δυνατόν περισσότερα μέλη των Απανταχού Καρπαθίων.

Επιπλέον, δεν είναι κατανοητή η μη συμμετοχή έστω και με συμβουλευτικό ρόλο, γνωστών στην Καρπάθικη Κοινωνία επιστημόνων, οι οποίοι τυγχάνουν πολυγραφάτοι στο εν λόγω αντικείμενο όπως ο Καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών - Τομέα Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Κυρίου Παύλου Κάβουρα.

Θα συνιστούσαμε σε καλόπιστη και καλοπροαίρετη βάση να μπου τα θεμέλια έτσι ώστε να «γεφυρωθούν» οι όποιες διαφορές έχουν προκύψει μεταξύ

του επιστημονικού κόσμου και να αφουγκραστούν ταυτόχρονα την θέληση των Καρπαθιακών Κοινοτήτων.

Ο ρόλος του Σωματείου μας ήταν και θα είναι ενωτικός υπέρ των συμφερόντων των Απανταχού Ολυμπιτών αλλά και όλων των Καρπαθίων. Για τον λόγο αυτό δεν θα ρίχναμε ποτέ νερό στον μύλο της διχόνοιας και της αντιπαράθεσης μεταξύ των αδελφών μας Ολυμπιτών και προτείνουμε την δημόσια διαβούλευση του σοβαρού αυτού θέματος.

Εμείς, θα είμαστε αρωγοί κάθε προσπάθειας συναίνεσης μεταξύ των Συmpατριωτών μας και ανάδειξης της πλούσιας Πολιτιστικής Παράδοσης του νησιού μας, που μια από τις χαρακτηριστικότερες εκφάνσεις του είναι το Καρπάθικο Γλέντι.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Γεώργιος Ν. Διακογεωργίου

Ο Γενικός Γραμματέας
Γεώργιος Ν. Αναστασιάδης

03. Όμιλος Καρπαθίων Νέων
[2018.06.27]

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΡΠΑΘΙΩΝ ΝΕΩΝ

Κολοκοτρώνη 80, Πειραιάς, 18536, Έδρα Σ.Α.Κ.

Με μεγάλη μας χαρά και ικανοποίηση πληροφορηθήκαμε την υποβολή υποψηφιότητας για το "Καρπάθικο Καθιστό Γλέντι" για την ένταξή του στο Εθνικό Ευρετήριο της Ελλάδας για την Αύλη Πολιτιστική Κληρονομιά. Πρόκειται για μια κίνηση η οποία συμβάλλει στην περαιτέρω αναγνώριση της μοναδικότητας και ιδιαιτερότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας, καθώς και στην προσπάθεια για διατήρηση της μακραίωνης παράδοσης μας και προστασία της από τις όποιες αλλοιώσεις δύναται να επιφέρει η εξέλιξη, η επαφή με ξένες επιρροές και η πάροδος του χρόνου.

Το γλέντι της Καρπάθου αποτελεί μέχρι και σήμερα ευκαιρία για συνάντηση ανθρώπων οι οποίοι έχουν σκορπιστεί στα πέρατα της Γης αλλά πάντα στην καρδιά τους έχουν την οικογένεια και τον γενέθλιο τόπο τους. Γλέντια ανεξαρτήτου αφορμής εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα τόσο στο νησί, όσο και στις καρπαθιακές παροικίες της Ρόδου, της Αττικής και του εξωτερικού, με αυθεντικότητα και σεβασμό στην παράδοση.

Είναι γεγονός ότι όσες αλλοιώσεις, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, κι αν έχει επιφέρει η εξέλιξη και ο χρόνος στην παραδοσιακή κοινωνία της Καρπάθου, το παραδοσιακό καθιστό γλέντι αποτελεί αυθεντική πηγή έκφρασης συναισθημάτων και ψυχαγωγίας μέχρι τις μέρες μας σε όλα τα χωριά του νησιού. Σε καθένα από τα χωριά της Καρπάθου, το γλέντι, όπως και πολλές άλλες πτυχές της καθημερινότητας παρουσιάζει ορισμένες ιδιαιτερότητες, οι οποίες δεν αποτελούν απαραίτητα και αλλοίωση των παραδοσιακών τρόπων του γλεντιού. Είναι γνωστή π.χ. η χρήση του βιολιού από κοινού με τη λύρα στα νοτιότερα χωριά σε αντίθεση με τα βορειότερα, η δυνατότητα συμμετοχής των γυναικών στα περισσότερα χωριά του νησιού σε αντίθεση με την Όλυμπο, η διαφορετική τεχνοτροπία όσον αφορά την εκτέλεση των μουσικών σκοπών από χωριό σε χωριό, ή ακόμα και η ύπαρξη σκοπών οι οποίοι είτε είναι γνωστοί με διαφορετικό όνομα σε άλλα χωριά, είτε δεν εκτελούνται καν (π.χ. το μαρς του γάμου το οποίο συνηθίζεται κυρίως στα νοτιότερα χωριά, ή ο σκοπός του λαλήματος ή ο Καμουζελιάρικος, οι οποίοι συναντώνται μόνον στην Όλυμπο). Είναι όμως αυτές οι διαφοροποιήσεις που καθιστούν το καρπάθικο γλέντι ένα μοναδικό φαινόμενο, το οποίο συνιστά πόλο έλξης κάθε τυχόν ερευνητικής μελέτης αλλά και αντικείμενο προστασίας από τις επιρροές της σύγχρονης κοινωνίας. Δεν πρέπει όμως να ερευνάται με την πεποίθηση ότι πρόκειται για "μουσειακό έκθεμα" ή φολκλορικό δείγμα ενός περασμένου παρελθόντος, αλλά για ένα εξαιρετικό δείγμα ζώσας παράδοσης που αντιστέκεται.

Κλείνοντας, αρχές του Ομίλου Καρπαθίων Νέων αποτελούν η διατήρηση και διάδοση της παράδοσης μας στη νεολαία του νησιού μας στην παροικία της Αττικής, καθώς και η σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των νέων μας. Θα πρέπει να γίνει συνειδητό το γεγονός ότι οι ιδιαιτερότητες που το καρπάθικο καθιστό γλέντι παρουσιάζει από χωριό σε χωριό δεν θα πρέπει να αποτελούν αφορμή για διαξιφισμούς και έριδες μεταξύ των Καρπαθίων. Είναι

σίγουρο ότι με την υποβολή του σχετικού φακέλου θα αναλυθούν με τον πλέον σαφή και διεξοδικό τρόπο οι ιδιαιτερότητες αυτές που καθιστούν το καρπάθικο γλέντι ξεχωριστή μορφή έκφρασης του λαϊκού πολιτισμού, και την Κάρπαθο μοναδική Κοιτίδα της ζώσας παράδοσης.

ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΚΑΡΠΑΘΙΩΝ ΝΕΩΝ

Ο Πρόεδρος,

Η Γεν. Γραμματέας,

Χατζηαντωνίου Γ. Γρηγόρης

Μπέρτου Φρ. Ζωή

**04. Επιστολή Επάρχου Καρπάθου-Κάσου κυρίου Γιάννη Γ. Μηνιασή
[2018.06.28]**

Επιστολή που δημοσιεύθηκε και στην ηλεκτρονική έκδοση της εφημερίδας «[Καρπαθιακή](#)»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΠΑΘΟΥ - ΚΑΣΟΥ

Κάρπαθος : 28-06-2018

Αρ. Πρωτ.: 1453

ΤΜΗΜΑ : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΑΧ. Δ/ΣΗ : Διοικητήριο
ΤΑΧ.ΚΩΔΙΚΑΣ : 857 00 - ΚΑΡΠΑΘΟΣ
TELEFAX : 2245022950
ΤΗΛΕΦΩΝΟ : 2245361222
MAIL : @ : eparxeio@hotmail.com

Προς:
Μ.Μ.Ε. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ «ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ-ΟΛΥΜΠΙΤΙΚΟ
ΓΛΕΝΤΙ»

Μετά τα όσα έχουν δει το φώς της δημοσιότητας σχετικά με την ένταξη στο κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO του «Καρπάθικου ή του Ολυμπίτικου καθιστού γλεντιού» θεωρώ επιβεβλημένο να διευκρινίσω τα εξής: Μετά από εισήγηση του πρώην συμβούλου πολιτισμού της Περιφερειακής Ενότητας Καρπάθου-Κάσου κ. Γιώργου Τσαμπανάκη, ο Έπαρχος με την ευκαιρία της διεξαγωγής του αναπτυξιακού παραγωγικού συνεδρίου στη Ρόδο, παρέδωσε στην υπουργό Πολιτισμού κα Λυδία Κονιώρδου πρόταση για την ένταξη του «ΚΑΘΙΣΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΟΛΥΜΠΙΤΙΚΟΥ ΓΛΕΝΤΙΟΥ» στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Η κυρία υπουργός παρέλαβε τον φάκελο με τη πρόταση και υποσχέθηκε στον Έπαρχο ότι θα την στηρίξει δεόντως, ενώ αποδέχθηκε την πρόταση του Επάρχου να επισκεφθεί το νησί της Καρπάθου. Για το συγκεκριμένο θέμα στη συνέχεια εκδόθηκε από το Επαρχείο Καρπάθου-Κάσου σχετικό ενημερωτικό δελτίο τύπου.

Μετά τη δημοσιοποίηση του θέματος, υπήρξαν άμεσες αντιδράσεις και διαπιστώθηκε ότι πριν τέσσερις περίπου μήνες είχε κατατεθεί επίσημα στην αρμόδια επιτροπή του υπουργείου Πολιτισμού, φάκελος με πρόταση για την ένταξη του «ΚΑΡΠΑΘΙΚΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥ ΓΛΕΝΤΙΟΥ» στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Επιτροπής της UNESCO, θέμα για το οποίο ο Έπαρχος δε γνώριζε απολύτως τίποτα ούτε είχε την παραμικρή ενημέρωση από κανέναν. Αμέσως μετά ο Έπαρχος επικοινωνήσε με τον πρώην σύμβουλο πολιτισμού του Επαρχείου από τον οποίο ζήτησε να του δοθούν εξηγήσεις. Αντί αυτού ο κ. Τσαμπανάκης τον ενημέρωσε ότι συντάσσεται ένσταση κατά της υποβολής του φακέλου για το «ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ ΚΑΘΙΣΤΟ ΓΛΕΝΤΙ» αναζητώντας τη στήριξη Ολυμπίτικων φορέων της διασποράς και μεμονωμένων ατόμων. Ο Έπαρχος εξέφρασε την αντίθεσή του στον πρώην σύμβουλο για τη δρομολογούμενη διαδικασία και του έκανε γνωστό ότι δεν πρόκειται να προσυπογράψει το κείμενο της ένστασης, ζητώντας του παράλληλα να σταματήσει κάθε διαδικασία η οποία εκθέτει τον Έπαρχο και το Επαρχείο. Δυστυχώς δεν κατέστη δυνατόν να υπάρξει προσέγγιση και συνεννόηση σε ένα θέμα το οποίο το μόνο που δεν του ταιριάζει είναι οι διχαστικές κορώνες και ακρότητες. Μετά τα παραπάνω οφείλω να δηλώσω δημόσια τα εξής:

Η Κάρπαθος είναι μία, ενιαία και αδιαίρετη, και δεν δικαιούται κανείς σε όποια από τα τοπικά της διαμερίσματα προέρχεται ή κατοικεί να καλλιεργεί το

διχασμό και να μοιράζει το νησί στα δύο. Η Ολυμπός αναμφισβήτητα αποτελεί την κορωνίδα των ηθών και των εθίμων του νησιού μας και δικαίως έχει ανακηρυχθεί ως «Η πόλη του ζώντος λαϊκού πολιτισμού» και ως ιστορική πρωτεύουσα της Καρπάθου έχοντας τα δικά της αυστηρά χαρακτηριστικά και στον τομέα του καθιστού γλεντιού, αλλά και των υπόλοιπων πολιτιστικών δρώμενων. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι και οι υπόλοιπες τοπικές κοινότητες του νησιού μας μηδεμιάς εξαιρουμένης δε γλεντά με τα ίδια μουσικά όργανα, δε διατηρεί και δεν σέβεται τα ήθη και τα έθιμα της Καρπάθου, με τον τρόπο που το πέρασμα των χρόνων έχει επιβάλει αντίστοιχες επιρροές. Είναι αδιανόητο αυτές τις δύσκολες εποχές της έντονης κρίσης των κοινωνικών και των πολιτισμικών θεσμών να μπαίνουμε στη λογική των καταστροφικών συγκρίσεων, της επαναφοράς των διχαστικών αντιλήψεων και των αντιπαραθέσεων μεταξύ των «Βόρειων» και «Νότιων».

Διανύουμε μια περίοδο που όσο ποτέ άλλοτε, η Κάρπαθος, μας θέλει ενωμένους, ακριβώς για την ενίσχυση και τη διατήρηση της παράδοσης, των ηθών και των εθίμων και για την αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων της καθημερινότητας. Είμαι βέβαιος ότι μέσα από τα στοιχεία τα οποία θα κατατεθούν για την ένταξη του «ΚΑΡΠΑΘΙΚΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥ ΓΛΕΝΤΙΟΥ» στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, θα αναδειχθούν με τον καλύτερο και αδιαμφισβήτητο τρόπο, όλα εκείνα τα στοιχεία και οι πτυχές που κάνουν το «Ολυμπικό γλέντι» ξεχωριστό χωρίς να αποκλείονται όμως οι υπόλοιπες κοινότητες του νησιού μας, οι οποίες έχουν κοινές ρίζες και καταβολές στα ήθη και έθιμά μας.

Ως Έπαρχος Καρπάθου και Κάσου και ως ένας άνθρωπος που έχει τη μεγάλη τύχη να μπορεί να μετέχει ενεργά στο καθιστό κοινοτικό γλέντι, κάνω έκκληση να ομονοήσουμε και να προσπαθήσουμε ενωμένοι να αναδείξουμε την πλούσια και αυθεντική μας παράδοση. Εξάλλου, η σημαντική προσπάθεια που γίνεται για την ένταξη του καθιστού μας κοινοτικού γλεντιού στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, απαιτεί σύμπνοια, ομαδικότητα, σοβαρότητα, τεκμηρίωση και όσο πιο μεγάλη πληθυσμιακή και γεωγραφική συμμετοχή. Τέλος θέλω να δηλώσω ότι δεν πρόκειται να ασχοληθώ ή να απαντήσω σε όσα γράφονται ή λέγονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή στα καφενεία, ούτε σε όσα θα ακολουθήσουν μετά το παρόν δελτίο τύπου, γιατί η συνέχιση αυτής της διένεξης κάνει πολύ κακό στο τόπο μας.

Ο Έπαρχος Καρπάθου-Κάσου

Γιάννης Γ. Μηνιασής

05. Παγκαρπαθιακό Ίδρυμα Αμερικής
[2018.07.01]

whalkias@aol.com
to me ▾

Sun 1 Jul, 04:45 (2 days ago) ☆ ↩ ⋮

Αξιότιμη κα Κανελλάτου,

Το Παγκαρπαθιακό Ίδρυμα Αμερικής είναι πάντα πιστό στην ενότητα της Καρπάθου και της ολικής προβολής του νησιού μας με τις ιδιαιτερότητες που το διακρίνουν.

Ως εκ τούτου,

Σας επισυνάπτω το αίτημα στήριξης για την ένταξη του Καρπάθικου Γλέντι στο Εθνικό Ευρετήριο της Ελλάδας για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά εκ μέρους του Παγκαρπαθιακού Ιδρύματος Αμερικής το οποίο εκπροσωπώ ως πρόεδρός του.

Ευχόμενος επιτυχία,

Οδοντ/ρος, Βασίλης Χαλκιάς

**ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ «ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ»
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΨΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ**

Επιθυμούμε να δηλώσουμε την στήριξή μας στον υπό κατάθεση φάκελο «Καρπάθικο Γλέντι» για την ένταξή του στο Εθνικό Ευρετήριο της Ελλάδας για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά. Βασική προϋπόθεση που θέτουμε είναι να παρουσιαστούν στο φάκελο όλες οι τοπικές ιδιαιτερότητες του γλέντιού στις κοινότητες της Καρπάθου αλλά και της Διασποράς των Καρπαθίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Είμαστε αρωγοί κάθε συγκροτημένης και τεκμηριωμένης προσπάθειας που έχει ως σκοπό της να προβάλει τον καρπαθιακό πολιτισμό. Για τον λόγο, υποστηρίζουμε το «Καρπάθικο Γλέντι» και είμαστε αρωγοί του.

Με τιμή

Οδοντ/ρος. Βασίλης Χαλκιάς
Πρόεδρος Παγκαρπαθιακού Ιδρύματος
Αμερικής

B. ΚΑΡΠΑΘΙΟΙ ΓΛΕΝΤΙΣΤΕΣ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

01. Μαρία Σκούλλου-Λαγωνικού
(γλεντίστρια, μέλος συλλογικών φορέων της διασποράς του New Jersey)
[2018.06.12]

Maria Scoullou Lagonikos Μερικά πράγματα είναι τελείως παράλογα και απαράδεκτα. Πρέπει όλοι να βάλουμε ένα μεγάλο STOP! Μέχρι εκεί και μη παραπέρα.

Είμαστε στο 2018 και το κάθε χωριό έχει το χρώμα του: τα γλέντια του: μαζί με τους γλεντιστάδες τους; τα όργανα τους και διάφορους σκοπούς. Όλοι Μαζί είμαστε ένα.

Σε κάθε πανηγύρι όλοι γλεντάμε μαζί και ο κάθε τραγουδιστής με το δικό του σκόπο, και με τις αυθόρμητες μαντινάδες. Γιατί λοιπόν να γίνει εξαίρεση ότι μόνο ένα είναι το χωριό που κρατάει την παράδοση και τα τραγούδια και σκοπούς της Καρπάθου; Αυτό δεν έχει καθόλου πόδια να σταθεί. (Βεβαίως εκφράζουν τη δική μου.)

Να είστε όλοι καλά και όλοι μαζί ενωμένοι να συνεχίζουμε να κρατάμε τα ήθη και έθιμα μας του τόπου μας και το κάθε χωριό με το δικό του τρόπο.

Like · Reply · 2d

5

Minas Lignos Εσείς Μαρία που έχεται ζήσει χρόνια στην ξενитια και κρατήσατε με όλες σας τις δυνάμεις τα ήθη και τα έθιμα εσείς έχεται έναν παραπάνω λόγο να μπορείτε να εκφραστείτε όλα αυτά που παραπάνω πολύ σωστά λες !!!!!

Like · Reply · 2d · Edited

4

Μανώλης Μάλτας Ιδιαιτερότητες να παραδεχτώ κάποια έθιμα που έχει ένα χωριό και δεν το έχει το άλλο να το παραδεχτώ κάποια τάξη στο γλέντι ναί από εκεί και μετά το γλέντι το καρπαθικό είναι ένα!!!

Like · Reply · 2d

8

02. Βασιλεία Βασιλαράκη
(γλεντίστρια, μέλος της οικογενείας Βασιλαράκη, Οθείτες πρωτομερακλήδες
και μουσικοί)
[2018.06.12]

Vasillia Vasillaraki Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της μουσικής παράδοσης μας είναι οι μικρές διαφορές που υπάρχουν στην εκτέλεση των σκοπών από χωριό σε χωριό. Είναι το ψηλό η χαμηλό ταίριασμα των οργάνων και κάποιες ξεχωριστές δοξαριες που δίνουν ταυτότητα σε κάποιους οργανοπαίχτες. Η Αρκασα και η Μενετες έχουν κοινά στοιχεία μεταξύ τους, το ίδιο Πύλες, Όθος, Βωλαδα και Απέρι και αντίστοιχα τα πάνω χωριά. Αυτές οι ιδιαιτερότητες μας κάνουν ξεχωριστούς. Παρόλα αυτά δεν σημαίνει ότι ένα γλέντι με μουσικούς από διαφορετικά χωριά δεν υπέροχο αρκεί να υπάρχει μεταξύ τους σεβασμός και εκτίμηση. Αισθανομαι τυχερή που σαν παιδί έχω στις αναμνήσεις μου τέτοια γλέντια.

Like · Reply · 4d

03. πατήρ Ιωάννης Διακογεωργίου
(πρωτομερακλής)
[2018.06.17]

1- Υπομν. για Ε. Βασιμάκη
Καρπάθος

6ο Καρπαθίκο γλέντι

Γράφοντας αυτά τα λόγια τώρα, που το διαρκή μεχάρι μου
είναι, δι' προσπάθειά να τετραγωνίσω τον κύκλο ή να α-
νακατασκευάσω την Αμερική - 6ο Καρπαθίκο γλέντι είναι
μια πανάρχαια συνήθεια των Ομηρικών και των Καρ-
παθίων δέμο με το οποίο έχουν ασχοληθεί πάρα πολλοί πριν
από εμένα. - Υπάρχουν ηχογραφήσεις του έτους 1930. Υπαρ-
χουν οι μελετητές, οι αείμνηστοι Μανωλακόπουλος, Μιχα-
ηλίδης, Λοΐφοι, Τσιώχοι, Χαλμιά, Αθηνά Βαρδαύρα, Παύλο,
Κακούρα, Ερμμανούη και Νίκο, Μαυροί, Τσιώχοι, Τσιώχοι,
Γιάννης, ακόμη η προσφορά και η υπογραφή που προσέλα-
το αρχείο του Λ. Λιμνίου, Καρόμι το γέννησε δέμο Βραγι-
δία Κάβου Καρπαθίου και πάρα πολλοί, ξένου μουσικού γού-
στου, όπως ο Αυστριακός, Rudolf Maria Brandt
1992 και ο Καρό, Giuliano d' Angiolini 2006.

Ο αείμνηστος Τσιώχος Χαλμιά, γράφει στη Μουσική Ομο-
σπονδία στη δεύτερη έκδοσή του, έκδοση 23: Ένας νέος εκπ-
δευτικός στο χώρο με την υποστήριξη του την γεννι-
ά του τον εφευρέσει χορό και την εξιστορήσει στο Ιτα-
λικό. - Μις αυτά τα προσόντα που τα στην ικανότητά του
στο ναυτί ήταν ο καλύτερος, χαμπαρός. Όλοι να σταμα-
τεί ποτα στην παναρχαία χωρίς ο ίδιος να έχει πειραματική
πειραγία. Είναι μεζάρισμα, χαρά που το ήθελε τόσο παρ-
φία, του Κωνσταντίνου Αθηνών Ομοσπονδίας με το δέ-
μα του Καρπαθίου γλέντι τώρα και αύριο θα είναι
πολύ άρρα. - Έχω επίκεντρο που γράφω αυτά τα λόγια διανι-
ώ το 84° έτος της ηλικίας μου. Έτι νεότερο, μεν και
βασιζόμενο, στην παράδοση που προανέφερα επί αεί-
μνηστων Γεωργίου Χαλμιά προσπάθησα να αποτυπώσω
και να αποτυπώσω όλα έμεινα τα έλεγχοι που αγνοούσαν
από το χέρι μου να τα περάσω να ανταποκριθώ στις

ΒΑΝΝΗΣ ΔΙΑΚΟΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ
ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΡΠΑΘΟΥ

Υπόψιν Ηλία Εμμ. Βασιλαρά

Το Καρπάθικο Γλέντι

Γράφοντας αυτά τα λίγα λόγια, που το θεωρώ μεγάλη μου τιμή, δεν θα προσπαθήσω να τετραγωνίσω τον κύκλο ή να ανακαλύψω την Αμερική. Το Καρπάθικο γλέντι είναι μία πανάρχαιη συνήθεια των Ολυμπιτών και των Καρπαθίων, θέμα με το οποίο έχουν ασχοληθεί πάρα πολλοί πριν από εμάς.- Υπάρχουν ηχογραφήσεις του έτους 1930. Υπάρχουν οι μελετητές: οι αείμνηστοι Μανωλακάκης, Μιχαηλίδης Νουάρος, Γεώργιος Χαλκιάς, Αθηνά Ταρσούλη και οι Παύλος Κάβουρας, Εμμανουήλ και Νίκος Μακρής, Γεώργιος Ζωγραφίδης, ακόμα η προσφορά και η καταγραφή του πλουτίζει το αρχείο του Σίμωνος Καρά με το γνωστό δίσκο τραγούδια Κάσου-Καρπάθου και πάρα πολλούς ξένους μουσικολόγους μελετητές όπως ο Αυστριακός Rudolf Maria Brandl 1992 και ο Ιταλός Giuliano d' Angiolini 2006.

Ο αείμνηστος Γεώργιος Χαλκιάς γράφει στη Μούσα της Ολύμπου στη δεύτερη έκδοση στη σελίδα 23: *Ένας νέος επεβάλλετο στο χωριό με την καματερωσύνη του, την λεβεντιά του, τον σεμνό του χορό και την εξοικείωσή του στο τραγούδι. Με αυτά τα προσόντα κοντά στην ικανότητά του στο κουπί ήταν ο καλύτερος γαμπρός, άξιος να σταματήσει κοντά στην κανακαριά χωρίς ο ίδιος να έχει κτηματική περιουσία.*

Είναι μεγάλη μας χαρά που το Ινστιτούτο λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ασχολήθηκε με το θέμα του Καρπάθικου γλεντιού τώρα, γιατί αύριο θα είναι πολύ αργά. Εγώ σήμερα που γράφω αυτά τα λόγια διανείω το 84^ο έτος της ηλικίας μου. Εκ νεότητος μου και βασιζόμενος στην παράγραφο που προανέφερα του αειμνήστου Γεωργίου Χαλκιά προσπάθησα να αποτιμήσω και να αποκτήσω όλα εκείνα τα εχέγγεια που περνούσαν από το χέρι μου για να μπορέσω να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις της εποχής μου μιας που περιουσιακά στοιχεία δεν είχα. Τραγουδώ από τα δεκαπέντε μου χρόνια. Είχα πάντα την πρώτη θέση μιας που μου βοηθούσε η φωνή και το συντακτικό στις μαντινάδες. Απέκτησα πάρα πολύ μεγάλο ρεπερτόριο στα επιτραπέζια δημοτικά τραγούδια, στα συρματικά, του Ζερβού, του γονατιστού, του Νυφάτου, τα εύθυμα και ιδιόμελα που τραγουδιούνται στον τόπο μας. Έχω γλεντίσει σε όλα τα χωριά της Καρπάθου. Δεν αισθάνθηκα ποτέ ξένος από τις συνθήκες και τις συμπεριφορές των αγαπητών μας κοντοχωριανών. Όταν βρέθηκα στα χωριά της Καρπάθου και έχω πάρα πολλούς φίλους απ' όλα τα χωριά των και να γλεντώ μαζί των. Έχω πάρα πολλούς φίλους από όλα τα χωριά της Καρπάθου και πάντα επιδιώκω να γλεντώ μαζί των. Πάρα πολλές φορές με τίμησαν και με εκάλεσαν στις χαρές των στις χαρές των και στις διασκεδάσεις των οι Καρπάθιοι φίλοι μου στα χωριά των. Υπάρχουν πάρα πολλές ιδιαιτερότητας μεταξύ μας όπως το λάλημα του ανδρογύνου, ο Αποκριάτικος σκοπός, ο φεγγάτος, ο σκοπός της νύχτας, της αυγής και άλλα.

Το κυρίως καθιστό γλέντι που βασίζεται πάνω στις δεκαπεντασύλλαβες, ομοιοκατάληκτες, αυτοσχέδιες μαντινάδες είναι κοινό γνωστό γνώρισμα των Καρπαθίων που κανένας Καρπάθιος δεν υστερεί σε αυτό. Γι' αυτό θεωρώ ότι δεν υπάρχει κανένας διαχωρισμός μεταξύ των Καρπαθίων.

Η Κάρπαθος που βρίσκεται στο νότιο Αιγαίο,
διατηρεί τα γλέντια της οσάν νερό πηγαίο.
Κλείνω με μία μαντινάδα ενός καλού μου φίλου και φίλου της Ολύμπου που
γλεντώντας στο πλατό της εκκλησίας μας είπε:

Όμορφο είναι το πλατό μόνο σαν είν' γεμάτο,
αν είν' δεκαπενταύγουστο ή των εικονισμάτων.¹
που είναι του αγαπημένου Ηλία Βασιλαρά.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

π. Ιωάννης Διακογεωργίου

Εφημέριος Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ολύμπου Καρπάθου

Ολυμπος τη 17-6-18

¹ Παρατήρηση από τον Ηλία Εμμ. Βασιλαρά:
Η μόνη διόρθωση που θα ήθελα να κάνω είναι για την μαντινάδα στο κλείσιμο το κείμενου. Λόγω της
μεταφοράς από στόμα σε στόμα έχει αλλάξει. Η αρχική μαντινάδα ήταν:
Ερέομαι το, το Πλατό σαν το θωρό γεμάτο,
γ' είναι Δεκαπενταύγουστο γή των εικονισμάτων.

04. Παναγιώτα Ιατρίδου
(κόρη του πρωτομερακλή & μουσικού Γιάννη Ν. Παυλίδη)
[2018.06.21]

Giota Pavlidou Το τι διαπραγματεύεται, μέσω του FB, για μια δουλειά που γίνεται με επιστήμονες ειδικής κατάρτισης, στο αντικείμενο, με αφήνει έκπληκτη για να μην πω άναυδη! Τυγχάνει να παραβρέθηκα, στην συνάντηση που έγινε, στις 14 Ιουνίου 2018 στην Διεύθυνση Νεότερης πολιτιστικής Κληρονομιάς του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Κάποιοι ίσως να αναρωτήθηκαν και τότε, (Από τους παρευρισκόμενους) ή και τώρα, όποιοι μπουν στον κόπο να διαβάσουν τα λίγα λόγια που θα γράψω, με ποια ιδιότητα, εκφέρω άποψη. Η απάντησή μου είναι με την ιδιότητα ενός ανθρώπου που έζησε από πολύ κοντά τον κατά κοινή ομολογία Καλό Οργανοπαίχτη και γλεντιστή αλλά πάνω απ' όλα Πατέρα μου Γιάννη Ν. Παυλίδη. Σας δηλώνω λοιπόν απερίφραστα πως το να υποστηρίζεται, να διαχωριστεί το νησί της Καρπάθου σε δυο μέρη, το πάνω από την Κυμαρέα και το κάτω απ' αυτήν είναι τουλάχιστον ντροπιαστικό, για τους Ολυμπίτες. Εγώ προσωπικά θέλω να καταθέσω, πως πριν γίνει το λιμάνι στο Διαφάνι και έφτανε η Οικογένεια μου στα Πηγάδια, για να πάρει οδηγώντας ο Πατέρας μου τον δρόμο για την Όλυμπο κάναμε τρεις ημέρες για να φτάσουμε στο χωριό μας. Ο λόγος ήταν γιατί γίνονταν "ανθρώπινες αλυσίδες" στην είσοδο του κάθε χωριού με την απαίτηση των κατοίκων, να γλεντήσει, ο Πατέρας μου πρώτα στο κάθε χωριό και μετά να πάει προς την Όλυμπο. Ο Γιάννης ο Παυλίδης λοιπόν είχε παντού φίλους, και κάποιοι απ' αυτούς ήταν και καρδιακοί του φίλοι. Για το χατήρι τους πήγαινε και γλεντούσε οπουδήποτε του ζητούσαν, υπήρξε σε αμέτρητες χαρές ανθρώπων, που δεν ήταν από την Όλυμπο, και πλούμιζε με τον δικό του τρόπο το γλέντι που ήξερε πολύ καλά να "στελιάζει" σύμφωνα πάντα με την κάθε περίπτωση! Δεν αμφισβητείται, πως το κάθε χωριό, έχει τις δικές ιδιομορφίες, στο γλέντι στα όργανα στους σκοπούς... Αυτό δεν σημαίνει ότι στην Όλυμπο έγινε η Παρθενογένεση, του γλεντιού. Μπορεί κι είναι σίγουρο πως το Ολυμπίτικο γλέντι προσέφερε και συνεχίζει να προσφέρει τα μέγιστα, στην μουσική παράδοση, της Καρπάθου- ίσως γιατί εκεί τα έθιμα μας είναι πολύ πιο ακραία από οπουδήποτε αλλού. Τελειώνοντας θα ήθελα να πω στους ανθρώπους που επικαλούνται και στηρίζουν την αγενέστατη, (επικεικής όρος) ένσταση, πως καλά θα κάνουν, αρχικά να ρωτήσουν Οργανοπαίχτες, Γλεντιστάδες, και γενικώς, μερακλήδες, γιατί απλά είναι και άκρως ειρωνικό, να μιλάει άνθρωπος για το γλέντι το Ολυμπίτικο- Καρπάθικο που δεν "ανεχάσκησε" ποτέ του!! Η Κάρπαθος είναι μία κι είμαστε περήφανοι όλοι για την καταγωγή μας, από όποιο χωριό κι αν καταγόμαστε. Είναι μικροπρέπεια οποιαδήποτε κίνηση υποστηρίζει την περιβόητη αυτή ένσταση και τους υπογράφοντες!! Εγώ ξέρω ότι ο Πατέρας μου ήταν και παραμένει στο μυαλό μου ένας περήφανος Άνθρωπος!

Love · Reply · 1w · Edited

Giota Pavlidou Μαρίκα Γεργατσούλλη καλησπέρα αν και περασμένη ώρα, δυστυχώς τώρα είδα το σχόλιο σας που με αναφέρεται, και σας ευχαριστώ για τα καλά σας λόγια. Θέλω να πω μόνο πως αν ζούσε ο πατέρας μου δεν επρόκειτο να γίνει κάτι τέτοιο και δεν θα άφηνε να μιλούν άνθρωποι που δεν εγγλέτισαν ποτέ και που κανείς δεν θυμάται, καμιά τους μαντινάδα! Δεν μπορούν οι "ελάχιστοι" να μας κάνουν να ντρεπόμαστε για την δικιά μας Όλυμπο! και ποτέ οι σοβαροί άνθρωποι αυτού του χωριού, δεν ήταν αφιλόξενοι απέναντι σε οποιονδήποτε άνθρωπο που δεν ήταν Ολυμπίτης. Ειλικρινά λυπάμαι που ενώ οι περισσότεροι ξέρω πολύ καλά ότι είναι υπέρ της άποψης περί "καρπάθικου γλεντιού" δυστυχώς δεν μπορούν να πάρουν κι από εδώ μέσα ανοιχτά θέση, φοβούνται.

Like · Reply · 11h · Edited

6

05. Μανώλης Γ. Μάλτας
(πρωτομερακλής, μουσικός, οργανοποιός)
[2018.06.21]

Μουσικά Δίκτυα & Ωσμώσεις

Η ώσμωση του καρπάθικου γλεντιού όπως αυτή εκφράζεται από τους συντελεστές του. Σχόλιο του Μανώλη Μάλτα (μεσοχωρίτη λυριστή και γλεντιστή) σε ανάρτηση της Γιώτας Παυλίδου. Ο Μανώλης Μάλτας διηγείται το τί του είχε εξιστορήσει ο Γιάννης Ν. Παυλίδης (ολυμπίτης μουσικός: λύρας, τσαμπούνας, λαούτου, μαντολίνου, βιολιού και γλεντιστής), για το πώς αντλούσε στοιχεία για το παίξιμο του από μουσικούς χωριών της Καρπάθου πέρα του δικού του. Σχόλιο στο facebook. [ημερομηνία: 2018.06.21 / [link πηγής](#)].

Μανώλης Μάλτας Λες να είμαι ένας από τους αγαπημένους ανθρώπους του πατέρα σου; το γνωρίζουν και οι πέτρες αυτό .Ο Γιάννης ήταν ένας από τους μεγαλύτερους γλεντισταδες που πέρασε ποτε από αυτόν τον τόπο έχω κάνει άπειρες συζητήσεις μαζί του και δεν κρύβω ότι έμαθα και πολλά .Μου έλεγε λοιπόν Μανώλη για να γίνεις καλός οργανοπαιχτης πρέπει να ακούς αυτούς που σου αρεσουν και εάν μπορείς να προσθέτεις και εσυ να βάζεις την δίκη σου σφραγίδα τα γραφω ακριβώς όπως μου τα έλεγε .εγω στην ολυμπο δεν βρήκα ένα λυράρη να μου αρέσει δεν είχαμε λύρα πρώτο όργανο και μου λέει ο αδελφός μου ο Κομνηνός θα πας στο Μεσοχώρι να βρεις τον Ρειση που είναι και συγγενής μας να τον ακούσεις .την άλλη μέρα έπιασα τα πόδια μοναχός μου και πάω στο Μεσοχώρι πολλοί συγγενείς δεν είχα πρόβλημα που να μείνω.Ειμωνα τυχερός γιατί είχε γάμο (Βασίλη βασιλειαδη)και άρχισα να ακούω την λύρα μου άρεσε τόσο πολύ που πήγα και του Συστήθηκα μόνος Ο γάμος κράτησα μια ευδομαδα και εγώ εκεί δίπλα αφού χωρτασα γλέντι δεν γύρισα στην ολυμπο πήγα στο οθος και βρήκα τον γερό Παπουτσάκη που ήτανε αυθεντία στο βιολί και δεν σου κρύβω ότι πήρα πολλά από αυτό τον άνθρωπο .μετα Μανώλη ότι είχα στο Μοιαλο μου το έφερα στα δικά μου μέτρα και εγώ έκανα την λύρα πρώτο όργανο στην ολυμπο(το αμφισβητεί κανεις);;;Ο Παυλιδης με αυτόν τον τρόπο έδειχνε πόσο μεγάλος ήτανε σαν άνθρωπος και σαν μερακλής και οργανοπαιχτης.Τι θέλω να πω με όλλα αυτά;Το έχουμε παρακάνει με το εμείς ειμεθα οι καλύτεροι και δεν λέω μόνο για ολυμπιτες γενικά μιλάω και όταν είσαι μερακλής μπορείς να σταθείς σε όλλα τα γλέντια και σε όλλα τα χωριά .Εγω την καρπαθο την θέλω αγαπημένη.

Love · Reply · 19h

12

Λες να είμαι ένας από τους αγαπημένους ανθρώπους του πατέρα σου; το γνωρίζουν και οι πέτρες αυτό.

Ο Γιάννης ήτανε ένας από τους μεγαλύτερους γλεντιστάδες που πέρασε ποτέ από αυτόν τον τόπο, έχω κάνει άπειρες συζητήσεις μαζί του και δεν κρύβω ότι έμαθα και πολλά. Μου έλεγε λοιπόν:

"Μανώλη για να γίνεις καλός οργανοπαίχτης πρέπει να ακούς αυτούς που σου αρέσουν και εάν μπορείς να προσθέτεις και εσύ, να βάζεις την δική σου σφραγίδα",

... τα γράφω ακριβώς όπως μου τα έλεγε.

"Εγώ στην Όλυμπο δεν βρήκα ένα λυράρη να μου αρέσει, δεν είχαμε λύρα πρώτο όργανο και μου λέει ο αδελφός μου ο Κομνηνός θα πας στο Μεσοχώρι να βρεις τον Ρεΐση που είναι και συγγενής μας να τον ακούσεις. Την άλλη μέρα έπιασα τα πόδια μοναχός μου και πάω στο Μεσοχώρι, πολλοί συγγενείς δεν είχα πρόβλημα που να μείνω. Ήμουνα τυχερός γιατί είχε γάμο (Βασίλη Βασιλειάδη) και άρχισα να ακούω την λύρα. Μου άρεσε τόσο πολύ που πήγα και του συστήθηκα μόνος. Ο γάμος κράτησε μια εβδομάδα και εγώ εκεί δίπλα. Αφού χόρτασα γλέντι δεν γύρισα στην Όλυμπο πήγα στο Όθος και βρήκα τον γερό Παπουτσάκη που ήτανε αυθεντία στο βιολί και δεν σου κρύβω ότι πήρα πολλά από αυτό τον άνθρωπο. Μετά Μανώλη ότι είχα στο μυαλό μου το έφερα στα δικά μου μέτρα και εγώ έκανα την λύρα πρώτο όργανο στην Όλυμπο".

(το αμφισβητεί κανείς);;;

Ο Παυλίδης με αυτόν τον τρόπο έδειχνε πόσο μεγάλος ήτανε σαν άνθρωπος και σαν μερακλής και οργανοπαίχτης. Τι θέλω να πω με όλα αυτά; Το έχουμε παρακάνει με το εμείς είμεθα οι καλύτεροι και δεν λέω μόνο για Ολυμπίτες, γενικά μιλάω. Και όταν είσαι μερακλής μπορείς να σταθείς σε όλα τα γλέντια και σε όλα τα χωριά. Εγώ την Κάρπαθο την θέλω αγαπημένη.

**06. Συλλογικός Διάλογος με Μαντινάδες
που τον ξεκίνησε η Μαρίκα Γεργατσούλη
[2018.06.23]**

Ο διάλογος με μαντινάδες που γράφτηκαν ως αρχική ανάρτηση από την Μαρίκα Γεργατσούλη (Απέρι) και μπήκαν στη συζήτηση οι: Ευμορφία Ι Διακογεωργίου (Όλυμπος), Γεώργιος Χατζηαντωνίου (Απέρι), Μανόλης Χαροκόπος (Μεσοχώρι), Μίνα Ρουμελιώτου-Χατζηγεωργίου (Πηγάδια), Μιχάλης Σακέλλης (Σπόα), Λέλα Λάμπρου-Αντωνίου (Πηγάδια), Γιάννης Χαροκόπος (Μεσοχώρι), Ιωάννης Χαλκιάς (Σπόα), Στέλιος Χρυσόχερης (Βολάδα), Γρηγόρης Χατζηαντωνίου (Όθος), Αναστασία Καπλάνογλου-Αλεξιάδη (Βολάδα), στο χρονολόγιο της πρώτης στο facebook για την πρόταση από τον Αλέξανδρο Λαμπρίδη (συνεργάτη και υπογράφοντα την ένσταση) περί διαχωρισμού του Καρπάθικου Γλεντιού σε "γεωγραφικές ζώνες": Ολυμπίτικο και Μεσοκατωχωρίτικο.

[link πηγής](#)

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΡΓΑΤΣΟΥΛΗ

Να ζήσει όλη η Κάρπαθος που ξέρει να γλεντίζει,
τον μερακλή, στο καθιστό το γλέντι ξεχωρίζει.

Ποιοι είν' αυτοί που αμφισβητούν τους ρέστους εις το γλέντι,
τραγουδησαν καμμιά φορά, τον δύσκολο Αλέντι;

Ο μερακλής στο καθιστό το γλέντι σαν καθίσει,
μονάχα ένας άσχετος θέ' να τον αποκλείσει.

Σύνορα δεν υπάρχουνε, ταυτότητες δεν δίνουν,
όποιοι της λύρας ακλουθούν, γλεντίζουνσι και πίνουν.

Και ξέρομε ιστορικά γλέντια που έχουν γίνει,
σαν σμίγουν ξενοχωριανοί πού 'ν' του γλεντιού και εκείνοι.

Είναι κατάθεση ψυχής η μαντινά που βγαίνει,
και σύνορο γεωγραφικό μες στη ψυχή δε μπαίνει.

Άμα σε γλέντι βρίσκεσαι, και ακούσεις τη φωνή του,
δεν κρίνεις τον τραγουδιστή 'πού την καταγωγή του.

--- --- ---

ΕΥΜΟΡΦΙΑ ΔΙΑΚΟΓΕΩΡΓΙΟΥ

Μαρίκα γράφεις όμορφα κι ο λόγος σου αξίζει,
γιατί σαι Απερίτιστα που ξέρει να γλεντίζει.

Το γλέντι είν' πανάρχαια τέχνη για το νησί μας,
κάθε μορφή του κ' έκφανση αγγίζει την ψυχή μας.

Είναι το γλέντι μια γιορτή που όλους μας ενώνει,
την πλούσια παράδοση του τόπου μας δηλώνει.

Όσα οι επιστήμονες θα γράψουν και θα πούνε,
δεν πιάνουν το κελάδημα εκείνων που γλεντούνε.

Μόνο οι συμμετέχοντες κι όλοι οι μνημένοι,
ξαναγεννιούνται σα γλεντούν και νιώθουν λυτρωμένοι.

Κάθε Καρπάθιος εις τη γη όταν ακούει λύρα,
έχει στα μάτια δάκρυα και στην ψυχή του μύρα.

--- --- ---

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

Όταν θα έρθει η αφορμή, Μορφία θα γλεντήσω,
είτε στ' Απέρι βρίσκομαι ή στο Πλατύ καθίσω.

--- --- ---

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΡΓΑΤΣΟΥΛΗ

Το γλέντι είναι η αφορμή κι ενώνει τους ανθρώπους,
και μηδενίζει διαφορές, και ανταμώνει τόπους!

Εμείς έτσι τα βρήκαμε χωρίς αμφιβολία,
και θα τα συνεχίσουμε στου χρόνου τη πορεία.

Στο γλέντι το Καρπάθικο ... ΚΑΡΠΑΘΟΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ,
απ' τον Αφιάρτη ξεκινά και φτάνει στην Σαρία!!!

--- --- ---

ΜΑΝΟΛΗΣ ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ

Από την Σαρία ως το Κάστελο η Κάρπαθος εξίζει,
ποιον κλώνο του βασιλικού κόβεις και δεν μυρίζει!

--- --- ---

ΜΙΝΑ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΟΥ-ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Την Κάρπαθο εκάλυψες π' ανατολή σε δύση,
κάνεις καλοπροαίρετος δε θα τ' αμφισβητήσει!

--- --- ---

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΗΣ

Τις μαντινάες διάβασα ψεγάδι δεν εβρήκα,
και συμφωνώ απόλυτα με σένανε Μαρίκα.

Όταν γλεντίζει ο μερακλής κι ανοίξει την φωνή του,
ποιος είναι αυτός που νοιάζεται για την καταγωγή του;

Δέκα κουνούπτοι είμαστε μα όχι μονιασμένοι,
ωχού και να γυρίζανε πίσω οι πεθαμένοι.

Να δούνε την κατάντια μας στο θέμα γνώμη νά 'χου,
απού γλεντούσανε μαζί κι όπου 'τανε να λάχου.

--- --- ---

ΛΕΛΑ ΛΑΜΠΡΟΥ-ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Το χάρισμά σου ήθελα κι άλλοι πολλοί να έχουν,
μα και τη κρίση τη σωστή περίσσια να κατέχουν.

--- --- ---

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ

Οι στίχοι σου είναι σοφοί και έχουνε ουσία,
μας δείχνεις πως στα γλέντια μας έχεις τα πρωτεία!!!

Ήθελαν να τον δυνατόν η ώρα να το φέρει,
να τύχουν όλα τα χωριά για γλέντι εις τα Απέρη!!!

--- --- ---

ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΡΥΣΟΧΕΡΗΣ

Αυτό που λες είναι σωστό και έχει και την χάρη,
στ' ΑΠΕΡΙ εγλέντισα καλά με τον ΑΝΤΙΜΗΣΙΑΡΗ!!!

--- --- ---

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

Ας βγει κι ο Γιάννης να μας πει σαν έβρη ευκαιρία,
το γλέντι αν του άρεσε και πόση είχ' αξία.

Πάντα καλοδεχούμενος είναι στα κάτω μέρη,
γιατ' έχει άριστη φωνή και τους σκοπούς ηξέρει.

--- --- ---

ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΡΥΣΟΧΕΡΗΣ

Αν τον ρωτήσεις θα σου πει δεν θα 'χει δυσκολία,
τον εκτιμω σαν γλεντιστή Καρπαθιο με περισσή ΑΞΙΑ!

--- --- ---

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

Αποτελείτε απόδειξη και όλοι ας το μάθου,
άξιες κι οι γυναίκες μας στα γλέντια της Καρπάθου!

--- --- ---

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

Θωρώ πως όλα τα χωριά τα κάτω και τα πάνω,
μπήκασι στη συζήτηση και την απολαμβάνω.

Φαίνεται η καταγωγή εμπόδιο δε μπαίνει,
και κάθε μαντινάδα σας ει' καλοζυγισμένη.

--- --- ---

ΜΑΝΟΛΗΣ ΧΑΡΟΚΟΠΟΣ

Τα γλέντια τα καρπάθικα πράγματι ξεχωρίζουν,
γιατί όλοι συμμετέχουνε, πίνουνε και γλεντίζουν!

--- --- ---

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΠΛΑΝΟΓΛΟΥ-ΑΛΕΞΙΑΔΗ

Ωραία και ενωτικά τα έγγραφες Μαρίκα,
μας άφησαν οι γλεντιστές την πιο σπουδαία προίκα.

Νά 'χουμε της παράδοσης θύμισες στις καρδιές μας,
'πό γλέντια ολονύχτια που γίναν στις αυλές μας.

07. Νικόλαος Κανάκης
(γλεντιστής & πρώην Κοινοτάρχης Ολύμπου Καρπάθου)
[2018.06.25]

Επιστολή που δημοσιεύθηκε και στην ηλεκτρονική έκδοση της εφημερίδας «[Καρπαθιακή](#)».

Καρπάθικο Γλέντι & Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά

Αφορμή μιας άλογης αντιπαράθεσης.

Το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μιας άγονης και χωρίς λογική αντιπαράθεσης κυρίως μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σχετικά με την πρόταση για την ένταξη του «Καρπάθικου γλεντιού» στο εθνικό ευρετήριο «Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α.Π.Κ.) και την ένσταση που υποβλήθηκε από μια άλλη ομάδα, που ζητά τη μη έγκρισή της.

Η ένσταση φέρεται να έχει υποβληθεί εκ μέρους «των αυτοδιοικητικών και Συλλογικών Φορέων των Ολυμπιτών της Καρπάθου και των ανά την υφήλιο διασπαρμένων Ολυμπιτών», ενώ στο κείμενο που αναρτήθηκε στη συνέχεια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την «Καρπαθιακή» την ένσταση ανέλαβε να στηρίξει μια ομάδα πέντε ατόμων που αυτοχρήστηκαν εκπρόσωποι των απανταχού της γης Ολυμπιτών. Δηλώνουν ότι εμμένουν στην ισχύ της ένστασης, ότι επιλέγουν να κινηθούν για την υποβολή πρότασης αυτοτελούς εγγραφής του Ολυμπίτικου Γλεντιού στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς... και ότι η πρόταση του «Καρπάθικου Γλεντιού», θα πρέπει να εσπαστεί και να περιοριστεί γεωπολιτισμικά στη «Μέση και Κάτω Κάρπαθο».

Διαφωνήσαμε εκ των προτέρων για λόγους αρχής με την υποβολή της ένστασης γιατί στόχος μας πρέπει να είναι η ανάδειξη και η διαφύλαξη των «στοιχείων» της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και της μεταλαμπάδευσής της στις νέες γενιές και όχι η χρησιμοποίησή της για την πρόκληση μιας ακόμη αντιπαράθεσης που δεν συμβάλλει στην διαφύλαξη των παραδοσιακών μας γλεντιών, δημόσιων ή και ιδιωτικών ως στοιχείου της πλούσιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού (www.ayla.culture.gr) «άλλα πολιτιστικά αγαθά νοούνται εκφράσεις, δραστηριότητες, γνώσεις και πληροφορίες, όπως μύθοι, έθιμα, προφορικές παραδόσεις, χοροί, δρώμενα, μουσική, τραγούδια, δεξιότητες ή τεχνικές του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού.»

«Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά (Α.Π.Κ.) συνιστά ζωντανή πραγματικότητα που αλλάζει, εξελίσσεται, μετασχηματίζεται, εμπλουτίζεται, προσαρμόζεται και μεταβιβάζεται στις επόμενες γενιές παρακολουθώντας τους κοινωνικούς και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς.... Έτσι, η διαφύλαξη δεν προϋποθέτει ούτε και συνεπάγεται την επιστροφή σε μια “αυθεντική” ή “γνήσια” μορφή μιας πολιτιστικής έκφρασης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η διαφύλαξη, ως πολιτική διαχείρισης, διαφοροποιείται από την έννοια της προστασίας. Η προστασία ως βασικό σκοπό έχει την καλή διατήρηση των αρχιτεκτονικών ή κινητών μνημείων και των μνημειακών συνόλων, ενώ η διαφύλαξη στόχο έχει την διατήρηση ζωντανών των στοιχείων της Α.Π.Κ.

Βασικός σκοπός των μέτρων διαφύλαξης είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας εκφράσεων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και του πλαισίου στο οποίο αυτές παραμένουν ζωντανές, ασκούνται και μεταβιβάζονται στις επόμενες γενιές, διατηρώντας το νόημα που τους αποδίδει η κοινότητα.

Ως μέτρα διαφύλαξης θεωρούνται:

- α) η έρευνα και η τεκμηρίωση ενός στοιχείου άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς,*
- β) η ενίσχυση των διαδικασιών και συνθηκών μεταβίβασης στις νεότερες γενιές, π.χ. μέσω της τοπικής και μη εκπαίδευσης,***
- γ) η ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου για την αξία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς,*
- δ) η ανάδειξη της σημασίας της στο εγχώριο και διεθνές κοινό.*

Οι δράσεις ευαισθητοποίησης εστιάζουν επίσης στην ανταλλαγή καλών πρακτικών... για τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και τη μεταλαμπάδευσή της στις νεότερες γενιές.

Όλα αυτά πρέπει να πραγματοποιούνται με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των κοινότητων, των φορέων αλλά και των θεσμών αυτοδιοίκησης, των φορέων πολιτισμικής διαχείρισης (π.χ. πολιτιστικοί σύλλογοι) κτλ.»

Αντί λοιπόν να ερίζουμε ποιος είχε πρώτος την ιδέα για την εγγραφή του «γλεντιού» στο εθνικό ερευτήριο Α.Π.Κ. ή για την αυθεντικότητα του, καλό είναι να δούμε και να ενισχύσουμε καλές πρακτικές για την διαφύλαξη, όχι μόνο του παραδοσιακού καρπάθικου γλεντιού, αλλά και άλλων στοιχείων της πλούσιας Α.Π.Κ. της Καρπάθου και την μεταλαμπάδευσή τους στις νεότερες γενιές.

Τέτοιες καλές πρακτικές είναι τα μαθήματα τραγουδιού, χορού και εκμάθησης παραδοσιακών οργάνων σε μικρά παιδιά που με επιτυχία διοργανώνουν οι εκτός Καρπάθου κοινότητες των Ολυμπιτών και άλλων χωριών και στα οποία συμμετέχουν και παιδιά από άλλες τοπικές κοινότητες. Τέτοιες καλές πρακτικές οφείλουν να εφαρμόζουν και οι Δημοτικοί Πολιτιστικοί Οργανισμοί της Καρπάθου (ΚΟΠΑΠ και ΠΟΡΟΚ), που δυστυχώς δεν έχουν να επιδείξουν ανάλογη δραστηριότητα, παρά την γενναία επιδότησή τους από τον Δήμο.

Όπως ορθά αναφέρεται και στην ένσταση, «η διαφύλαξη της ΑΠΚ δεν μπορεί να γίνει με κίβδηλους και μικρόψυχους τοπικισμούς» και «δεν μπορεί ο λαϊκός πολιτισμός της Ολύμπου να αποτελέσει όχημα προσωπικών επιδιώξεων και ατομικών φιλοδοξιών.»

«Το Καρπάθικο γλέντι αποτελεί σημαντικότερη έκφραση του ζωντανού λαϊκού πολιτισμού των Καρπαθίων τόσο στο νησί τους όσο και σε κοινότητες της διασποράς εντός και εκτός Ελλάδος. Συνδέεται με τις τελετουργίες του κύκλου της ζωής και του κύκλου του χρόνου, χαρακτηρίζεται από ανταλλαγή αυτοσχέδιων και αυθόρμητων (αυτοστιγμεί δημιουργούμενων) μαντινάδων από τους γλεντιστές σε θέματα που αφορούν την κοινότητα ή/και την κατάσταση και συνοδεύεται από μουσική ντόπιων οργανοπαιχτών, συχνά δε καταλήγει σε χορό.»

Αυτή είναι η περιληπτική περιγραφή του αντικείμενου της υποβληθείσας πρότασης, που υποβλήθηκε από την τετραμελή ομάδα από τον Νοέμβριο του 2017 και η οποία κρίνεται πως καλύπτει πλήρως όχι μόνο το Ολυμπιακό, αλλά ακόμη και το Κασιώτικο γλέντι.

Για την χρησιμότητα της πρότασης δεν φαίνεται να διαφωνεί κανείς, αφού και οι ενιστάμενοι όπως δηλώνουν «είχαν κατά νουν» από το 2012 υποβολή παρόμοιας πρότασης με αντικείμενο το «ολυμπιακό κοινοτικό γλέντι» και για την υλοποίησή της ο Έπαρχος Καρπαθού ζήτησε προ διμήνου επιχορήγηση 10.000 ευρώ από την Υπουργό Πολιτισμού για την κατάρτιση του Φακέλου.

Καλό λοιπόν είναι να παραμερίσουν όλοι προσωπικούς ή τοπικιστικούς εγωισμούς και να βοηθήσουν στη σωστή τεκμηρίωση του φακέλου, αναδεικνύοντας και τις ιδιαιτερότητες που ενυπάρχουν στις εκφάνσεις του «Καρπάθικου Γλεντιού» στις τοπικές «κοινότητες» του νησιού.

Ας παραδειγματισθούν από την καλή πρακτική που ακολουθήθηκε για την ένταξη του «Ηπειρώτικου Πολυφωνικού Τραγουδιού στο Εθνικό Ευρετήριο», και ας αναλογισθούν ότι όταν η Ηπειρος με τις εκατοντάδες χωριά υπέβαλε μια πρόταση για το «Πολυφωνικό Ηπειρώτικο Τραγούδι» και η Κρήτη μια μόνο πρόταση για την «Κρητική Μαντινάδα» είναι λάθος να ζητείται για την πρόταση του Καρπάθικου Γλεντιού διαχωρισμός του με «γεωπολιτισμικά» κριτήρια και διαίρεση της Καρπάθου σε «άνω, μέση και κάτω».

Νικ. Κανάκης

Υ.Γ. Για πληρέστερη ενημέρωση επί της διαβούλευσης επί της πρότασης και της ένστασης οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέξουν στην ιστοσελίδα : <https://www.erket.org/el/research-projects/research-programs.html?layout=>

08. πατήρ Κωνσταντίνος Ι. Χαλκιάς
(πρωτομερακλής, μουσικός, ερευνητής)
[2018.06.26]

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ω. ΧΑΛΚΙΑΣ Δ.Ο.Θ.
ΠΡΩΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΟΣΙΑΣ ΠΕΛΑΓΙΑΣ ΕΠΙΘΩΝ ΚΑΡΠΑΘΟΥ
85-700, ΚΑΡΠΑΘΟΣ-ΔΗΡΕΚΑΝΗΣΑ-ΕΛΛΑΣ-GR
ΤΗΛ ΚΙΝΗΤΩΝ : 697-87-46-878

Πρὸς

τῷ Σεβαστῷ Ἰεραρχεῖ τῆς Πολιτικῆς
Τμημα Ἀσκήσεως Πολιτικῆς Κληρονομίας
Ἰκσφιν τῆς Δ/τρίτης Καρ. ΕΠΙΣΤΟΛΟΛΟΓΟΥ
Εἰς Ἀθῆναις.

Ἐγεννήθην εἰς τὸ μικρὸν χωρίον Πλατῆς τῆς Καρπάθου τῇ
7ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1926 καὶ ἀπὸ ἡλικίας ὀκτώ κορ' ἔκου
ἐπαγγελλομένη εἰς τὴν γεωργικὴν ζωὴν τῶν γονέων μου καὶ
εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν Καρπαθικῶν τεχνικῶν μαρ' ὀργάνων καὶ
ἐντέως μιᾶς περὶ τοῦ 8/τίας 1937-1948, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν χω-
ριανῶν μου, ἐνδοξάσθην ὅτι εἰς τὴν ἐκμάθησιν, ὅχι μόνον τοῦ
χωρίου μου, ἀλλ' ἐκμάθησα τῆς Καρπάθου, κληρονομίας μας μάλιστα καὶ
τὴν λόγον τοῦ διδασκάλου μου καὶ συγγενεῶς μου ἀειμνήστου Νικολῆ
"Ι. Ρ. σ. ἱσθ... 1958" εὐρισκόμενης σήμερον εἰς τὸ Νεοσκόπου Μας
νόστη-Τμημα Τεχνικῶν Ὀργάνων.

Ὡς, γὰρ λυριστὴς καὶ εἰς τὴν τραγουδιστὴς μέχρι τοῦ ἔ-
τους 1960, ἔτε εἰσήθην εἰς τὸν ἱερὸν Κατάλογον τοῦ Μυστηρίου τῆς
"Ιερωσύνης, ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτῆς, ἔταν μεταγέστουσα εἰς τὸν ἀρχιεπὶ
Καναδοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Νέαν Ἱερὴν τῆς Ἀμερικῆς ἔκου
μέχρι σήμερον ζοῖ καὶ κλεινέται ἡ Καρπαθικὴ μας Παροικία εἰς
πολλοὺς Νομούς ἢ STATES αὐτῆς, ἐγγλόντισα καὶ μὲ Μεσοχωρίτες καὶ
μὲ Ὀλυμπίτες καὶ μὲ Ὀδοίτες καὶ Βολωδιῶτες καὶ Ἀκροῖτες καὶ
Ἀρκασιῶτες καὶ Μονοδιῶτες καὶ Πηγαδιῶτες, κρατῶν παντὸς καὶ παν-
τοῦ τὴν Καρπαθικὴν παράδοσιν καὶ συνήθειαν τοῦ ὁραίου ΚΑΡΠΑΘΙΑ-
ΚΟΥ ΚΑΘΕΙΣΤΟΥ ΓΛΕΝΤΙΟΥ καὶ μὲ ἀντασχεδιστὴς τῆς στιγμῆς ἐκείνῃ
ῆς μαντινέδες ἐκί ὅρας πολλὰς.

Ποιὸς μαρτυρῶν ὅτι τὸ ἀρνηθῇ αὐτὸ;

Καὶ ἐρωτῶ προσωπικῶς τὸν συμπατριώτην μου Γεωργὴ Τσομπανέλη
καὶ τὸν μὴ Καρπαθικὸν Παύλον Κόββερα, εἰ ἀπεῖται διὰ τὴν ἀσκη-
τὴν πεπληνημένην ἐκσφιν τῶν, λέγουσιν καὶ διαδίδουσιν ὅτι ΠΟΤΕ ὅχι
ὅχι ἀπὸ τῆς Καρπαθικῆς Καθιστὴ γλόντι.

Πῶς φερὲς κ. Τσομπανέλη εἰ γράφων ὅρας εἰς τὴν ἡλικίαν
ὅχι ἐγγλόντισα εἰς Ἀγιὸν Μηνῆ καὶ εἰς τὸ Πλατὶ Ὀλύμπου ἐπὶ πε-
λὸς ὅρας καθιστῶν γλόντιον καὶ μὲ ὁραῖος μαντινέδες, καὶ εἰ χωρι-
αὶ σου εἶται ἐκσφιν ἐκσφιν καὶ μικρὰ ἐδάκρυσαν ἀντιδρῶντες
αὐτὸς;

.../...

σελ. 2-

- Δέν έρχομαι στην "Ολυμπόν, συχνά πυκνά θακρόζω
γιατί τούς φίλους τούς παλιούς, πλάκα δέν άντικρύζω.
- Δέν έρχομαι στην "Ολυμπόν πίνω πικρά φαρμάτσι,
γιατί δέν βλέπω άντίκυμεν τόν φίλο,μεν , 'Αντρέα τέ Ιηρέτη.
- Θάρμωκε δέν εύρίσκειται τό κόνα μεν νά γιάνη,
γιατί δέν έχω στέ δεξιά, τό γέρο Παπαγιάννη.
- Καί έναν άσπρονόστοκα, Γιάννη Μιχαηλίδη,
τό δάσκαλο τόν Κομνηνό, τόν Νικολή καί τόν Γιάννη Παυλίδη.
- Κί έκδη ένα φίλο καλό καί καίνο γροντάκι,
καί της Αδελφής φύλακα, πιστό Μηνά Νταργάκη.

Δέν θέλω καί δέν μπορώ νά μακρίνω περισσότερο λόγω της έσ
οσότητας μεν καί της κακής θέσσης μεν, αλλά έπέ τό ηρεββέτι τού
πάγου καί της άγωνίας δε γνήσιες καί παραδοσιακές γλυντιστής καί
Ιερές άκόμη καί βέρος Σκεΐτης καί Καρκάθιος στηρίζω σταθερά καί έ
κρίφωστα, την σύγχρονην προσέθεσαν της επί τούτο τή Συντακτι
κής Έπιτροπής μέ την πατρινήν μεν εύχήν καί προτροπήν νά είσέλγη
είς τό "Εθνικόν Εύρετήριον δε στοιχεΐον Αύλης Πολιτιστικής Ελλην
μίας τό Καρκάθικον Κ Α Θ Ι Σ Τ Ο Γ Λ Ε Ν Τ Ι. Πέραν δέ τούτου, μέ
καλόνα τρέπον δέν δέχομαι τόν χαρακτηρισμέν τού τύπου: ΜΕΣΩ ΚΑΤΟ
ΧΩΡΙΤΙΚΟΥ ή Μέσης καί κάτω Καρκάθου.

Καί διατελώ,

Μετά πολλής πατρινής έγένης.

✓ πρωτ. Κων/νος 'Ι. Ξ α λ κ ι ε ς.

Σάββατον 26/6/2018.-

Προς

το Σεβαστόν Υπουργείον Πολιτισμού
Τμήμα Αυλής Πολιτισμικής Κληρονομιάς
Υπόψιν της Δ/τριας Κας Φωτοπούλου
Εις Αθήνας

Εγεννήθην εις το μικρόν χωρίον Σπόδα της Καρπάθου την 7^{ην} Οκτωβρίου του έτους 1926 και από ηλικίας δέκα περίπου ετών επεδόθην εις την γεωργοποιμενικήν ζωήν των γονέων μου και εις εκμάθησιν των Καρπαθιακών τοπικών μας οργάνων και εντός μίας περίπου 8/τίας 1937-1948, κατά την μαρτυρίαν των χωριανών μου, ανεδείχθην ένας άριστος οργανοπαίχτης, όχι μόνον του χωρίου μου, αλλ' ολοκλήρου της Καρπάθου, κληρονομήσας μάλιστα και την λύρα του διδασκάλου μου και συγγενούς μου αειμνήστου Νικολή Ι. Ρείση (1958) ευρισκόμενης σήμερον εις το Μουσείον Μπενάκη –Τμήμα Τοπικών Οργάνων.

Ως νέος λυριστής και άριστος τραγουδιστής μέχρι του έτους 1960, ότε εισήχθην εις τον Ιερόν Κατάλογον του Μυστηρίου της Ιερωσύνης, αλλά και πέραν αυτής, όταν μετανάστευσα εις τον αχανή Καναδά και εν συνεχεία εις Νέαν Υόρκην της Αμερικής όπου μέχρι σήμερον ζει και πλεονάζει η Καρπαθιακή μας Παροικία εις πολλούς Νομούς (States) αυτής, εγγλέντισα και με Μεσοχωρίτες και με Ολυμπίτες και με Οθείτες και Βωλαδιώτες και Απερίτες και Αρκασιώτες και Μενεδιάτες και Πηγαδιώτες, οι οποίοι κρατών παντού και πάντοτε την Καρπαθιακήν παράδοσιν και συνήθειαν του ωραίου ΚΑΡΠΑΘΙΑΚΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥ ΓΛΕΝΤΙΟΥ και με αυτοσχέδιες της στιγμής εκείνης μαντινάδες επί ώρες πολλές.

Ποιος μπορεί να το αρνηθεί αυτό;

Και ερωτώ προσωπικά τον συμπατριώτη μου Γιωργή Τσαμπανάκη και τον μη Καρπάθιον Παύλον Κάβουρα, οι οποίοι διά να στηρίζουν την πεπλανημένην άποψιν των, λέγουν και διαδίδουν ότι ΠΟΤΕ δεν υπήρξε Καρπαθιακό Καθιστό Γλέντι.

Πόσες φορές κ. Τσαμπανάκη ο γράφων νέος εις την ηλικίαν δεν εγγλέντισε εις Άγιον Μηνά και εις το Πλατύ Ολύμπου επί πολλές ώρες καθιστού γλεντιού και με ωραίες μαντινάδες, που οι χωριανοί σου όλοι έμειναν έκθαμποι και πικρά εδάκρυσαν ακούσαντες αυτές;

- Σαν έρχομαι στην Όλυμπο, συχνά πυκνά δακρύζω, γιατί τους φίλους τους παλιού, πλέα δεν αντακρύζω.
- Σαν έρχομαι στην Όλυμπο πίνω πικρό φαρμάτσι, γιατί δεν βλέπω αντίκρυ μου το φίλο μου (Αντρέα το) Χηράτση.
- Φάρμακο δεν ευρίσκεται το πόνο μου να γειάνη, γιατί δεν έχω στα δεξιά το γέρο Παπαγιάννη.
- Και έναν ασπρομούστακο, Γιαννή Μιχαηλίδη, το δάσκαλο τον Κομνηνό, (τον Νικολή) και τον Γιαννή Παυλίδη.
- Κι ακόμη ένα φίλο καλό και 'κείνο γεροντάκι,

και της Αυλώνας φύλακα, πιστό Μηνά Νταργάκη.

Δεν θέλω και δεν μπορώ να μακρίνω περισσότερο λόγω της ασθένειας και της κακής μου οράσεως, αλλά από το κρεβάτι του πόνου και της αγωνίας ως γνήσιος και παραδοσιακός γλεντιστής και ιερεύς ακόμη και βέρος Σποΐτης και Καρπάθιος, στηρίζω σταθερά και απερίφραστα, την ευγενικήν προσπάθειαν της επί τούτο Συντακτικής Επιτροπής με την πατρικήν μου ευχήν και προτροπήν να εισαγάγη εις το Εθνικόν Ευρετήριο ως στοιχείον Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς το Καρπάθικο ΚΑΘΙΣΤΟ ΓΛΕΝΤΙ. Πέραν τούτου, με κανέναν τρόπο δεν δέχομαι χαρακτηρισμούς τύπου: ΜΕΣΩ ΚΑΤΩΧΩΡΙΤΙΚΟΥ ή «Μέσης και Κάτω Καρπάθου».

Και διατελώ,
Μετά πολλής πατρικής αγάπης.
πρωτ. Κων/νος Ι. Χαλκιάς
Σάββατον 26/6/2018

09. Γιώργος Εμμ. Μάλτας
(γλεντιστής, μουσικός, δάσκαλος λύρας)
[2018.06.26]

Η μετάδοση του στοιχείου σε έναν διασπορικό σύλλογο της Βαλτιμόρης

Μαρτυρία του Γιώργου Μάλτα, μεσοχωρίτη λυριστή και δασκάλου στην Αδελφότητα Ολυμπιτών της Βαλτιμόρης για τον τρόπο που γίνεται με συνεργασία και από κοινού η μετάδοση του στοιχείου στις νεότερες γενιές στα εκπαιδευτικά πλαίσια του συλλόγου.

Γεια σου Βιβή. Παρακάτω θα δεις και ένα αρχείο του Γιάννη Χατζηβασίλη σε ένα από Τα ταξίδια του στην Βαλτιμόρη, ενώ είχαμε τα μαθήματα για την εκμάθηση των Παιδιών του Ολυμπιτικού συλλόγου της περιοχής για το Καρπαθικό γλέντι με την αρχή του σαν καθιστό και μετά το χορευτικό κομμάτι.

Μετά από χρόνια που κατάφερε ο σύλλογος να ξαναλειτουργήσει σε τέτοιο επίπεδο και έγινε σωστή συλλογική προσπάθεια, μαζέψαμε πολλά παιδιά Ολυμπιακία και ΜΗ (κυριώς) να μάθουν τα έθιμα της Καρπαθου όπως πιστεύουν οι γονείς και παππούδες/γιαγιάδες είναι τα ίδια με των δικών τους χωριών στο μεγαλύτερο μέρος. Εγώ ήμουν μέρος της προσπάθειας και έδωσα όσα μπορούσα όντας Μεσοχωρίτης (με Ολυμπιακή ριζα) και μαζί με τον Αντώνη Γ Γιωργακη και τον Αντώνη Ι Γιωργακη να μάθουμε ότι ξέρουμε από τους παλαιότερους τους οποίους είχαμε σαν είδωλα σε όλη μας τη ζωή! Δεν θα πω άλλα. Η συμμετοχή από τους ίδιους τους ολυμπίτες αφήνοντας τα παιδιά τους σε εμένα να μάθουν τα Ολυμπιακά έθιμα και τα Καρπαθικά σε γενικό επίπεδο τα οποία είναι τα ίδια πιστεύω στο κομμάτι του γλεντιού, λέει πολλά. Εδώ είμαστε όλοι αγαπημένοι και δεν άκουσα κανέναν να διαχωρίζεται. Ίσα ίσα που όλα αυτά που μου είπαν οι γονείς μου έδειξαν πόση αγάπη έχουν για τον τόπο και πόσο δεμένοι μπορούν να είναι όταν πια βρεθούν μακριά όπως εδώ.

<https://www.facebook.com/yannis.hatzivasilis/videos/10208833444912703/>

Yannis Hatzivasilis was live.

"Δύσκολη η προσπάθεια στη ξενιτιά σα μένεις, βήματα της παράδοσης, στους νέους να μαθαίνεις,, Σύλλογος Ολυμπιτών Βαλτιμόρης μαθήματα τραγουδιού- χορού στα ξενιτεμένα παιδιά με τον...

Yannis Hatzivasilis

"Μετά από χρόνια που κατάφερε ο σύλλογος να ξαναλειτουργήσει σε τέτοιο επίπεδο και έγινε σωστή συλλογική προσπάθεια, μαζέψαμε πολλά παιδιά Ολυμπιτάκια και ΜΗ (κυρίως), να μάθουν τα έθιμα της Καρπάθου, όπως πιστεύουν οι γονείς και παππούδες/γιαγιάδες είναι τα ίδια με των δικών τους χωριών στο μεγαλύτερο μέρος. Εγώ ήμουν μέρος της προσπάθειας και έδωσα όσα μπορούσα όντας Μεσοχωρίτης (με Ολυμπίτικη ρίζα) και μαζί με τον Αντώνη Γ. Γιωργάκη και τον Αντώνη Ι. Γιωργάκη να μάθουμε ότι ξέρουμε από τους παλαιότερους τους οποίους είχαμε σαν είδωλα σε όλη μας τη ζωή! Δεν θα πω άλλα. Η συμμετοχή από τους ίδιους τους Ολυμπίτες αφήνοντας τα παιδιά τους σε εμένα να μάθουν τα Ολυμπίτικα έθιμα και τα Καρπάθικα σε γενικό επίπεδο, τα οποία είναι τα ίδια πιστεύω στο κομμάτι του γλεντιού, λέει πολλά.

Εδώ είμαστε όλοι αγαπημένοι και δεν άκουσα κανέναν να διαχωρίζεται. Ίσα ίσα που όλα αυτά που μου είπαν οι γονείς μου έδειξαν πόση αγάπη έχουν για τον τόπο και πόσο δεμένοι μπορούν να είναι όταν πια βρεθούν μακριά όπως εδώ."

10. Μανώλης Σοφίλλας
(γλεντιστής, μουσικός, δάσκαλος λύρας)
[2018.06.27]

Manolis Sofillas

12 hrs · 🌐

Την Κάρπαθο την αγαπώ και δεν την ξεχωρίζω,
εις τα χωριά της χαίρομαι με φίλους σαν γλεντίζω.

Like

Comment

Share

You, Giota Pavlidou, Morfi Diakogeorgiu and 96 others

2 shares

Lily Mela Κι εσύ με τ'ανοιχτά μυαλά Μανώλη ξεχωρίζεις
κι όπου βρεθείς κι όπου σταθείς την Κάρπαθο πρεπίζεις

Love · Reply · 12h

15

12. Νικόλαος Η. Ορφανός
(φοιτητής)
[2018.07.02]

Καλησπέρα,

ονομάζομαι Νίκος Ορφανός και αποστέλλω το παρόν κείμενο για να εκφράσω τις εμπειρίες μου στο πλαίσιο του γλέντιού στην Κάρπαθο, έχοντας εντοπιότητα από την πλευρά του πατέρα μου (Όλυμπος Καρπάθου). Είμαι φοιτητής και συμμετείχα στο 4^ο Κύκλο Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου Καρπαθιακής Λαογραφίας, έτσι μου δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφτώ για πρώτη φορά την Κάρπαθο. Πριν ταξιδέψω είχα ήδη ακούσει της διηγήσεις των συγγενών μου για τις εμπειρίες τους στο νησί και αδημονούσα να βρεθώ εκεί.

Οι πρώτες εικόνες που απέκτησα, καθώς ήταν και η πρώτη φορά που βρισκόμουν στο νησί, ήταν κάτι το μαγευτικό. Ένας τόπος που φαινομενικά είναι άγριος, κρύβει τη ζεστασιά και την φιλοξενία στις καρδιές αυτών των ανθρώπων. Πανέμορφος τόπος.

Σ' αυτό όμως θέλω να αναφερθώ είναι στα γλέντια αυτού του τόπου. Επισκεφτήκαμε ως ασκήσεις επιτόπιας έρευνας το γλέντι του Πανορμίτη της Οικογένειας Χατζιδάκη και του Αι Μηνά στο Φίλιος. Οι άνθρωποι μέσω της μουσικής και των αυτοσχέδιων μαντινάδων έκαναν μια εκ βάθρων κατάθεση ψυχής με τους «συνομιλητές» τους, που σίγουρα συγκινεί και αφήνει έκθαμβο κάθε άνθρωπο. Ήταν πρωτόγνωρο για μένα. Οι μαντινάδες είχαν μέσα τους το στοιχείο της επικοινωνίας ακόμα και με μας που δεν το είχαμε ξανασυναντήσει προηγουμένως. Είμασταν μέρος μιας «συζήτησης». Είναι εκπληκτικό πως μπορούν οι άνθρωποι μέσα από μουσική και λίγα λόγια να επικοινωνούν τόσο καλά και σίγουρα ουσιαστικά.

Μέσω της συνεργασίας με τους κκ Χρυσανθοπούλου, Κανελλάτου, Διακογεωργίου, Βασιλαρά, μαθαίνεις πώς μπορείς να δεις την κοινότητα ουσιαστικά. Είναι εξαιρετικοί, ο καθένας στην ειδικότητά του φυσικά, δίπλα μας σε ότι και να ζητούσαμε στο ερευνητικό κομμάτι της αποστολής. Όλοι τους, αφού είναι συνδεδεμένοι με το νησί ο καθένας με τον τρόπο του φρόντισαν να μας μεταδώσουν ότι σημαίνει γι' αυτούς αυτός ο τόπος και να μας εισαγάγουν, στην ουσία της μουσικής και της μαντινάδας, στο Καρπάθικο γλέντι. Αν έλειπε κάτι απ' αυτά τα συστατικά

η αποστολή δεν ξέρω αν θα είχε το αποτέλεσμα που είχε. Απ' αυτό μάθαμε ν' αγαπάμε και να σεβόμαστε αυτόν τον τόπο.

Όλα τα παραπάνω «ενσταλλάξαν» στην ψυχή μας και μας δημιούργησαν νοσταλγία και επιθυμία για την επιστροφή. Δεν γίνεται να ξεχάσει όποιος έχει δει αυτόν τον τόπο. Αποφέρει και έναν προβληματισμό όμως. Είναι ένας τόπος που έχει ελάχιστους κατοίκους, ειδικά στην Όλυμπο και στο Διαφάνι, με αποτέλεσμα να αργοσβήνει η πολιτιστική κληρονομιά του πανέμορφου αυτού νησιού. Σε λίγα χρόνια αν δεν υπάρξουν δράσεις θα μιλάμε για πολιτιστική καταστροφή και αυτό θα ήταν επιζήμιο για όλους μας. Είμαι βέβαιος ότι θα γίνουν προσπάθειες προς μια θετική κατεύθυνση για να μην χάσουμε αυτόν τον θησαυρό και πιστεύω ότι η προσπάθεια για την προβολή του γλεντιού ίσως κάτι αποφέρει. Είμαι τυχερός που έζησα τον τόπο, έστω και για λίγο, και θα τον ξαναζήσω, επιστρέφοντας. Ευχαριστώ τους κκ Χρυσανθοπούλου, Κανελλάτου και Βασιλαρά που με συμπεριέλαβαν λόγω εντοπιότητας σε αυτή την αποστολή.

Νίκος Ορφανός του Ηλία.

Υ.Γ. Το παρόν κείμενο προσυπογράφεται απ' όλα τα μέλη της οικογενείας μου.

12. Μανώλης Δημελλάς
(γλεντιστής, ερευνητής, δημοσιογράφος, συγγραφέας)
[2018.07.08]

Άραγε γλεντίζουν όλοι οι Καρπάθιοι;

Άρθρο του Μανώλη Δημελλά στο [verena.gr](https://www.verena.gr)

☐ www.warrena.gr/οπισθοπλάφυγτ-γλεντιζουμ-όλοι-οι-καρπαθιοι-του-μ-ανώλητ-δη-ελλά-/

Το μεγαλείο του καρπάθικου γλεντιού δεν είναι τωρινή ανακάλυψη. Ακόμη κι αν κάποιος, που δε γνωρίζει τα ελληνικά, τύχει να βρεθεί περαστικός, σε μια γιορτή Καρπαθίων, οπουδήποτε κι αν γίνεται στον πλανήτη, δεν χρειάζεται να χορτάσει με κεράσματα και να πολυσταθεί, για να νιώσει μίαν ανείπωτη έκσταση. Να βιώσει, με τις αισθήσεις του σώματος και της ψυχής του, τη σημασία των εκφραζόμενων συναισθημάτων.

Το καρπάθικο καθιστό γλέντι, ακόμη και σήμερα, παραμένει ένας τρισδιάστατος καθρέφτης, μια προβολή της ζωής!

Μια λέξη, μια στροφή από μια μαντινάδα, είναι αρκετή, για να φέρει τη χαρά και το γέλιο. Να σκορπίσει, σα τη βροχή, ψήγματα στιγμιαίας ευτυχίας! Ενώ την αμέσως επόμενη στιγμή, γίνεται ταξίδι στον πόνο, την οδύνη, για τα τυχόν χαμένα πρόσωπα, που ακόμη κι αυτά δεν απουσιάζουν, τριγυρνούν εκεί, κάπου κοντά, συμμετέχουν κι οδηγούν στην απελευθέρωση, τη διάχυση του εσωτερικού μας κόσμου, με ένα γνήσιο λυτρωτικό κλάμα. Πλέον στα καθιστά γλέντια ίσως να κλαίμε και το χαμό της παράδοσης!

Από τις σπουδαιότερες ενέργειες για την ανάδειξη του καρπάθικου γλεντιού, ήταν η πρόσφατη κίνηση της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπ. Πολιτισμού, προς τις κοινότητες των Δωδεκανησίων, μια πρόταση που είχε να κάνει με την ένταξη των ιδιαίτερων στοιχείων των νησιών στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

- Τι ακριβώς εννοούμε με τον όρο Άυλη κληρονομιά;

Ο όρος αναφέρεται σε παραδόσεις ή ζωντανές εκφράσεις που έχουν κληροδοτηθεί από τους προγόνους μας, όπως προφορικές παραδόσεις, παραστατικές τέχνες, κοινωνικές πρακτικές, γιορτές και τελετές, γνώσεις και πρακτικές που σχετίζονται με τη φύση και το σύμπαν ή γνώσεις και τεχνικές για δημιουργία χειροποίητων κατασκευών.

Το καρπάθικο γλέντι λοιπόν μπορεί να αναγνωριστεί ως μνημείο παγκόσμιας άυλης κληρονομιάς και έτσι να διαφυλαχθεί.

Στις 22 Γενάρη 2018, μια τετραμελής ομάδα, αποτελούμενη από την κα Βασιλική Χρυσανθοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Εθνικού και Καποδ. Παν. Αθηνών, μέλος της Εθνικής Επιτροπής για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της χώρας μας. Το σπουδαιότερο είναι ότι έχει πολύ καλή γνώση της Καρπάθου, αφού ο σύζυγος της κατάγεται από το χωριό Όλυμπος.

Επίσης στην ίδια επιτροπή συμμετέχει η κα Παρασκευή Γ. Κανελλάτου, Εθνομουσικολόγος και Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Ερευνητικού Κέντρου Ελληνικού Τραγουδιού (ΕΡ.Κ.Ε.Τ.), ο κ. Ηλίας Εμμ. Βασιλαράς, ερευνητής της καρπαθιακής λαογραφίας και Πρόεδρος του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού (Ι.Λ.Π. - σωματείο Καρπάθου), και η κα Ευμορφία Ι. Διακογεωργίου, Εκπαιδευτικός και τελειόφοιτη φοιτήτρια στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών της Λαογραφίας του Τμήματος Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α.

Η τετραμελής ομάδα, αφού επεξεργάστηκε το θέμα, κατέθεσε πρόταση για το **«Καθιστό Καρπάθικο Γλέντι»** στην Διεύθυνση Νεότερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΔΝΠΑΑΠΚ).

Η υπόθεση ίσως να μην είχε πάρει τις σημερινές διαστάσεις αν δεν υπήρχε μια ακόμη κίνηση, αυτή τη φορά από μια διαφορετική ομάδα, η οποία υποστήριξε μια πρόταση που διαχώριζε το νησί.

Πρόκειται για την κατάθεση φακέλου που αφορούσε το **«παραδοσιακό κοινοτικό γλέντι Ολύμπου Καρπάθου»**, αντί για το καρπάθικο γλέντι σε όλες τις χωροχρονικές διαστάσεις του.

Την ένσταση, σύμφωνα με το πρακτικό, υπέγραψαν:

«αυτοδιοικητικοί και συλλογικοί φορείς των ολυμπιτών Καρπάθου, καθώς και ανά την υφήλιο διάσπαρτοι Ολυμπίτες και φίλοι της Ολύμπου» και είχε ως εκκίνηση την:

«σχετική πρόταση του τότε Νομαρχιακού Συμβούλου Γιώργου Ηλ. Ζωγραφίδη, η οποία ψηφίστηκε ομόφωνα από το Δημοτικό Συμβούλιο Καρπάθου, επί Δημαρχίας Μιχάλη Χανιώτη η υπ' αριθμόν 08/2012 επισυναπτόμενη ομόφωνη απόφαση που προέβλεπε ρητώς και κατηγορηματικώς «... τη συγκρότηση φακέλου στήριξης της υποψηφιότητας της Τοπικής Κοινότητας Ολύμπου Καρπάθου ως υποψήφιας για ένταξη στους καταλόγους Πολιτισμικής Κληρονομιάς της UNESCO ...»

Σε εκτενέστατη αναφορά υποστηρίχθηκε ότι:

«το "παραδοσιακό γλέντι Ολύμπου Καρπάθου" είναι η πλέον σύνθετη και πλήρης μορφή του ελληνικού παραδοσιακού γλεντιού της νησιωτικής και παράκτιας Ελλάδας».

Μάλιστα, μεταξύ άλλων, στηρίχθηκαν στην αναφορά του Καθηγητή Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμική Ανθρωπολογία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπ. Αθηνών, Παύλου Κάβουρα, ο οποίος υποστηρίζει ότι:

«το παραδοσιακό γλέντι Ολύμπου Καρπάθου υπερτερεί όλων των άλλων μορφών γλεντιού στην περιοχή αναφοράς (που δεν περιορίζεται στο νησί της Καρπάθου) και διακρίνεται από τα υπόλοιπα όχι απλά ως μια διαφορά βαθμού αλλά ως διαφορά τάξης!»

Η ένσταση αυτή προκάλεσε συζήτηση στο Υπ. Πολιτισμού στις **14 Ιουνίου 2018**, παρουσία της Διευθύντριας και του Προϊσταμένου για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, κ. Βίλλυς Φωτοπούλου και κ. Ιωάννη Δρίνη αντίστοιχα, των μελών της Συντακτικής Ομάδας και εκπροσώπων της άποψης για το ολυμπικό γλέντι, αλλά και κάποιων άλλων Καρπαθίων με γνώση για θέματα του καρπάθικου γλεντιού.

Πιο συγκεκριμένα, μετά από την πολύωρη συνάντηση όλων των ενδιαφερομένων, υπήρξαν αποφάσεις που καθόρισαν την οριστική εξέλιξη του θέματος, και τα βασικά στοιχεία διαμορφώθηκαν ως εξής:

Δόθηκε το όνομα «Καρπάθικο Γλέντι» (αφαιρέθηκε η λέξη "καθιστό").

Συνέχιση της κατάρτισης του φακέλου από την υπάρχουσα τετραμελής Συντακτική Ομάδα. Επίσης τονίστηκε η ανάγκη για ενημέρωση και συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων.

Σύνταξη ενημερωτικού κειμένου από τη Βασιλική Χρυσανθοπούλου σχετικά με την «Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά», το «Εθνικό Ευρετήριο» και το «Καρπάθικο Γλέντι» σε συνεργασία με τον Παύλο Κάβουρα.

Με αυτή τη διαδικασία φαίνεται πως κλείνει η διαμάχη για την υπόθεση «κοινοτικού ολυμπίτικου γλεντιού».

Σκεφθείτε ότι σε μια άλλη περίπτωση, στην υπόθεση της ξερολιθιάς (τη τέχνη της κατασκευής κτισμάτων με πέτρες χωρίς κανένα συνδετικό υλικό) να την διεκδικούσε μόνο μια χώρα!

Για την Τέχνη της ξερολιθιάς φάκελο υποψηφιότητας, στον ίδιο κατάλογο της UNESCO, έχει υποβάλει η Ελλάδα από κοινού με τις Γαλλία, Ελβετία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρο, Σλοβενία.

Το καρπάθικο γλέντι, όπως ακριβώς και όλα τα σπουδαία και μεγάλα γεγονότα, δεν είναι σπορά πολυμήχανου εργαστηρίου, δε συντηρείται μέσα στα πανεπιστήμια, ούτε μπορεί να αναπνέει και να ζήσει μέσα από τα βιβλία και τις μελέτες των ερευνητών.

Ζει και αναπτύσσεται μέσα στις ψυχές των γλεντιστών, των μουσικών κι έπειτα όλων εμάς, των Καρπαθίων και των φίλων του νησιού, που στεκόμαστε εκστατικά, το παρακολουθούμε να να βρισκόμαστε στην πιο όμορφη θρησκευτική τελετή.

Αρκεί μια βόλτα στο χωριό Σπόα, ανήμερα του Άη Γιάννη στις 28 Αυγούστου, στο Μεσοχώρι στο μεγάλο πανηγύρι της Βρυσιανής, σε ένα καφενείο των Μενετών τον 15Αύγουστο, στις Στες Όθους του Αγίου Παντελεήμονα. Τα παραπάνω παραδείγματα θεωρήστε τα ως ελάχιστα δείγματα, από τα γλέντια που γίνονται σε όλα ανεξαιρέτως τα χωριά και τα μετόχια του νησιού.

Η προσπάθεια της ανάδειξης του ολυμπίτικου γλεντιού, δεν έπεισε τους ειδικούς, δεν κατάφερε να αγγίξει την πλειοψηφία της κοινωνίας. Κι αυτό γιατί δεν ανήκει σε κανέναν!

Αρκεί να θυμηθούμε τα αναρίθμητα καρπάθικα γλέντια, που ακόμη και σήμερα χωρίς αφορμή γίνονται στην Αμερική, στην Αυστραλία ή σε κάποιο σημείο του πλανήτη, όπου βρέθηκαν καρπαθίοι γλεντιστές!

Η κίνηση για το «κοινοτικό ολυμπίτικο γλέντι» ήταν μια σπουδαία ευκαιρία ενδοσκόπησης, έφερε στην επιφάνεια την αγωνία για τη διατήρηση των εθίμων της Καρπάθου.

Ο ρόλος των αιρετών, ο Δήμος και το Επαρχείο, επίσης των σημαντικών πολιτιστικών φορέων, όπως του Λυκείου Ελληνίδων, του Ινστιτούτου Λαϊκού Πολιτισμού και όλων των πολιτιστικών συλλόγων του τόπου, είναι κάτι παραπάνω από καθοριστικός.

- Άραγε πόσοι από αυτούς έχουν αντιληφθεί την αναγκαιότητα να κρατήσουμε την μουσική μας παράδοση;

- Υπάρχουν οργανωμένες δράσεις με στρατηγικό σχέδιο;

Η Όλυμπος, σύμφωνα με τον συμπατριώτη Καρπάθιο και μοναδικό Δωδεκανήσιο Λαογράφο, τον κ. Μηνά Αλ. Αλεξιάδη, παλαιότερα είχε χαρακτηριστεί ως «Λαογραφική πρωτεύουσα της Καρπάθου»!

Αυτός είναι ένας τίτλος που αξίζει να της δοθεί και είμαι σίγουρος ότι όλοι ανεξαιρέτως οι Καρπάθιοι θα τον υμνούν με ευχαρίστηση, στα γλέντια που θα εξακολουθήσουν να γίνονται σε όλα τα χωριά του νησιού.

Φωτογραφία Καλλιόπη Μαλλόφτη, από καθιστό γλέντι στο χωριό Σπόα.

**13. Συλλογικός Διάλογος με Μαντινάδες
που τον ξεκίνησε ο Ιωάννης Μ. Λαγωνικός
[2018.07.09]**

**Η Μέθεξη στο Καρπάθικο Γλέντι...
η ψυχική συμμετοχή και επικοινωνία των Γλεντιστών στην Κάρπαθο**

Ο διάλογος με μαντινάδες που γράφτηκαν ως αρχική ανάρτηση από τον Ιωάννη Μ. Λαγωνικό (Όθος) και μπήκαν στη συζήτηση οι: Μιχάλης Σακέλλης (Σπόα), Γιάννης Η. Δήμαρχος (Σπόα), Λιλή Μελά (Μενετές), Μαρίκα Γεργατσούλη (Απέρι), Γιώργος Πρωτόπαπας (Διαφάνι), Ηλίας Λιγνός (Σπόα), Βασίλης Λέου (Όθος), Μιχάλης Σκευοφύλακας (Αρκάσα), Νίκος Διάκος (Βολάδα).

[link πηγής](#)

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΛΑΓΩΝΙΚΟΣ

Τα δάκρυα στα μάτια σου Καρπάθιε μου λεβέντη,
δείχνουνε τα αισθήματα και τι θα πει το γλέντι.

Είναι απόσταγμα ψυχής 'πού τη καρδιά σου βγαίνει,
ιερό το γλέντι καθιστό όποιος καταλαβαίνει.

Φιλίες που χωρίσανε όταν συναντηθούνσι,
τα μάτια τρέχουν ποταμός έχουν πολλά να πούσι.

Αυτός που λείπει στα μακριά πάρα πολύ το ξέρει,
από τα βάθη της καρδιάς αισθήματα προσφέρει.

Ο ντόπιος και ο ξενόφερτος όταν ανταμωθούνε,
για τα παλιά που πέρασαν θα ξαναθυμηθούνε.

Να είμαστε περήφανοι είναι κληρονομιά μας,
και βγαίνουν τα αισθήματα σε όλα τα χωριά μας.

Αφήστε και τις κόντρες σας όλοι συγκεντρωθείτε,
με μαντινάδες έχετε πάρα πολλά να πείτε.

Εύχομαι να γλεντίζετε να έχετε υγεία,
και μεταξύ μας τα χωριά υπάρχει η φιλία.

Είμαστε υπερήφανοι την έχουμε πυξίδα,
φίλοι απ' όλα τα χωριά τη Κάρπαθο πατρίδα.

--- --- ---

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΗΣ

Αυτά είναι τα αισθήματα που ο Καρπάθιος έχει,
όταν ακούει όργανα το μάτι του να τρέχει.

--- --- ---

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΛΑΓΩΝΙΚΟΣ

Σαν έχει μερακλόπαιδα υπόθεση μεγάλη,
όπως εσένα φίλε μου αγαπητέ Μιχάλη.

--- --- ---

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΗΣ

Τον ΜΕΡΑΚΛΗ στα γλέντια μας κανείς μην το πειράζει,
γιατί τα συναισθήματα είναι πολλά που βγάζει.

Είναι κακό την Κάρπαθο να την διαχωρίζουν,
γιατί σε όλα τα χωριά ξέρουσι και γλεντίζουν.

--- --- ---

ΓΙΑΝΝΗΣ Λ. ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Θαρρώ σε όλα τα χωριά υπάρχουν μερακλήες,
που αγαπούν τον τόπο τους και έχουνε αξίες!

--- --- ---

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΡΓΑΤΣΟΥΛΗ

Όποιος το επινόησε, να μην ξανατολήσει,
η Κάρπαθος δεν κόβεται, στη μέση να χωρίσει.

--- --- ---

ΛΙΛΗ ΜΕΛΑ

Εκείνος 'πού τη Κάρπαθο θέλει να ξεχωρίσει,
μου φαίνεται δεν έτυχε σε γλέντι να δακρύσει.

--- --- ---

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΡΓΑΤΣΟΥΛΗ

Και αν δάκρυσε δεν θά 'τυχε να είναι στη παρέα,
με άλλους ξενοχωριανούς και να περνούν ωραία!

Το γλέντι είναι η αφορμή για ν' ανταμώνει ανθρώπους,
και μηδενίζει διαφορές, απόσταση και τρόπους.

Ένα σεντόνι είμαστε ομορφοκεντημένο,
που όλοι τό θαυμάζουν, γι' αυτό και επιμένω!

Πως έχει χίλιες βελονιές κι η κάθε μια αξίζει,
και είναι κομψοτέχνημα οποιός και αν το στολίζει.

--- --- ---

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Χαίρομαι το συναίσθημα που πάνω από όλα πλέει,
κι ας είναι μέσ' τα δάκρυα του μερακλή σαν ρέει.

--- --- ---

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΗΣ

Τα δάκρυα που εθωρρείς στο μάγουλο και τρέχου,
σ' αυτούς που ξέρουν να γλεντούν σταματημό δεν έχου.

--- --- ---

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Είδα ανθρώπους να γλεντού χωρίς να τραγουδούνε,
να τρέχουσι τα μάτια τω πού 'χα πολλά να πούνε.

Εσύ 'σαι μια εξαίρεση Μιχάλη του κανόνα,
και μερακλήες σα κι εσέ βγαίνουνσι στον αιώνα.

--- --- ---

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΗΣ

Διαφωνώ να το δεχτώ μα ευχαριστώ σου πάλι,
μα έχει σ' όλα τα χωριά που είν' πολύ ΜΕΓΑΛΟΙ.

--- --- ---

ΗΛΙΑΣ ΛΙΓΝΟΣ

Κα(θ)ίσετε εις του γλεντιού τη μέση μονολάι,
κι αφήστε το συναίσθημα στόν/ήν υπουργό να πάει.

--- --- ---

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΛΑΓΩΝΙΚΟΣ

Θαρρώ πως τα κατάφερα την αφορμή να δώσω,
γνώμες από όλα τα χωριά εδώ να τα ενώσω.

Μαντιναδόροι άριστοι τη γνώμη τους να λέου,
και στο Καρπάθιο Πέλαγος όλοι μαζί να πλέου.

--- --- ---

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Σα Διαφανιώτης ξέρω το τό πέλαγος Μιχάλη,
ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ το ξέρουσι όλοι μικροί μεγάλοι.

--- --- ---

ΗΛΙΑΣ ΛΙΓΝΟΣ

Βαρύ 'ν' το πένθος Γιάννη μου λόγια να βρω ν' αρθρώσω,
μα στην ψυχή της πού 'τανε, ΑΓΝΗ θ' αφιερώσω.

Κι όταν πενθείς κι ωσάν γλεντάς στην Κάρπαθο ή στα ξένα,
τα μάτια μελαγχολικά είναι και δακρυσμένα.

--- --- ---

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΛΑΓΩΝΙΚΟΣ

Άναψε βλέπω η φωτιά και βάζετε τα ξύλα,
και μαντινάδες γράφετε 'πού της καρδιάς τα φύλλα.

Τέτοια φωτιά παρακαλώ ποτέ της να μη σβήσει,
που ενωμένο το νησί για πάντα θα κρατήσει.

--- --- ---

ΗΛΙΑΣ ΛΙΓΝΟΣ

Αφήστε πια τον πόλεμο, κάτσετε μονιασμένοι,
γιατί όσα φέρνει η στιγμή, ο χρόνος δεν τα φέρνει.

--- --- ---

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Εγώ ποτέ δε πολεμώ του τόπου τους ανθρώπους,
τους αγαπώ, τους εκτιμώ πέρα για πέρα όλους.

--- --- ---

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΕΟΥ

Αχι τσ' νά 'το μπορετό να ήταν όλα εντάξει,
τα όσα βάζει το μυαλό, να γίνουμε τσε πράξη!

Την αμαρτία μερικών σηκώνουν τα παιδιά μας,
τσ' η πληρωμή είν ακριβή μέσα εις την γενιά μας!

Πως τα λυπούμαι τα παιδιά απού πολλοί ρωτούνε,
'πό ποια γενιά κατάγονται να καταδικαστούνε;

Άλλα γελού τσε χαίρονται τσε την ζωή γλεντούνε,
τσ' άλλα χωρίς διέξοδο πάνε τσ' αυτοκτονούνε.

Πεντέξι επομείναμε τσε πρέπει να σκεφτούμε,
τσ' όλοι χωρίς διάκριση μπροστά να προχωρούμε.

--- --- ---

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΡΓΑΤΣΟΥΛΗ

Όσο και αν εκαβαίρομαι, τίποτε δεν αλλάζει,
με τ' όνομά της το παιδί τη μάνα του φωνάζει!

Μάνα μας είν' η ΚΑΡΠΑΘΟΣ δώδεκα τα παιδιά της,
και όλα θέλει να κρατεί μέσα στην αγκαλιά της!

Και αν είν' το ένα πιο κοντό, πάλι παιδί της θά 'ναι,
και παροτρύνει τα ψηλά αυτόν να βοηθάνε.

Δεν μας εφτάναν οι καημοί με την Μακεδονία,
πρέπει και να αποδείξουμε Κάρπαθος είναι μία;

--- --- ---

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Σε όποιο το αμφισβητεί θα πω δεν είναι εντάξει,
ΚΑΡΠΑΘΟΣ είναι μόνο μια μη βρέξει και μη στάξει.

--- --- ---

ΜΑΡΙΚΑ ΓΕΡΓΑΤΣΟΥΛΗ

Δεν είναι μόνο πού 'ναι μια, μ' ούτε και διαιρείται,
μονάχα βελτιώστε την, όλοι όσο μπορείτε.

--- --- ---

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ

Μόνιμα στην ΑΜΕΡΙΚΗ ζείω σαράντα χρόνια,
μα κάθε χρόνο τα παιδιά θα στέλλω και τα 'γγόνια.

Χνάρια να πάρου και αρχές στη ΚΑΡΠΑΘΟ να ζήσου,
κι ότι υπάρχει ιερό ποτέ να μη τ' αφήσου.

Μακάρι νά 'χα δύναμη πολλά για να τολμήσω,
μα να τη διαιρέσουσι ποτέ δεν θα τ' αφήσω.

--- --- ---

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΚΕΥΟΦΥΛΑΚΑΣ

Πολύ με συγκινήσατε με την κατάθεσή σας,
που μαντινάδες βγάζετε μέσ' από την ψυχή σας.

--- --- ---

ΝΙΚΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Είναι στιγμές που δεν μπορείς, όσο και να πεισμώνσεις,
με λόγια τι αισθάνεσαι, στον κόσμο να εκδηλώσεις.

Όπως στα μάτια σαν κοιτάς τέτοια φωτογραφία,
που εκφράζουν όλοι σεβασμό, ήθος και ευσπλαχνία.

Εκπλήσσονται, ταραάζονται, χαίρονται και λυπούνται,
έτσι τα συναισθήματα πάντα δημιουργούνται.

Το γλέντι το Καρπάθικο αυτά 'ναι που διαθέτει,
γι 'αυτό και λόγια της ψυχής καθένας καταθέτει.

Μά 'χει κι αυτό απαίτηση, και σ' όλους το επιβάλλει,
να παραδίδει η μια γενιά τα έθιμα στην άλλη.

14. Ιωάννης Μ. Λειβαδίτης
[2018.07.20)

Τα Βιώματα ενός Σποῖτη της Διασποράς

Επιστολή του Γιάννη Λειβαδίτη για τον τρόπο μεταβίβασης και διάδοσης του Καρπάθικου Γλεντιού.

Αγαπητή κυρία Κανελλατου,

Πρώτα θα ήθελα να ζητήσω συγνώμη για την αργοπορημένη απάντησή μου. Αυτό το διάστημα προσπάθησα να επικοινωνήσω με άτομα που ίσως είχαν οπτικό υλικό από παλιά γλέντια, ώστε να το στείλω μαζί σε αυτό το e-mail αλλά δυστυχώς ακόμα περιμένω. Αποφάσισα λοιπόν να γράψω τα δικά μου βιώματα. Γεννήθηκα στο Τέξας των Ηνωμένων Πολιτειών το 1976. Οι γονείς μου κατάγονται από τα Σποα Καρπάθου και ονομάζονται Μιχάλης και Πηνελόπη Λειβαδίτη. Από τότε που μπορώ να θυμηθώ ίσως και τριών χρονών σε ηλικία, στο Τέξας, θυμάμαι τη μητέρα μου να κάθεται δίπλα μου και να μου τραγουδάει μαντινάδες με Καρπαθικούς σκοπούς, ώστε να ακολουθώ και εγώ για να μαθαίνω σιγά σιγά. Χαρακτηριστικά θυμάμαι μία από τις μαντινάδες:

Εγώ θα πάω στο χωριό φέτος το καλοκαίρι,
να τα γνωρίσω πιο καλά του τόπου μου τα μέρη.

Σε ηλικία πέντε χρονών βρίσκομαι στο χωριό μας όπου η Καρπαθική παράδοση γίνεται πια καθημερινή βιωσιμότητα. Εκεί, έχω από κοντά την μητέρα μου, τη γιαγιά μου Ειρήνη Λειβαδίτη, την προγιαγιά μου Άννα Τσαμπουνιερη που μου διηγούνται και μου μαθαίνουν σκοπούς, χορούς και μαντινάδες της Καρπαθικής παράδοσης. Επίσης γνωρίζω τον παππού μου, Μηνά Η. Πιπέρη ο οποίος είναι πρωτομερακλής και πρωτογλεντιστής του χωριού και παρακολουθώντας τον στα γλέντια η μικρή φλόγα που έκρυβα μέσα μου για το Καρπαθικό γλέντι αρχίζει να φουντώνει. Στο χωριό μέيناμε πέντε χρόνια, έφθασα έως την πέμπτη δημοτικού και ήταν αρκετά ώστε να ριζώσουν για τα καλά στα βάθη της ψυχής μου τα ήθη και έθιμα μας. Ο πατέρας μου πηγαίνονταν απ' την Αμερική το διάστημα αυτό και θυμάμαι γλέντια να γίνονται στο σπίτι μας για την ονομαστική του εορτή από παρέες που πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι κάθε εορταζόμενου μέχρι να καταλήξουν σε ένα.

Θυμάμαι τις γιαγίες μου να μου λένε για γλέντια και χορούς που είχαν γίνει στο χωριό μας ακόμα, πριν από το πρώτο παγκόσμιο πόλεμο με λύρα και τσαμπούνα καθώς ήταν και ο μόνος τρόπος διασκέδασης για την εποχή. Γινόταναν γλέντια για κάθε περίπτωση είτε ήταν αρραβώνας, γάμος, βάφηση, ονομαστική εορτή ή οποιοδήποτε άλλο γεγονός μπορούσε να δημιουργήσει το συναίσθημα του γλεντιού. Θυμάμαι τις συγχωρεμένες προγιαγιά μου και γιαγιά μου να μου λένε μαντινάδες από διάφορα γλέντια που έγιναν στα μέσα του 20ού αιώνα.

Μία απ' αυτές τραγούδησε ο συγχωρεμένος ο παππούς μου Ιωάννης Λειβαδίτης στην τότε αρραβωνιασμένη του, γιαγιά μου ειρήνη Λειβαδίτη το γένος Τσαμπουνιερη καθώς την χόρευε στο κάβο του πανου χορού:

Ο ευρανός, η θάλασσα, ο ήλιος και οι αστέρες
το μαρτυρούν πως σ' αγαπώ τριών χρονών ημέρες.

Φεύγοντας από το χωριό είχα πάρει το βάπτισμα, ώστε να μπορέσω να εξελίξω και να διατηρήσω την Καρπαθική παράδοση. Φαινόταν ότι είχα ταλέντο στους σκοπούς και στο τραγούδι και μαζί με αυτά ήρθαν και οι χοροί και τα όργανα μαθαίνοντας πρώτα να παίζω τη λύρα και αργότερα λαούτο και τσαμπούνα. Όπως πολλές φορές λέω, η ζωή μας είναι ένα ατελείωτο Καρπαθικό γλέντι με συναλλαγές στο συναίσθημα της χαράς και του πόνου.

Όπως θα έχετε καταλάβει το Καρπαθικό γλέντι μαθαίνεται και παραδίδεται από γενιά σε γενιά όπως ορίζει η παράδοση και κανένα χωριό από μόνο του δεν μπορεί να κατηλιεύεται τον ιερό αυτόν όρο. Καθώς έχω ζήσει στην Αμερική τα περισσότερα χρόνια της ζωής μου μπορώ να σας πω ότι έχω παρασεί σε γλέντια που ήταν Σποϊκικά αλλά και σε γλέντια στα οποία συμμετείχαν και άλλοι Καρπάθιοι η ήταν από άλλα χωριά της Καρπάθου. Μπορείτε να συμπεράνετε ότι το γλέντι υπήρχε και υπάρχει σε όλα τα χωριά της Καρπάθου. Αυτό που πιστεύω έχει σημασία, είναι το πως όλοι μαζί θα διαφυλάξουμε την σπάνια και όμορφη κληρονομιά μας. Στη ζωή μου έχω μάθει να ενεργώ πάντα ενωτικά και το Καρπαθικό γλέντι έτσι μόνο θα διασωθεί και στο μέλλον. Πολλές φορές έχω παίξει την λύρα μου για φίλους ή ξένους μα πάντα πρώτα, αναφέρομαι ότι η παράδοση αυτή προέρχεται από την Κάρπαθο και ύστερα μπορεί να μπω σε λεπτομέρειες για το πολυαγαπημένο μου χωριό.

Κλείνοντας, θέλω να σας ευχαριστήσω για τις προσπάθειές σας προς την διατήρηση και διαφύλαξη της Καρπαθικής παράδοσης.

Με αγάπη και εκτίμηση,
Ιωάννης Μιχαήλ Λειβαδίτης

"Αποφάσισα λοιπόν να γράψω τα δικά μου βιώματα. Γεννήθηκα στο Τέξας των Ηνωμένων Πολιτειών το 1976. Οι γονείς μου κατάγονται από τα Σπόα Καρπάθου και ονομάζονται Μιχάλης και Πηνελόπη Λειβαδίτη. Από τότε που μπορώ να θυμηθώ ίσως και τριών χρονών σε ηλικία, στο Τέξας, θυμάμαι τη μητέρα μου να κάθεται δίπλα μου και να μου τραγουδάει μαντινάδες με Καρπαθικούς σκοπούς, ώστε να ακολουθώ και εγώ για να μαθαίνω σιγά σιγά. Χαρακτηριστικά θυμάμαι μία από τις μαντινάδες:

Εγώ θα πάω στο χωριό φέτος το καλοκαίρι,

να τα γνωρίσω πιο καλά του τόπου μου τα μέρη.

Σε ηλικία πέντε χρονών βρίσκομαι στο χωριό μας όπου η Καρπαθική παράδοση γίνεται πια καθημερινή βιωσιμότητα. Εκεί, έχω από κοντά την μητέρα μου, τη γιαγιά μου Ειρήνη Λειβαδίτη, την προγιαγιά μου Άννα Τσαμπουνιέρη που μου διηγούνται και μου μαθαίνουν σκοπούς, χορούς και μαντινάδες της Καρπαθικής παράδοσης. Επίσης γνωρίζω τον παππού μου, Μηνά Η. Πιπέρη ο οποίος είναι πρωτομερακλής και πρωτογλεντιστής του χωριού και παρακολουθώντας τον στα γλέντια η μικρή φλόγα που έκρυβα μέσα μου για το Καρπαθικό γλέντι αρχίζει να φουντώνει. Στο χωριό μέيناμε πέντε χρόνια, έφθασα έως την πέμπτη δημοτικού και ήταν αρκετά ώστε να ριζώσουν για τα καλά στα βάθη της ψυχής μου τα ήθη και έθιμα μας. Ο πατέρας μου πηγαίνονταν απ' την Αμερική το διάστημα αυτό και θυμάμαι γλέντια να γίνονται στο σπίτι μας για την ονομαστική του εορτή από παρέες που πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι κάθε εορταζόμενου μέχρι να καταλήξουν σε ένα.

Θυμάμαι τις γιαγιές μου να μου λένε για γλέντια και χορούς που είχαν γίνει στο χωριό μας ακόμα, πριν από το πρώτο παγκόσμιο πόλεμο με λύρα και τσαμπούνα καθώς ήταν και ο μόνος τρόπος διασκέδασης για την εποχή. Γινόντουσαν γλέντια για κάθε περίπτωση είτε ήταν αρραβώνας, γάμος, βάφτιση, ονομαστική εορτή ή οποιοδήποτε άλλο γεγονός μπορούσε να δημιουργήσει το συναίσθημα του γλεντιού. Θυμάμαι τις συγχωρεμένες προγιαγιά μου και γιαγιά μου να μου λένε μαντινάδες από διάφορα γλέντια που έγιναν στα μέσα του 20ού αιώνα.

Μία απ' αυτές τραγούδησε ο συγχωρεμένος ο παππούς μου Ιωάννης Λειβαδίτης στην τότε αρραβωνιασμένη του, γιαγιά μου Ειρήνη Λειβαδίτη το γένος Τσαμπουνιέρη καθώς την χόρευε στο κάβο του Πάνω χορού:

Ο ουρανός, η θάλασσα, ο ήλιος και οι αστέρες
το μαρτυρούν πως σ' αγαπώ τριών χρονών ημέρες.

Φεύγοντας από το χωριό είχα πάρει το βάπτισμα, ώστε να μπορέσω να εξελίξω και να διατηρήσω την Καρπάθικη παράδοση. Φαινόταν ότι είχα ταλέντο στους σκοπούς και στο τραγούδι και μαζί με αυτά ήρθαν και οι χοροί και τα όργανα μαθαίνοντας πρώτα να παίζω τη λύρα και αργότερα λαούτο και τσαμπούνα. Όπως πολλές φορές λέω, η ζωή μας είναι ένα ατελείωτο Καρπάθικο γλέντι με συναλλαγές στο συναίσθημα της χαράς και του πόνου.

Όπως θα έχετε καταλάβει το Καρπάθικο γλέντι μαθαίνεται και παραδίδεται από γενιά σε γενιά όπως ορίζει η παράδοση και κανένα χωριό από μόνο του δεν μπορεί να καπηλεύεται τον ιερό αυτόν όρο. Καθώς έχω ζήσει στην Αμερική τα περισσότερα χρόνια της ζωής μου μπορώ να σας πω ότι έχω παραστεί σε γλέντια που ήταν Σποϊτικά αλλά και σε γλέντια στα οποία συμμετείχαν και άλλοι Καρπάθιοι ή ήταν από αλλά χωριά της Καρπάθου. Μπορείτε να συμπεράνετε ότι το γλέντι υπήρχε και υπάρχει σε όλα τα χωριά της Καρπάθου. Αυτό που πιστεύω έχει σημασία, είναι το πώς όλοι μαζί θα διαφυλάξουμε την σπάνια και όμορφη κληρονομιά μας. Στη ζωή μου έχω μάθει να ενεργώ πάντα ενωτικά και το Καρπάθικο γλέντι έτσι μόνο θα διασωθεί και στο μέλλον. Πολλές φορές έχω παίξει την λύρα μου για φίλους ή ξένους μα πάντα πρώτα, αναφέρομαι ότι η παράδοση αυτή προέρχεται από την Κάρπαθο και ύστερα μπορεί να μπω σε λεπτομέρειες για το πολυαγαπημένο μου χωριό.

Κλείνοντας, θέλω να σας ευχαριστήσω για τις προσπάθειές σας προς την διατήρηση και διαφύλαξη της Καρπάθικης παράδοσης.

Με αγάπη και εκτίμηση,
Ιωάννης Μιχαήλ Λειβαδίτης.

15. Μάνος Αναστασιάδης
[2018.11.15)

Επιστολή του Μάνου Αναστασιάδη προς τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς με κοινοποίησή της στα μέλη της συντακτικής ομάδας του φακέλου.

Μάνος Αναστασιάδης

Εκπαιδευτικός, δάσκαλος τέχνης, ζωγράφος και εικαστικός δημιουργός, διδάκτωρ Ανθρωπιστικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Οφείλω να σας ενημερώσω ότι η παρουσία του ονόματός μου στον κατάλογο συμπατριωτών μου Ολυμπιτών σχετικά με το θέμα «Το καθιστικό καρπάθικο γλέντι», δεν με εκφράζει και ζήτησα την διαγραφή του. Η ενημέρωση αυτή έκρινα ότι είναι απαραίτητη, επειδή, όπως με πληροφόρησαν, ο κατάλογος έχει πρωτοκολληθεί και δεν μπορεί να αλλάξει. Αισθάνθηκα αυτή την ανάγκη, καθώς το κλίμα έχει εκτραχυνθεί και έχει αναπτυχθεί μια πολεμική με σφοδρές αντιπαραθέσεις άγονες και ατελέσφορες για το θέμα, όπως πιστεύω.

Πεποίθησή μου είναι ότι η Όλυμπος της Καρπάθου είναι ένας μοναδικός παραδοσιακός χώρος και θα έπρεπε, για να είμαστε δίκαιοι, να τιμηθεί ξεχωριστά για το σύνολο της παράδοσης που εκφράζει στην ακριτική περιφέρεια του ελληνικού κράτους. Επειδή θεωρώ ότι είμαι ένας άνθρωπος του διαλόγου, δεν θέλω να υποτιμήσω, ωστόσο, καμιάν άλλη συναφή παράδοση και κουλτούρα και γι' αυτό θα επιθυμούσα μια ενιαία, διευρυμένη και συνεκτική αντιμετώπιση του θέματος για ολόκληρο το νησί της Καρπάθου, μέσα από την οποία θα μπορούσε να αναδειχθεί επαρκώς η ανωτερότητα της παράδοσης της Ολύμπου πάνω στο συγκεκριμένο θέμα, πρωτίστως για το βάθος, τον πλούτο και τα τελετουργικά στοιχεία που παρουσιάζει.

Τις παραδόσεις του χωριού μου τις γνωρίζω σε βάθος και σαν ένας άνθρωπος των εικαστικών τεχνών και της επιστήμης με σύγχρονο πνεύμα τις έχω ενσωματώσει βαθύτερα στο έργο μου. Η Όλυμπος, ως πολιτισμική οντότητα, υπογραμμίζει την αξία των τοπικών παραδόσεων, από την άλλη ο κόσμος, όπως εξελίσσεται, προβάλλει τη σημασία της ποικιλίας και των στοχαστικών προσαρμογών. Η όλη πορεία σ' αυτά τα θέματα είναι άκρως δυναμική και εξελίσσεται στο χώρο και το χρόνο. Γι' αυτό όλοι οφείλουμε να αναπροσαρμόσουμε τις σκέψεις και τις δράσεις μας και να τιμούμε τις πραγματικές αξίες, που διασώζουν το ανθρώπινο πρόσωπο και την ανθρώπινη δημιουργικότητα.

16. Μαριγούλα Κρητσιώτη
(γλεντίστρια και ερευνήτρια καρπαθιακής λαογραφίας)
[2018.12.28]

Το κείμενο που ακολουθεί απέστειλε στη συντακτική ομάδα του φακέλου για το Καρπάθικο Γλέντι, η Μαριγούλα Κρητσιώτη, η οποία επί πολλά χρόνια ασχολείται με την έρευνα και τη διδασκαλία του καρπάθικου χορού και έχει συγγράψει βιβλίο και άρθρα για διάφορες εκφάνσεις του λαϊκού πολιτισμού της Καρπάθου. Είναι συνεργάτης του Θεάτρου «Δόρα Στράτου» και Πρόεδρος του Τμήματος Αθηνών του Διεθνούς Συμβουλίου Χορού. Η ίδια, με καταγωγή από το Όθος, είναι βιωματική γνώστης του γλεντιού, με ενεργή συμμετοχή σε αυτό. Από την αρχή υποστήριξε την πρόταση για την εισαγωγή του καρπάθικου γλεντιού στο Εθνικό Ευρετήριο και παρευρέθηκε στην πρώτη συνάντηση της συντακτικής ομάδας του φακέλου με μέλη της ομάδας της 'ένστασης' στο Υπουργείο Πολιτισμού. Παραθέτουμε το κείμενό της, στο οποίο η Μ. Κρητσιώτη παρέχει πλούσιες πληροφορίες για την ουσία και την εξέλιξη του καρπάθικου γλεντιού, αξιολογεί την τρέχουσα κατάστασή του και προτείνει τρόπους διατήρησης και μεταβίβασής του.

**Το καρπάθικο καθιστό γλέντι: Σκέψεις και προτάσεις για την ιστορία,
την κατάσταση και τις προοπτικές του από τη Μαριγούλα Κρητσιώτη**

Ορολογίες και προσδιορισμοί

Η τοπικότητα σε κάθε λογής υλικές και άυλες παραγωγές στην Κάρπαθο, αποδίδεται με τον όρο, «καρπάθικο»: ψωμί, τυρί, κρασί, γλέντι, σπίτι, καρπάθικοι σκοποί, καρπάθικος μπακλαβάς, χορός, γάμος και πάει λέγοντας. Στην αντίθετη περίπτωση χρησιμοποιούν τον όρο, «ξενικός-ό-ιά»: ξενικός μπακλαβάς, ξενικός γαμπρός, ξενικά τραγούδια, ξενικό ψωμί, ξενικά ρούχα, ξενικοί χοροί, ξενικές γυναίκες κλπ. Ο όρος, λοιπόν, καρπάθικο, που αναφέρεται και στο «καθιστό γλέντι», προσδιορίζει οτιδήποτε παράγεται, επεξεργάζεται, μορφοποιείται και ονοματίζεται εντός των γεωγραφικών συνόρων του νησιού.

Η ιστορία, η γεωγραφία, ο πολιτισμός των χωριών της Κάρπαθου και η επιμέρους κοινωνική και πολιτισμική οντότητα καθενός από αυτά δεν συντελέστηκε κάπου αλλού. Από την θέση τους πάνω στην καρπάθικη στεριά, από τους στεριανούς και θαλασσινούς πόρους της προέκυψαν οι ασχολίες, οι τέχνες, η οικονομία, οι θεσμοί και η έμπρακτη εκδήλωσή τους στην καθημερινή ζωή, άρα και η πολιτισμική μεταξύ τους συνάφεια.

Στο πιο μακρινό παρελθόν το ένα χωριό «ακουμπά» κυριολεκτικά στο άλλο προκειμένου για την επιβίωση. Άνθρωποι από τα βόρεια συνήθως και μακρινά χωριά έρχονται στα νότια για ένα μεροκάματο. Σε περιόδους εποχιακών εργασιών η διαμονή τους παρατείνεται. Μερικοί εγκαθίστανται μόνιμα, ώστε να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Στο πλαίσιο αυτών των εργασιακών σχέσεων και των στενών συμβιώσεων συνάπτονται φιλίες, κουμπαριές, γάμοι, συμπεθεριά.

Στην ιστορία των μεταξύ τους γλεντιών ταξινομούνται πολλά πρόχειρα και απροσχεδίαστα γλέντια, καθώς επίσης επίσημα και καθιερωμένα, γάμων και πανηγυριών. Στο μεγάλο πανηγύρι ενός χωριού οι προσκυνητές από άλλα χωριά καταφθάνουν ομαδικά με τα γαϊδουρομούλαρα. Εκεί η φιλοξενία διαρκεί από δυο μέχρι τέσσερις με πέντε μέρες. Προπάντων στα καθιστά γλέντια αυτών των πανηγυριών, ενόσω γίνονται οι συστάσεις κι οι γνωριμίες κι ενόσω επέρχεται η εγγύτητα και οικειότητα, συνάπτονται οι περισσότερες μεταξύ τους κουμπαριές. Ειδικά, μάλιστα, το καθιστό γλέντι κρίνεται απαραίτητο όταν επιστρέφουν. Οι χωριανοί ξεπροβοδίζουν με μαντινάδες τους προσκυνητές μέχρι την άκρη του χωριού. Κάθε τέτοιο γεγονός του καθιστού γλεντιού, παγκαρπαθιακού κυρίως χαρακτήρα, αποτελεί μια ξεχωριστή απτικο-οπτική και ακουστική εμπειρία που ενεργοποιεί τους γλεντιστές στην μίμηση και στην μετέπειτα δημιουργική καλλιτεχνική διαδικασία μέσα στα γλέντια του δικού τους χωριού. Οι εμφανίσεις των κατοίκων ενός χωριού στα γλέντια του άλλου εντείνονται από την δεκαετία του 1970, όταν το οδικό δίκτυο συνδέει μεταξύ τους όλα τα χωριά.

Αν κάποιος Ολυμπίτης κάπου κάποτε άκουσε κι έφερε στην Ολυμπο τα κλέφτικα τραγούδια, των οποίων οι θεματικές δεν συνάδουν καν με την ιστορία και νοοτροπία του νησιού, μπορεί κανείς να φανταστεί σε πόσες τέτοιες προσκτήσεις έχουν συμβάλει οι από αιώνων επαναλαμβανόμενες ζωντανές γλεντιστικές πρακτικές στο επίπεδο του νησιού, στις οποίες όλοι από όποιο χωριό κι αν προέρχονται γίνονται ταυτόχρονα πομποί και δέκτες, μεταφτεύνοντας ακούσματα και νοήματα στον στενό τοπικό τους πολιτισμό.

Εξάλλου, οι κοινές αρχές οργάνωσης των επιμέρους χωριών της Κάρπαθου διαμορφώνουν ένα κοινό υπόβαθρο ιδεολογίας και κοινών συμβολισμών στα έθιμα που τις ενσαρκώνουν. Στην Κάρπαθο η καθημερινή ζωή, οι εργασιακές δραστηριότητες, οι κοινωνικές διακρίσεις, η

απήχησή τους στην καθημερινή ζωή, οι κανόνες των σχέσεων ρυθμίζονται από την παρόμοια για όλα τα χωριά οικολογική διάσταση και την τάξη στις γραμμές της συγγένειας που αυτή επιβάλλει. Η ονοματοδοσία, η κληρονομική διαδοχή, τα παρεπόμενα υλικά και κοινωνικά προνόμια, η ηθική των συγγενικών δεσμών και ολόκληρης της κοινότητας δεν ορίζονται διαφορετικά, ανάλογα με το χωριό. Αυτή η κοινωνική οργάνωση, σε σχέση με το εφήμερο της ζωής, την πίστη στα θεία κι όσα απορρέουν στο πνευματικό επίπεδο, καθορίζουν την παρεμφερή από χωριό σε χωριό μορφή εθίμων, αλλά και το περιεχόμενό τους, κατά συνέπεια και τις αντιλήψεις ή τα ασθήματα που τα κάνουν πράξεις.

Μια μορφή κοινοκτημοσύνης, λοιπόν, είναι για τους Καρπάθιους οι μουσικοχορευτικές επιτελέσεις μέσα στην πολλαπλότητά τους στην έκταση του νησιού, ώστε όλοι να γνωρίζουν τους κανόνες και τους συμβολισμούς τους, να τους επιτελούν αλάνθαστα όταν οι συνθήκες καθιστούν συν-τελεστές ενός γλέντιού ανθρώπους προερχόμενους από διαφορετικά χωριά. Γιατί βαθιά μέσα στον καθένα ενυπάρχει η γνώση του κοινού πολιτισμού. Προφανώς για τούτο οι Καρπάθιοι το αποδίδουν λεκτικά με τον επιθετικό προσδιορισμό, «καρπάθικο».

Το να διεκδικείται, λοιπόν, με καταχώριση στις άυλες πολιτιστικές κληρονομίες της UNESCO ο όρος “ελυμπίτικο”, “απερίτικο”, “οθείτικο” κι όχι «καρπάθικο καθιστό γλέντι», αποκόπτεται το χωριό, το οποίο έτσι φέρεται ως αποκλειστικός παραγωγός και δημιουργός του γλέντιού, από τον ευρύτερο γεωγραφικό και πολιτισμικό χώρο της Καρπάθου. Το αποπλαισιοποιεί από εκεί που το γλέντι επωάσθηκε και καλλιεργήθηκε, και το εννοεί αυτόνομη και ανεξάρτητη διοικητική, πολιτική, οικονομική και σαφώς πολιτισμική μονάδα. Καθώς μάλιστα επώθηκε ότι το ελυμπίτικο γλέντι αποτελεί το πρότυπο έναντι όλων των άλλων, τίθεται το ερώτημα, με ποια κριτήρια καθορίζεται το πρότυπο; Γιατί, για παράδειγμα να μην είναι πρότυπο εκείνο, στο οποίο η ιστορικά μητριαρχική Κάρπαθος θα παρείχε τη δυνατότητα στην γυναίκα να έχει λόγο σ’ αυτό; Γιατί να μην είναι εκείνο που ανά μία ή ανά δυο ώρες θα εναλλάσσονταν με χορό, όπως συμβαίνει σήμερα στην Κάσο, ώστε να επιτρέπει στους μη συμμετέχοντες ενεργητικά σ’ αυτό εορταστές να έχουν μια πιο δημοκρατική διέξοδο δράσης;

Το καθιστό καρπάθικο γλέντι ανήκει σε όλα τα χωριά της Καρπάθου

Η προβαλλόμενη απουσία γλεντιών και γλεντιστάδων στα εκτός Ολύμπου χωριά της Καρπάθου, αποτελεί τραγική αναλήθεια. Αν τα γλέντια κάθε χωριού ήταν μικρά υλικά αντικείμενα δεν θα χώραγαν στα σπίτια του. Ακατόρθωτη είναι και μόνο η απαρίθμησή τους στην πολιτισμική ιστορία κάθε χωριού. Συνοπτικά, εδώ, και ενδεικτικά, εφόσον τα παραδείγματά μου είναι από μερικά μόνο χωριά, θα προσπαθήσω να δείξω την διαχρονική σχέση τους με τα γλέντια, εστιάζοντας σε εκείνα των οποίων οι μαντινάδες μιλούν για το γλέντι και την θέση του στη συνείδησή τους.

Στην δεκαετία του 1970, η επιχειρηματική δραστηριότητα των Κατωχωριτών στις diners, στο του Νιου Τζέρσεϋ και Μπρούκλιν, βρίσκεται σε ανοδική πορεία. Η εικοσιετήρωρη απασχόληση των ιδιοκτητών σχολή και καθημερινή, η αδυναμία τους να παρευρίσκονται στα καρπάθικα καφενεία και στα γλέντια που εκεί γίνονταν, μετέτρεψε, εις βάρος της λειτουργίας των καφενείων, τα υπόγεια των επιχειρήσεών τους σε καφεινειακούς χώρους για συναντήσεις, τραπεζώματα και γλεντικές εκτονώσεις. Σ’ αυτές, ανάλογα με τις βάρδιες, συμμετείχε και το αποτελούμενο από Καρπάθιους προσωπικό. Τα γλέντια στις diners τότε του ενός πότε του άλλου, ικανοποιούσαν την βαθιά ανάγκη για το γλέντι και την αίσθηση του συνανήκειν που παρήγε, κόντρα στις απαγορευτικές γι αυτό συνθήκες. Κάποτε ο Αρκασιώτης Μαθιός, ιδιοκτήτης ντάνας στο Virginia Beach, ήρθε σε ρήξη με τον σερβιτόρο του, Ηλία Λαθουράκη. Ο Ηλίας έφυγε. Η απουσία του από τα γλέντια στην ντάνα δεν άφηνε ήσυχο τον Μαθιό, αφού οι δυο τους έφθαναν σε άλλη διάσταση κι έδιναν άλλη διάσταση στο γλέντι. Τελικά, μέσω φίλων, κατάφερε να τον μεταπείσει. Στο πρώτο λοιπόν γλέντι που ακολούθησε, ο Μαθιός του τραγούδησε:

*Μόνο εμάι σου (=μαζι σου) μπορώ να πω και να γλεντήσω
Γι' αυτό 'ρίξα τη μούρη μου και γύρισά σε πίσω.*

Κι εκείνος απάντησε:

*Και πήρα τη δεκαεφτά (οδό) κι ήκοφτα σαν ελάφι
και χτύπου και τη κεφαλή που κάνει τέτοια λάθη.*

Πόσος, λοιπόν, ο διακαής πόθος των δύο να βιώνουν το καθιστό γλεντι, ιδίως εκεί στην ξενιτιά, ως σύμβολο της καταγωγής! Να μπαίνουν στην συγκίνηση της βαθιάς επικοινωνίας και ενότητας στην οποία περιέρχονταν κάτω από την επήρεια του κεφιού και των μαντινάδων!

Πόση πνευματική και κοινωνική βαρύτητα δίνει, επίσης, στο καρπάθικο γλέντι και στην αξία του γλεντιστή ο Μενεδιάτης μερακλής, Χαρής Σεβδαλής, όταν σε γλέντι στο Όθος (γύρω στο 1987) τραγουδά:

*Από τα πέντε μου παιδιά, όποιο δε θα μου μοιάσει
μην τύχει 'που τις Μενετές σε γλέντι και περάσει*

*και τότε δουν οι χωριανοί και τότε δουν οι φίλοι
και πει πως είμαι αφέντης του και κάμει με ρεζίλι.*

Κι ακόμα, ποιες δυνατές εμπειρίες συνδέουν τον Βάσο Κρητσιώτη με το γλέντι, όταν στο μόλις αναφερθέν, και ειδικά την στιγμή που οι άλλοι τον παρότρυναν να επανέλθει στις διαδικασίες του από τις οποίες απείχε λόγω παρεξήγησης, να τους απαντήσει με την μαντινάδα:

*Του πύκου μη του γι'εις φωτιά, γιατί σα θε ν' ανάψει
πετάζει τα κολόνια του και τα βουνά θα κάψει.*

Σήμερα τα μεσο-κατωχωρίτικα γλέντια, παρά την μακριά ιστορία τους, κατηγορήθηκαν ως «μη γνήσια» ως προς την αλήθεια τους, ως «νεωτερικές αναβιώσεις». Όμως αν πράγματι ίσχυε κάτι τέτοιο, δεν θα χτύπαγαν φλέβα, δεν θα ήταν κατάσταση ψυχής, ούτε κατάσταση συνέπειας σε κοινωνικές αξίες και αρχές των σχέσεων. Οι νεωτερικές αναβιώσεις εννοούν το χαμένο στην λήθη, το νεκρό και ανύπαρκτο που κάποιος έρχεται να διδάξει και να ξαναζωντανέψει. Θα μπορούσαν κάπως έτσι, χωρίς τη συλλογική μνήμη και γνώση, να υπάρξουν οι κινητήριες δυνάμεις του γλεντιού; Να υπάρξουν, για παράδειγμα, οι κοινοί μεταξύ των γλεντιστών ιστοί σχέσεων και το εύρος και το βάθος και το ήθος τους; Θα μπορούσαν να υπάρξουν τα αισθήματα και οι προδιαθέσεις που ωθούν στην προσωπική έκφραση μέσω του γλεντιού; Θα ήταν δυνατή η αυθόρμητη γνώση, του τι να πει κανείς και πώς να το πει, πώς να προσεγγίσει τον άλλο και την βιογραφία του, την τρέχουσα κάθε φορά γλεντική στιγμή, να βρει τα γνωστά σε όλους ευαίσθητα σημεία της ζωής του και να φέρει την συγκίνηση και την ουσία της ανθρωπιάς στο τραπέζι του γλεντιού; Θα μπορούσε επιπλέον εν μέσω αυτού να εκδηλώνεται η ηθική του συναλλάσσεσθαι όχι μόνο με πρόσωπα, αλλά με τόπους, με καταστάσεις, με απόντες νεκρούς και ζωντανούς; Θα μπορούσαν αυτές οι σχέσεις με υλικά και άυλα, να γίνονται πηγή έμπνευσης για μαντινάδες; Θα μπορούσε επιπλέον, ως από επιφοίτηση, να ρέει ο έμμετρος και ομοιοκατάληκτος λόγος των μαντινάδων και να μην είναι μια βαθιά σωματοποιημένη και σωματική πλέον τέχνη που αναδύεται σαν παιχνίδι, όπου ο ένας απευθύνεται στον άλλο κι αυτός απαντά άμεσα και κατάλληλα;

Στο χωριό μου και εν μέσω των καινούργιων συνθηκών που αναδιαμορφώνουν τη δομή και λειτουργία των πανηγυριών και ταυτόχρονα τον χώρο και χρόνο του καθιστού γλεντιού στο πλαίσιο τους, αυτό δεν έλειψε από το τρίήμερο πανηγύρι του Άη Παντελέμονα. Αμέσως μετά, την τέταρτη μέρα, οι συγχωριανοί μου μαζί με Αρκασιώτες ως επί το πλείστον, κράτησαν το γλέντι σε γάμο Οθείτσας με Απερείτη γαμπρό. Μάλιστα η εξάωρη περίπου διάρκειά του και στο σπίτι της νύφης και στον γαμπρού καθυστέρησε την στέψη για δυο ώρες. Ακόμα μεγαλύτερης διάρκειας ήταν το καθιστό γλέντι, στο πανηγύρι του Χριστού (Μεταμόρφωση Σωτήρος), καθώς επίσης ενός άλλου γάμου που έγινε την πρώτη Σεπτέμβρη.

Τι λένε από στόμα σε στόμα τόσες ώρες οι συμμετέχοντες σ' αυτά τα γλέντια; Πώς μεταβαίνουν στο βάθος και το ύψος της ψυχής που ενώνει όλους σε μια ομάδα εμβαπτισμένη στον ίδιο λαγμό κι ενθουσιασμό;

Στον πρώτο χρονολογικά γάμο, η χήρα μάνα της νύφης, ακολουθώντας την καθιερωμένη συνήθεια μνημόνευσης των νεκρών σε τέτοιες κρίσιμες στιγμές, καλεί τον νεκρό πατέρα:

*Βασίλη πού 'σαι στα ψηλά κι άλλος σε κουμανταίρει
σε συννεφάκι κάθισε κοντά μας να σε φέρει.
Και στήσε τη φωλίτσα σου πάνω στη λεμονιά μας
να βλέπεις που παντρεύεται η κόρη η δικιά μας.*

Κι ο ξάδελφος του νεκρού:

*Στα δυο σχιστείτε ουρανοί, κάμετε πέρα άστρα
για να μπορεί ο Βασίλης μας να τη θωρεί μες στ' άσπρα.*

Παρόμοια, στον επόμενο (αρχές Σεπτέμβρη), οι μαντινάδες προς τον γαμπρό, καλούν τους παππούδες του, με πρότυπο τους οποίους κι αυτός επιδίδεται στην τέχνη του λαούτου:

*Παίξετε όργανα κι οι ευχές ψηλά ας ακουστούνε
να 'κούσουν κι οι παππούδες του στο γάμο του να 'ρτούνε.
Να παίξουν τα λαούτα τους, γαμπρό να τον λαλήσουν
κι οι δυο γιαγιές να 'ναι μαζί, στέφανα να φιλήσουν.*

Στο Πάνω Απέρι, επίσης, το καθιστό γλέντι αντηχούσε του Χριστού (7/8), στα σπία της Βαλαντούς. Το ίδιο συνέβηκε και στο Κάτω Απέρι, το Δεκαπενταύγουστο, αλλά τώρα στο καφενείο. Η Μαρία Σκούλου-Λαγωνικού λέει: *Καθόμουν σε μια γωνιά με τ' αυτιά τεταμένα, δεν ήθελα να χάσω λέξη, δεν έβρισκαν σειρά οι γλεντιστάδες. Τρεις-τέσσερις πήγαιναν να τραγουδήσουν και τ' άφηναν για αργότερα. Μου λέγανε κάποιοι, «πάρε βίντεο». Δεν ήθελα, δεν ήθελα να χάσω αυτά που έβλεπα και άκουγα.*

Το γλέντι «έβραζε» και στον γάμο της κόρης του Βασίλη Χρυσού (Ιούλιος 2018), πάλι στο Απέρι. Μπορεί κανείς να εκτιμήσει τα επίπεδά του, αν γνωρίζει τον ίδιο τον Βασίλη Χρυσό (γιατρό στην Αμερική), ο οποίος ταξινομείται στους παθιασμένους με το καθιστό γλέντι. Όταν αυτή η ιδιότητα διακρίνει έναν Καρπάθιο, ενεργοποιεί την διάθεση όλων για πιο ενεργητική συμμετοχή. Ισως επειδή οι οργανοπαίχτες με την τέχνη τους εκπληρώνουν την ικανότητα του Βασίλη στην τέχνη της μαντινάδας, σε κάθε ταξίδι του έρχεται φορτωμένος με δώρα γι' αυτούς: χορδές, στριφτάλια, κουδούνια και εργαλεία ξυλογλυπτικής για να πελεκούν τις λύρες τους.

Στην Βολάδα, επίσης, αναδύθηκε η κοινή εμπειρία και το κοινό συναίσθημα στο καθιστό γλέντι της Πλαγιάς (πανηγύρι, 7/9^{ου}). Εδώ μάλιστα οι γλεντιστάδες ήσαν στην πλειοψηφία τους νέοι μέχρι περίπου 40 χρόνων και οι περισσότεροι από αυτούς παιδιά μεταναστών στην Αμερική, που όπως κάθε καλοκαίρι, επισκέπτονται το χωριό τους. Αξιοσημείωτη, στις

κινούμενες στο διαδίκτυο εικόνες αυτού του γλεντιού, ήταν η στιγμή που ο δεκαεξάχρονος γλεντιστής αντέδρασε με κλάμα στην συγκίνηση της γιαγιάς του, όταν του τραγουδούσε την περηφάνια της για την εμπλοκή του στα δρώμενα, κάτι που εξηγεί τις ριζωμένες μέσα του αξίες της οικογένειας και συγγένειας. Στην Βολάδα επίσης, στο πανηγύρι της Κυρά Παναγιάς, 28/8^{ου}, οι γλεντιστάδες ξημερώθηκαν στα κελάρια, μέχρι που πήραν τον πρωινό καφέ τους.

Το καθιστό γλέντι, περισσότερο από άλλες εκφράσεις, με τον μουσικορυθμικό και ποιητικό τον χαρακτήρα παρέχει ιδιαίτερους τρόπους ανασύστασης της προσωπικής και συλλογικής ιστορίας όλων των Καρπάθιων. Ακριβώς γιατί στο παρόν των τραγουδιστών διάλογων του η μνήμη περιδιαβαίνει την βιογραφία καθενός και όλων μαζί, διασταυρώνοντας το παρελθόν, το παρόν και την προοπτική για την μελλοντική τους καρπαθιακή ταυτότητα.

Αυτόχθονες και μη αυτόχθονες σκοποί και χοροί

Όπως αναφέρθηκε, ο καρπάθικος μουσικοχορευτικός πολιτισμός οφείλει τη δική του τοπική πολλαπλότητα στη δημιουργική-καλλιτεχνική ιδιότητα των τραγουδιστών, στην τέχνη τους να διαφοροποιούν, με βάση τα κοινά σχήματα, την βασική μελωδία του ενός και του άλλου σκοπού, σύμφωνα με τις δικές τους ιδιαίτερες ανάγκες και αισθητικές, ώστε έτσι σε συνδυασμό με το τέμπο που αυτοί συνηθίζουν, με την μελωδικότητα της διαλέκτου τους και τις επαναλήψεις μέσα στο χρόνο από τον ένα στον άλλο στο επίπεδο του χωριού, να διαμορφώνεται το δικό του ιδιαίτερο μουσικό ιδίωμα. Ο εθνομουσικολόγος Brandl, στην μακρόχρονη έρευνά του για την μουσική στην Κάρπαθο, αφού πριν την δημοσίευσή της, το 1990, κατέγραψε 17 σκοπούς από τον Οθείτη οργανοπαίκτη, Κωστή Βασιλαράκη, αφού μελέτησε τις παραλλαγές τους, αλλά και τους διαφορετικούς από αυτές σκοπούς στα υπόλοιπα χωριά, συμπέρανε ότι πάνω στους «μουσικούς σκελετούς τους», αναπτύσσονται όλοι οι σκοποί.

Με βάση το αξίωμα ότι κανένας πολιτισμός δεν είναι αυθόπαρκτος κι αυτόνομος αλλά συγκροτείται από τη σχέση του με άλλους πολιτισμούς, οι καρπάθικοι σκοποί αποτελούν διαδεδομένες μικρές μουσικές συνθέσεις, πάνω στις οποίες διαμορφώνεται το μουσικό στερéωμα και ύφος ενός χωριού. Υπ' αυτό το πρίσμα, οι σκοποί δεν είναι αμιγώς δικό του, τους οποίους καπιλεύονται και «καταστρέφουν» τα άλλα χωριά. Αλλά είναι οι σκοποί και χοροί που κυκλοφορούν και ταξιδεύουν από τόπο σε τόπο, από αυτί σε αυτί, από στόμα σε στόμα, από σώμα σε σώμα.

Κάποιοι από τους καρπάθικους σκοπούς φαίνεται να έχουν συχνότερη χρήση στα μουσικά πράγματα ενός χωριού, να παγιώνονται ως δικό του και να φέρουν την χροιά που μαρτυρεί την προέλευσή τους. Αυτοί αναγνωρίζονται ως τέτοιοι στο επίπεδο του νησιού και για να διακρίνονται, ονοματίζονται από το όνομα του χωριού: «σποϊτικός», «βωλαδιώτικος», «οθείτικος», «ολυμπίτικος» κλπ. ενώ στο πλαίσιο του χωριού δεν έχουν αυτήν την ονομασία, αλλά κάποια άλλη ή καμιά. Είναι προφανές και πράγματι, χρησιμοποιούνται σε όλα τα χωριά, με μικρές παραλλαγές και με τον τρόπο που κάθε τραγουδιστής αποτυπώνει πάνω τους την προσωπική σφραγίδα του. Κάποιοι προσδιορίζονται με το όνομα του τραγουδιστή που τον επιλέγει σχεδόν μόνιμα, ώστε έτσι να κυκλοφορεί και να θεωρείται για τις επόμενες γενιές οικογενειακός σκοπός: «του Μαυρομάτη», «του Διακογιώργη», «του Παραγιού», «του Κωσταντάρου». Στις περισσότερες, όμως, των περιπτώσεων πρόκειται για σκοπούς άλλων χωριών που ο τραγουδιστής τους μετέφερε στο δικό του, εφόσον όλα τα χαρακτηριστικά δείχνουν την καταγωγή: Ο σκοπός του Παραγιού, που συνηθίζεται στο Όθος, λέγεται και «μεσοχωρίτικος», από το Μεσοχώρι, ενώ εκεί δεν έχει την ίδια ονομασία. Στο Όθος τον συνήθιζε κάποιος Μεσοχωρίτης της οικογένειας Παραγιών που παντρεύτηκε Οθείτισσα. Παρόμοια ο σκοπός του Κωσταντάρου που στην Έλυμπο χρησιμοποιείται σε κάθε γλεντική περίπτωση, δείχνει να προέρχεται από το Όθος, την Βολάδα και γενικώς τα Κάτω χωριά, όπου χρησιμοποιείται μόνο στις καντάδες. Τον Κωσταντάρo, από τους παλιούς Ολυμπίτες

μερακλήδες, επισκέφτηκα στην Ρόδο (περίπου 1987-88), όπου έμενε ως ηλικιωμένος με την ονομαστή για την ομορφιά και το χορό της κόρη του Καλλιώ, ώστε να έχω τις δικές του πληροφορίες στην έρευνα που έκανα για το χορό. Υπέργηρος τότε, με αδυναμία να φέρει όλο το παρελθόν στο παρόν, στρεφόταν επιλεκτικά στις φλερτικές του συμπεριφορές, μέσα στα οθείτικα γλέντια. Από τότε μάλλον του εντυπώθηκε ο σκοπός της νύχτας, από τις καντάδες που οι νεαροί έκαναν στις κοπέλες. Παρόμοια ο ολυμπίτικος «της νύχτας» στα άλλα χωριά δεν έχει την περιορισμένη χρήση που εννοεί, αλλά ευρύτερη. «Ο κατσαμπάς» των Κάτω χωριών, στο Μεσοχώρι λέγεται «του Σταματιάδη», προφανώς γιατί εκεί τον μετέφερε κάποιος με αυτό το όνομα. Ο κατωχωρίτικος επιπλέον με το όνομα «στεφανός», στο Μεσοχώρι λέγεται, «παλιός». «Ο σκοπός του Χαρή», Ολυμπίτη που από νεαρή ηλικία εγκαταστάθηκε οικογενειακώς στο Όθος, κυκλοφορεί χρόνια στα οθείτικα γλέντια κι ευρύτερα. «Το ζουμπούλι μου», κυρίως κατωχωρίτικος, σήμερα τραγουδιέται με την ελυμπίτικη παραλλαγή, ενώ η παλαιότερη κατωχωρίτικη έχει σχεδόν ξεχαστεί. Να ειπωθεί ακόμα ότι πολλοί κασιώτικοι σκοποί περιλαμβάνονται σε όσους οι Καρπάθιοι χρησιμοποιούν, επικρατώντας περισσότερο στην Αρκάσα, λόγω της παρόιας θέσης της απέναντι από την Κάσο και τις συχνότερες μεταξύ τους επαφές.

Γενικότερα η κατά χωριό διάκρισή τους βασίζεται σε μικρές αλλαγές της μελωδίας, στην προσθήκη ενός τσακίσματος (ρεφραίν) - όπως για παράδειγμα στο ζουμπούλι από τους Ελυμπίτες - στην αναμετάθεσή του μέσα στον στίχο, στην παραλλαγμένη χρήση του μισού της μουσικής πρότασης, αυτής που αντιστοιχεί στο ημιστίχο, στην μεταφορά του επιπλέον σε έναν άλλο σκοπό, στους λιγότερο ή περισσότερο αισθητούς τονισμούς των μουσικών-λεκτικών συλλαβών, ανάλογα με την διάλεκτο, στο τέμπο που κάθε χωριό προτιμά και σαφώς στην διάλεκτο, αλλά και στα μουσικά όργανα που επηρεάζουν τις φωνές.

Στο σύνολό τους υπολογίζονται γύρω στους 40-45 και κατά άλλους, γύρω στους 70 σκοπούς. Σε προηγούμενα χρόνια οι πιο εύχρηστοι από αυτούς ήσαν λίγοι. Ο γιος του Γιούτλου (παλαιότερου ελυμπίτη οργανοπαίχτη), γύρω στο 1987, και ο υπέργηρος τότε Νταργάκης (ελυμπίτης οργανοπαίχτης) σε συνέντευξή τους προς εμένα και αναφερόμενοι στο παρελθόν, δήλωναν ότι στο χωριό τους οι σκοποί στο γλέντι έφταναν τους 10-15. Το ίδιο ισχύει και στα άλλα χωριά. Αυτό σημαίνει ότι οι περισσότεροι σκοποί ήταν υπαρκτοί, αλλά κάποιοι από αυτούς πιο εύχρηστοι. Όπως εξάλλου συνέβαινε με τους χορούς, στην Κάρπαθο και πανελλαδικά, όπου τα πιο απλά μοτίβα, τα πιο εύκολα στη χρήση, τον συντονισμό της ομάδας και την εκστασιακή μέθη που η επανάληψή τους προκαλεί, άφηναν στην αφάνεια σκοπούς και χορούς, οι οποίοι έδιναν «καινούργια» για τους ερευνητές στοιχεία, που εμπλούτιζαν το μουσικό και χορευτικό ρεπερτόριο μιας περιοχής. Σήμερα οι σκοποί που εναλλάσσονται σε ένα γλέντι είναι πάρα πολλοί λόγω των συχνών επαφών και ακουσμάτων. Στην διάδοσή τους συνέβαλε και η τάση στην δισκογραφία.

Οι περισσότεροι σκοποί δεν έχουν ονομασία και για τούτο δεν μπορούν εδώ να αναφερθούν και να σχολιαστεί η δεδομένη κινητικότητα τους μεταξύ των χωριών. Πριν κάθε συνέχεια για τον σκοπούς των μαντινάδων, ως φωνητική εκτέλεση, ας επισημανθεί ότι και οι μουσικές εκτελέσεις τους από την λύρα ή την τσαμπούνα ποικίλουν από χωριό σε χωριό.

Ερχόμενοι στις μουσικές επιρροές και συγγένειες με τις γύρω περιοχές, παρατηρούμε τον ρόλο που παίζει η γραμμή μεταξύ Κρήτης, Χάλκης, Ρόδου, Κάσου, Καρπάθου, στην οποία κινούνταν συχνότερα και στάθμευαν τα παλαιότερα πλεύμενα των Καρπάθιων ή όπου μετανάστευαν προσωρινά και μόνιμα, λόγω της επιβίωσης. Οι σκοποί επηρεάζονται από ολόκληρο το Δωδεκανησιακό σύμπλεγμα κι ακόμα από τα παρύλια της Μικράς Ασίας. Την πανδωδεκανησιακή μουσικοχορευτική ανταλλαγή και πολιτισμική φυσιογνωμία μαρτυρούν τα διάσπαρτα στα Δωδεκάνησα επώνυμα με βάση την κατά νησί καταγωγή [Κρητισιότου, «Η μουσικοχορευτική ταυτότητα στα Δωδεκάνησα». Παρουσιάστηκε στο Παν/μο Βαρσοβίας στο πλαίσιο συνεργασίας με το θέατρο «Δόρα Στράτου»]. Πολλοί, λοιπόν, θεωρούμενοι καρπάθιοι σκοποί, κυκλοφορούν στα Δωδεκάνησα με τις ίδιες ή διαφορετικές ονομασίες, με

ίδια ή παραλλαγμένη μουσική γραμμή. Όλοι αντιλαμβανόμαστε την λέρικη χροιά στο δεύτερο μουσικό μέρος του σκοπού “σκύλα Καλυμνιά”, ή την χαλκίτικη ρίζα του “χαλκίτικου”, ο οποίος συνηθίζεται και στην Ρόδο και στην Κάσο, ενώ στην Σύμη λέγεται, “σκοπός των κλαδιών” και στην Κάλυμνο, “τα χαλκίτικα”. Προσαρμοσμένος στο μουσικό ήθος και ύφος κάθε νησιού είναι και ο σκοπός, “τ’ Αή Κωσταντίνου”, που συνηθίζεται στην Κάρπαθο, στην Σύμη (με την ίδια ονομασία), στην Κάσο με την ονομασία “λίβισιανός, ενώ απαντάται και στο Λιβίσι της Μικράς Ασίας. Το «μπαρμπουνάκι», στην Κάρπαθο, στην Κάσο, στην Σύμη, στην Κρήτη. Αντίστοιχα η παραλλαγή του γνωστού μας στην Κάρπαθο και Κάσο «βοσκίστικου», τραγουδιέται στην Κάλυμνο, εμβατισμένος στα δικά της μουσικά ήθη. Μάλιστα, ονομάζεται, «σκοπός της Γαλανούαινας» ή «Κασιώτικο», παρά το γεγονός ότι μοιάζει περισσότερο με την καρπάθικη εκδοχή. Το «Μαρούλι», επίσης της Κάλυμνου, μετονομάζεται στην Κάρπαθο, «μωρό μου» και διαφοροποιείται ανάλογα. Το «πάθος», ο «μωρή Σοφέ», το «πισωμέρι», ο «διάολος», τα «χοχλακούλια», ταξιθεύουν από την Κάσο στην Κάρπαθο. Ο σκοπός επιπλέον του «πιπεριού» αντλεί από το ροδίτικο «σπερβέρι». Αντίστοιχα, στις δωδεκανησιακές μουσικές αναγνωρίζουμε το “διοσμαράκι”, τον “κυρά μου Παναγιά” της Καρπάθου, τον δεύτερο από τους οποίους οι Ροδίτες τον λένε «Οθείτικο». Συνηθίζουν, επίσης, τα “Χοχλακούλια” και ίσως ακόμα περισσότερους, σε διαφορετικούς τρόπους εκτέλεσης και διαφορετικές ονομασίες. Το ίδιο συμβαίνει με τους χορούς: ο Κρητικός, ο Ζερβός, ο Ζερβόδεξος, οι Σούστες, ο Πάνω, ο Κάτω και άλλοι επιπλέον φαίνεται να ζυμώνονται στην ίδια δωδεκανησιακή μήτρα. Αυτά τα μουσικορυθμικά και κινητικά χαρακτηριστικά που εγγράφονται στο σώμα και μεταδίδονται από γενιά σε γενιά μαρτυρούν το ευρύτερο πολιτισμικό λίκνο της Καρπάθου και κάθε άλλου από τα Δωδεκάνησα.

Και κάτι για τα συρματικά: Δεν γνωρίζω πόσο ευσταθεί ο λόγος περί ελνμπίτικης και μόνο νοοτροπίας της πολυφωνικής απόδοσής τους. Τα συρματικά τραγούδια στα Κάτω χωριά ήταν καθιερωμένα μόνο με το πρώτο αργό μελωδικό μέρος τους. Δεν είχαν τα τρία γυρίσματα, διαδοχικές μελωδίες, που τώρα συνηθίζονται. Ωστόσο επενδύονταν με τα γνωστά στο περιβάλλον τους, από τα γυναικεία καλημεριστά, ισοκρατήματα. Παράλληλα, εκτός της χρήσης τους στο ξεκίνημα του καθιστού γλέντιού και στις κάθε λογής γαμήλιες δρομικές πομπές, μόνο ως μουσική συνόδευαν τον γαμήλιο φουμιστό χορό. Στην ίδια με την κατωχωρίτικη μορφή τα βρίσκουμε μέχρι πρόσφατα στην Μονόλιθο της Ρόδου, όπου δυο οικογένειες Καρπάθιων, οι Ηρωνίες από την Έλυμπο και οι Μαλανδρήδες από τις Πυλές και την Κάσο έχουν εγκατασταθεί τις πρώτες δεκαετίες του 1900. Την καταγραφή έκανε ο Γιάννης Κλαδάκης από απόγονο των Μαλανδρήδων. Με την διαφορά ότι αποτελεί μονοφωνική φωνητική εκτέλεση, καθώς ηχογραφήθηκε ιδιωτικά, εκτός γλέντιού πλαισίου. Στο πλαίσιο των επαφών και ανταλλαγών μεταξύ των χωριών οι Ολυμπίτες προ πολλού καθιερώνουν το χορό της σούστας, ενώ οι παλαιότερες χορευτικές συνήθειες περιορίζονταν στον πάνω χορό και η σούστα είχε την χρήση περισσότερο μιας κίνησης του κορυφαίου για να ποικίλλει την στατική κίνηση του πάνω. Εκτός τούτου και ο πάνω σήμερα εκτελείται πιο προχωρητικά σε σχέση με το παρελθόν. Υιοθετούν επιπλέον τον αντιπατητή που δεν απαντιόταν στο χορευτικό ρεπερτόριό τους. Αντίθετα, εγκατέλειψαν προ πολλού τον Φουμιστό χορό. Θεωρώ απίθανο και δεν το συνάντησα στην έρευνά μου, ότι το παλαιότερο μουσικό όργανό τους ήταν μόνο η τσαμπούνα, κάτι που συζητείται σήμερα στην Κάρπαθο. Σε κάθε περίπτωση η λύρα τους επηρεάζεται από των άλλων χωριών και από την μεσοχωρίτικη σχολή λύρας που διαμόρφωσε ο ονομαστός Ρεΐσης, ενσωματώνοντας δημιουργικά κρητικά ακούσματα από την διαμονή του για πολύ στην Κρήτη κατά την περίοδο πριν τον πόλεμο. Παρόμοια εισήγαγαν το λαούτο στα μουσικά τους όργανα, αφού ήδη το 1924 κυριαρχούσε στα Κάτω χωριά. Ως ρυθμικό όργανο αυτοί χρησιμοποιούσαν για ένα διάστημα της ιταλικής κατοχής ένα αυτοσχέδιο όργανο, την πασαβιόλα, όπως έλεγε ο Γιάννης Παυλίδης, κάτι που δεν φαίνεται να ευσταθεί, εφόσον πρόκειται για μεμονωμένη πληροφορία. Σήμερα υιοθετούν το καθιστό γλέντι στο στόλισμα του γαμπρού και της νύφης, συνήθεια μόνο των άλλων χωριών παλιότερα.

Οι διαφοροποιημένες πολιτισμικές ταυτότητες και τα στερεότυπα των χωριών της Καρπάθου

Ο Μιχαηλίδης-Νουάρος, με βάση το γλωσσικό ιδίωμα, που φυσικά διακρίνει κάθε χωριό, ταξινομεί το νησί σε τρεις βασικές πολιτισμικές ζώνες κι αυτές είναι: Ολυμπος – Μεσοχώρι, Σπόα - Πυλές-Οθος-Βολιάδα-Απέρι – Μενετές, Αρκάσα. Πράγματι αυτές οι γλωσσικές συγγένειες φαίνεται να μην επηρεάζουν μόνο την εκφορά των τραγουδιών, αλλά επιπλέον -σε σχέση πάντα με το γεωγραφικό κριτήριο και τις συχνότερες ανά ζώνη επαφές- να διαμορφώνουν συγγενείς σκέψεις, ιδέες και εθιμικές ενσαρκώσεις. Με άλλα λόγια, το ιδίωμα δημιουργεί πολιτισμικές ομάδες που ανανεώνονται καθημερινά με τις επενδύσεις καινούργιων γνώσεων πάνω στις παλιές και την πρακτική σχηματοποίησή τους στο πλαίσιο των ιστορικών διαδρομών. Αυτό έχει να κάνει με τις προσχωρήσεις της ίδιας της γλώσσας σε νέες εικόνες, σκέψεις και συλλογισμούς, είτε μέσω της εθνικής παιδείας, των ανώτερων εκπαιδευτικών κέντρων, των επαφών με επίσημα γλωσσικά εθνικά και διεθνή μορφώματα. Αν και δύσκολα μπορούν να μετρηθούν και να περιγραφούν τα όρια και οι διαφορές από την μια στην άλλη κοινότητα, μπορεί να ειπωθεί ότι τα ιδεολογικά και ηθικά σύμπαντα του ενός και του άλλου χωριού παράγουν κάποια αισθητά γνωρίσματα συμπεριφορών. Καταλληλότερα για την σύλληψη και απόδοσή τους είναι οι ιστορίες, τα ανέκδοτα και οι χαρακτηρισμοί που οι ίδιοι οι Καρπάθιοι με βάση τις καθημερινές εμπειρίες τους δημιουργούν και κυκλοφορούν στο νησί. Και παρόλο που ως αξιολογήσεις ξεκινούν από ένα πιο μακρινό παρελθόν, μπορεί να ειπωθεί ότι ακόμα ανταποκρίνονται σε μια κάποια αλήθεια. Μπορεί, δηλαδή, να διαφοροποιούνται μέσα στον χρόνο ως εξωτερικό προσωπείο, αλλά φαίνεται να διατηρούν και μια άλλη από αυτό εσωτερική μορφή. Σύμφωνα με αυτά στους Ελυμπίτες γίνεται αντιληπτό το ιδίωμα της εσωστρέφειας, της καχυποψίας σε κάθε τι ξένο και της άμυνας απέναντι σ' αυτό. Οι Σποίτες και Μεσοχωρίτες θεωρούνται πιο ανοιχτοί και φιλόξενοι. Κάνοντας εκεί μια κουμπιαριά όλο το χωριό σε υποδέχεται ως κουμπάρο, με όσα αυτό εννοεί: φιλοφρονήσεις, δώρα, εκδηλώσεις εκτίμησης. Από τις δυσδιάκριτες διαφορές μεταξύ των μεσαίων χωριών, ειδικά των μικρών, οι Πυλιότες χαρακτηρίζονται πιο κλειστοί, πιο τυπικοί σε πένθη και θρησκευτικές τελετουργίες. Οι Οθείτες λένε γι αυτούς:

*Χωριόν απού 'τον οι Πυλές, σωστό νεκροταφείο
και να με πάρουνσι νεκρό, θα σηκωθώ να φύ'ω.*

Οι Οθείτες είναι πιο γλεντζέδες, πιο κοινωνικοί και απλοί, χωρίς τυπολατρείες. Στην κοινωνικότητά τους συντελούν σημαντικά και οι γυναίκες. Σ' αυτήν την πιο ελεύθερη στάση τους αναφέρεται μαντινάδα που ένας Ολυμπίτης δάσκαλος, περίπου το 1950 τραγούδησε:

*Σε προοδευτικό χωριό ήρθα να κατοικήσω
που πάνιν οι γυναίκες μπρος κι οι άνδρες από πίσω.*

Το Απέρι ταυτίζεται με το χρήμα και τα συμφραζόμενά του, καθώς επίσης με την πρωτεύουσιάνικη αίγλη, που συνεπάγεται έναν αυτοέλεγχο στις μεταξύ τους σχέσεις και στις σχέσεις τους με τους άλλους, διαμορφώνοντας την αίσθηση της κοινωνικής απόστασης. Οι Αρκασιώτο-Μενεδιάτες διακρίνονται για τον ιδιαίτερα παρορμητικό χαρακτήρα τους.

Αυτά τα χαρακτηριστικά, εκπέμπονται και στο γλέντι. Για παράδειγμα, σε αντίθεση με τον χρόνο που το κέφι κτίζεται στα μεσαία Κάτω χωριά, οι Μενεδιάτες και Αρκασιώτες, τα νοτιότερα, φαίνεται να το αποκτούν γυρνώντας ένα κουμπάκι, καθώς πολύ σύντομα κι εκρηκτικά εκδηλώνουν με χειρονομίες, με παλαμάκια κι επιφωνήματα τον ενθουσιασμό τους. Επιπλέον εκφράζουν την συνηθισμένη μεταξύ τους οικειότητα και προς τον ξένο, χρησιμοποιώντας συνυφασμένες με την γλώσσα των χωριών εκφράσεις, οι οποίες μόνο μεταξύ οικείων δεν προκαλούν παρεξηγήσεις.

Σε κάποιο γλέντι τους (περίπου το 1970) συμμετείχε ο τότε διοικητής της Αστυνομίας, Κρητικός, με την σύζυγό του που τον είχε επισκεφθεί. Εκείνη απολάμβανε να σιγοτραγουδά κατά τις αντιφωνικές εκτελέσεις των μαντινάδων, πίνοντας και το κρασάκι της. Κάποτε ένας

από όλους άρχισε να κερνά προσωπικά τον καθένα, όπως συνηθιζόταν παλιά, με ένα για όλους ποτήρι. Η γυναίκα ήπιε λίγο, από το δικό της, αλλά αρνιόταν χαμογελαστά να το αδειάσει. Τότε της τραγούδησε:

«Κυρία του διοικητού (εγγένεια, απόσταση) πε που να πεις το κέντη (πες τον διάβολο, άδειασέ το) / μ' αφού το βλέπω και θεωρώ πως τ' αγαπάς το γλέντι».

Κι ένα ακόμα παράδειγμα της αντίδρασής τους στα πιο τελετουργικά μουσικοχορευτικά δρώμενα του Όθους και των Πυλών: Στο γάμο της Οθείτο-Πυλιάτισσας Άννας Μαλιχουτσάκη με τον Αρκασιώτη Βασίλη Πέρο, (γύρω στο 2004), οι Οθείτες οργανοπαίχτες έπαιζαν και τραγουδούσαν συρματικά τραγούδια, συνοδεύοντας τον αργό βηματιστό Φουμιστό χορό. Συνέχισαν με τον Κάτω, σε ίδιο βηματολόγιο, για να τραγουδηθούν τώρα μαντινάδες προς τους νιόπαντρους. Κάποιοι Αρκασιώτες που δεν ενθουσιάζονταν από το αργό-μονότονο τέμπο, είπαν τα εξής στους οργανοπαίχτες: «Τίαν εί' (τι είναι) μωρέ αυτά τα κοιμισμένα, κάμετε όπα-όπα να 'νοίξει η καρδιά μας».

Σε κάθε περίπτωση αυτά τα χαρακτηριστικά αποτελούν ένα εξωτερικό περίγραμμα που δεν αναλύει σε έκταση την καθημερινή ζωή και τις τόσες εκδηλώσεις της, στις οποίες η εξωτερική σύγχρονη εικόνα καλύπτει έναν εσωτερικό εαυτό και μια εσωτερική συγκρότηση που διέπονται εν πολλοίς από το παρελθόν. Αυτή η εσωτερική συγκρότηση συντελεί ώστε οι άνθρωποι ενός χωριού να έχουν την αντίληψη ότι είναι Ολυμπίτες, Μεσοχωρίτες, Απερίτες κ.λπ. περισσότερο μάλιστα όταν συναντούνται και δρουν από κοινού. Οι Κατωχωρίτες, για παράδειγμα, εν μέσω του εκσυγχρονισμού τους, έχουν αυτοσυνείδηση της ταυτότητας και της διαφοράς τους, οι Οθείτες από τους Απερίτες, οι Απερίτες και οι Οθείτες από τους Αρκασιώτες, τους Μενεδιάτες και πάει λέγοντας.

Άσχετα, όμως, αν τα πολιτισμικά όρια μεταξύ Οθειτών, Πυλιατών, Βολαδιωτών, Απεριτών είναι λιγότερο ορατά και αισθητά σε σχέση με εκείνα που τους διακρίνουν από τους Αρκασιώτες και Μενεδιάτες ή τους Μεσοχωρίτες και Σποίτες, σήμερα με περισσότερη συχνότητα από ό,τι στο παρελθόν, οι μεν συνενυρίσκονται με τους δε και συν-γλεντούν, υπενθυμίζοντας συχνά εν είδει αστεισμού και τους συναφείς με τις ιδιότητες καθενός χαρακτηρισμούς: «λαγούς»=δειλούς, «κραμπάες»=κλέφτες, «σύντεχνους», «εβραίους»=τσιγκούνηδες, «τρακοσιάρηδες»=με 300 δράμα μυαλό, τρελούς.

Αλλαγές που επηρεάζουν το γλέντι

Φύλοι Ολυμπίτες, το θλιβερό είναι ότι οι αργές διαδικασίες αλλαγής ανήκουν στο παρελθόν. Δυστυχώς, βρισκόμαστε στον χρόνο των σωρευτικών αλλαγών που μεταμορφώνουν προπάντων τα άυλα δημιουργήματα. Ένα σπίτι μπορεί να διατηρηθεί για γενιές, λόγω της φύσης του να είναι υλικό και σταθερό στον χώρο και τον χρόνο. Αντίθετα το προϊόν των παραδοσιακών, στην προκειμένη περίπτωση, συμπεριφορών του χορού, του τραγουδιού και της προφορικής σύνθεσης μαντινάδων, είναι άυλο. Εξαφανίζεται με το τέλος της πράξης του υλικού σώματος που το παράγει, ώστε να μην είναι πλέον ορατό, απτό, σταθερό και προσφερόμενο προς μίμηση.

Πέραν τούτου δεν μπορεί να υπάρξει η πάγια ποτέ στενά οριοθετημένη παραδοσιακή κοινότητα που θα μπορούσε να προσφέρει μια κάποια ασπίδα προστασίας. Κι αυτό ισχύει για τις κοινότητες όλων των χωριών πάνω στην Κάρπαθο, αλλά και για τις παροικιακές στο εξωτερικό. Στην ξενιτιά οι ανά χωριό Καρπάθιοι δεν συγκροτούν πλέον παροικίες στην ίδια πόλη, ακόμα λιγότερο στην ίδια γειτονιά, ούτε συνενυρίσκονται αδιάλειπτα τον ελεύθερο χρόνο τους, όπως οι παλαιότεροι, να διαπραγματεύονται με τους δικούς τους εθιμικούς τρόπους την αλλαγή και την συνέχεια. Τα μέλη τους όλο και περισσότερο γίνονται δέσμοι των αστικών συνθηκών ζωής και της νοοτροπίας τους. Οι ελεγχόμενες γεννήσεις, η επαγγελματική σταδιοδρομία, οι γάμοι με προερχόμενους από άλλους τόπους και

πολιτισμούς, μεταξύ των οποίων αναρίθμητοι τέτοιοι μεικτοί γάμοι των Ελυμπιτών, οι εγκαταστάσεις και οι προσωπικές επιλογές τρόπων ζωής κατά τα σύγχρονα πρότυπα, οι οικογενειακές, οι κοινωνικές, οι εργασιακές δεσμεύσεις, ο πιεστικός χρόνος, οι αποστάσεις διασκορπίζουν και αραιώνουν την πληθυσμιακή και πολιτισμική πυκνότητα στις μεταναστευτικές κοινότητες μικρών και μεγάλων χωριών, στα κέντρα των άστεων. Απαριθμήστε εσείς οι ίδιοι τους μεικτούς γάμους μελών σας με «ξενοχωριανούς» και με «ξένους, πεντάξενους», προσερχόμενους από διάφορες άλλες ελληνικές περιοχές και πολιτισμικές διαφορετικότητες.

Επιπλέον, οι τρίτες και τέταρτες γενιές, στο πλαίσιο τους, κοινωνικοποιούνται στο κέντρο των σύγχρονων κοινωνιών. Εκεί όπου οι σχέσεις είναι απρόσωπες και διαφορετικά τα κριτήρια κοινωνικής ανάδειξης και ένταξης. Η αξία του γλεντιστή και χορευτή δεν βρίσκεται χόρο μέσα στην επιστημονική ή την επιχειρηματική κοινότητα στην οποία εξελίσσονται, ούτε αποτελεί κριτήριο για την αναγκαία ανέλιξη τους. Δεν τους προσφέρει επιπλέον τρόπους επικοινωνίας και δικτύωσης. Να, λοιπόν, τόσες παράμετροι που ανηλεώς μειώνουν τις δυνατότητες να διατηρηθούν τα παραδομένα.

Αν γυρίσουμε δεκαπέντε με είκοσι χρόνια πίσω, η μουσικοχορευτική εικόνα των Ελυμπιτών της Αμφιάλης Αττικής ήταν ιδιαίτερα ζωντανή, ζωτική και διεκδικητική. Οι τότε μουσικοχορευτικές ομάδες ισχυρές αριθμητικά, απαιτούσαν αυτόνομες εμφανίσεις και εκπροσωπήσεις του νησιού στις κατά περίπτωση ιστορικές επετείους, τοπικές και εθνικές, με συνέπεια τις γνωστές εντάσεις και τους γνωστούς διχασμούς. Τουναντίον τα τελευταία χρόνια η «Δήμητρα» φαίνεται να μην συγκροτεί επαρκή χορευτική ομάδα, είτε νεανική, είτε παιδική. Ως πρόεδρος τους Τμήματος Αθηνών του Διεθνούς Συμβουλίου Χορού εργάσαστε ανημέτωποι με αυτήν την πραγματικότητα. Οπότε, για τις εκδηλώσεις μας απευθυνόμαστε στον Όμιλο Καρπαθίων Νέων μέσω του οποίου εμφανίζονται ενωτικά και οι νέοι της Ελύμπτου. Μέσω αυτού συμπράττουν πλέον, είτε σε πρόχειρα και αυτοσχέδια γλέντια, είτε σε οργανωμένες παρουσίες.

Όσο για την ξαφνική αμγή εμφάνιση της Δήμητρας Ελυμπιτών σε φεστιβάλ χορού, στο Σούλι Πατρών, τέλος Ιουλίου 2018, προφανώς πρόκειται για εσπευσμένη πράξη επιβεβαίωσης της πολιτισμικής αντάρκειας, εν όψει του επίμαχου θέματος του καθιστού γλεντιού. Κι αυτό γιατί, σύμφωνα με την εμπειρία μου, είναι δεδομένη η μη ανταπόκριση τοπικών χορευτικών συγκροτημάτων, και καρπαθιακών, από τις αρχές Ιουλίου, καθώς οι φοιτητές που κυρίως τα συγκροτούν, αναχωρούν για τα χωριά τους. Γιατί επιπλέον, οι ηλικίες των χορευτών που εμφανίστηκαν στο εν λόγω φεστιβάλ είναι μεγαλύτερες, σε σχέση με εκείνες των νέων που συνήθως συγκροτούν τις χορευτικές ομάδες, η δε εμφάνισή τους παρουσιάστηκε πανηγυρικά στην συνέλευση των Ελυμπιτών με θέμα το «ελυμπάτικο γλέντι» (16/8^{οο}). Όλα αυτά και κυρίως τα προτρεπτικά λόγια του προέδρου της Δήμητρας, «ώστε να καλύψουμε όλοι μαζί το χαμένο έδαφος των προηγούμενων χρόνων», δεν διαψεύδουν τις πληροφορίες μου.

Παρόμοια δυσκολία φαίνεται να έχει η Δήμητρα στην συγκρότηση παιδικής χορευτικής ομάδας. Στην παιδική χορευτική παράστασή μας, Ιούνιος 2017, ο υπεύθυνος των πολιτιστικών της Δήμητρας μου πρότεινε την από κοινού εμφάνιση με την Ομόνοια Απεριτών, γιατί μόνο τρία δικά τους παιδιά μπορούσαν να χορέψουν. Στην ίδια εκδήλωση του 2018, που ακυρώθηκε λόγω βροχής, θα συμμετείχε το ίδιο ενωτικό σχήμα με 3 πάλι Ελυμπιτάκια και 10 Απεριτάκια. Δηλαδή, με μια θλιβερή αναλογία για τα πληθυσμιακά δεδομένα και την πολιτιστική ιστορία της παροικίας των Ελυμπιτών. Μάλιστα, οι πληροφορίες λένε ότι τα τελευταία 3-4 χρόνια τα Ελυμπιτάκια της Αμφιάλης είχαν για δασκάλα χορού μια κοπέλα από τις Μενετές (Γεωργία Διακονή) και μια από Πυλές-Σπόδα (Σισαμή). Τα Ελυμπιτάκια επίσης της Βαλτιμόρης έχουν δάσκαλο στον χορό και στους καρπαθικούς σκοπούς τον Γιώργο Μάλτα του Μανόλη, από το Μεσοχώρι.

Είναι προφανές ότι η υπαγωγή στην οργάνωση ζωής των σύγχρονων κοινωνιών κομίζει ίδια προβλήματα πολιτισμικής ανατροφοδότησης για μικρές και μεγάλες παροικίες. Αν οι πολιτισμικά ζωντανές δυνάμεις στην αριθμητικά εύρωστη κοινότητα των Ελυμπίτων αδυνατούν να πετύχουν πλέον την εκμάθηση των χορών τους, πώς να την επιχειρήσουν οι αναλογικά λιγότερες των μικρών παροικιών, όπως για παράδειγμα του Όθους, των Πυλών, της Βολιάδας και άλλων; Η προσωπική μου προσπάθεια για τα παιδιά του Όθους αναλύεται στην χρέωση τριώρου χρόνου, εκτός της προετοιμασίας μου, για την μετάβαση κι επιστροφή από τον Πειραιά, την έδρα του συλλόγου, συν ένα δίωρο διδασκαλίας. Αλλά το κατ' εξοχήν εξουθενωτικό ήταν η συγκέντρωση πέντε μόνο παιδιών καθώς οι δικές τους δεσμεύσεις και των γονέων τους κι επιπλέον οι διαδρομές από Κηφισιά, Ηράκλειο, Μαρούσι κ.λπ. ακύρωναν την δική τους πρόθεση και την δική μου προσπάθεια.

Αλλά ο παράγοντας της επαγγελματικής-οικονομικής σταδιοδρομίας πλήττει κατά παρόμοιο τρόπο και τις κατά χωριό κοινότητες πάνω στην Κάρπαθο, εφόσον η υφιστάμενη διασπορά σε Αμερική, Αυστραλία, Αθήνα και η απασχόληση στην εκεί αγορά εργασίας μειώνει τραγικά τον πληθυσμό τους. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, μειώνονται από τις μετεγκαταστάσεις ολόκληρων οικογενειών στην πρωτεύουσα του νησιού, εφόσον εκεί έχουν μεταφερθεί τα σχολεία, εκεί είναι τα φροντιστήρια, τα μαθήματα Αγγλικών, οι σχολές χορού, αλλά και οι επαγγελματικές δραστηριότητες. Υπαρκτή είναι, επιπλέον, η ιδιόζουσα περίπτωση των περιστασιακών μεταναστεύσεων, για εκείνους που επιβιώνουν από τον Τουρισμό. Αυτοί εγκαταλείπουν το νησί την χειμερινή περίοδο και μάλιστα ομαδικά, στην περίπτωση τουριστικών χωριών. Ειδικά οι Ελυμπίτες καταφεύγουν στην Ρόδο, ως επί το πλείστον, και επανέρχονται με το ξεκίνημα της τουριστικής σεζόν. Τα χωριά ερημώνουν τον χειμώνα, πολύ περισσότερο γύρω στις γιορτές, που οι ηλικιωμένοι γονείς επισκέπτονται τα παιδιά τους, σε εθνικά κυρίως κέντρα. Τέτοιες περιόδους τα τελευταία χρόνια οι Ελυμπίτες μετρούν γύρω στους εβδομήντα. Οι ελάχιστοι, λοιπόν, που απομένουν σε κάθε χωριό, ηλικιωμένοι και κάποιιοι μόνιμοι υπάλληλοι, πώς να συγκροτήσουν μια επαρκή πολιτισμική ομάδα και σε ποιους να παραδώσουν τα προς παράδοση; Εύλογα και τα γλέντια νεκρώνουν. Ο Γιάννης Πρεάρχης, λαουτιέρης, μέσω του ραδιοσταθμού της Ελύμπου ανοίγει γραμμή με τους Οθείτες οργανοπαίχτες ανήμερα των Χριστουγέννων. Μετά από τις σχετικές ευχές ο λόγος στρέφεται στα γλέντια. “Τι γίνεται, γλεντάτε;”, “κι εδώ τίποτε, νέκρα, ερημιά, κρύο, τηλεόραση, κουβέρτα”. Από όσο γνωρίζω στο χωριό μου δεν λείπουν παντελώς, αλλά δύσκολα “στελιάζονται”, αν δεν μπορούν να συμπέσουν τρεις -τέσσερις μερακλήδες, να αποτελέσουν τον πυρήνα που θα κουμαντάρει την ροή τους, και μερικοί συμπληρωματικοί.

Η Κάρπαθος, λοιπόν, γλεντά κυρίως τα καλοκαίρια. Αλλά από την σύνθεση των γλεντιών απουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό οι ντόπιοι, υπολογιζόμενων και των επανερχόμενων τουριστικών υπαλλήλων και επιχειρηματιών, καθώς το καλοκαίρι, συνυφασμένο με τον τουρισμό, παρέχει τις κατ' εξοχήν ευκαιρίες απασχόλησης και οικονομικής εξασφάλισης. Ιδιοκτήτες ξενοδοχείων, εστιατορίων, καταστημάτων και άλλων τουριστικών επιχειρήσεων, έχουν να εμφανιστούν σε πανηγύρια και δεκαπέντε και είκοσι χρόνια. Το θλιβερό είναι ότι στις ομάδες τους περιλαμβάνονται οι νέοι. Κατά συνέπεια κι αυτοί δεν συμμετέχουν στα γλέντια, ώστε να ενσωματώνουν την γνώση τους, την λογική τους και το μέλλον τους. Ούτε όσοι Ελυμπίτες εξηγείρονται από μακριά για την δική τους πολιτισμική διαφορά, επικρίνοντας εθιμικές ελλείψεις των άλλων χωριών, χωρίς να γνωρίζουν την τρανταχτή ύπαρξή τους, μπορούν να συμπέσουν με τους Ελυμπίτες γλεντιστάδες του καλοκαιριού. Το ίδιο ισχύει και στα άλλα χωριά, καθώς οι διακοπές καθενός από τους εργασιακά δραστήριους, δεν συμπίπτει με του άλλου. Με την απουσία, επομένως, ενός σημαντικού δυναμικού της τοπικής κουλτούρας, τα γλέντια επιτελούνται από λίγους ντόπιους –συνταξιούχους, δημόσιους υπάλληλους- και από τους μετανάστες που έρχονται ως καλοκαιρινοί επισκέπτες, καθέννας στον χρόνο που του επιτρέπεται. Όπως λέει Οθείτης γλεντιστής που το καλοκαίρι εργάζεται ως μάγειρας σε εστιατόριο, «μόνο οι χασομέρηδες μπορούν πια να γλεντίσουν». Σημειωτέον ότι οι γιοι του, νέα παιδιά και οργανοπαίχτες-δουλεύουν ως σερβιτόροι κι όπως ο ίδιος ανέφερε, μόνο για κάποιους συγγενικούς γάμους ζήτησαν άδεια από το αφεντικό τους.

Γιατί εκεί τα χρήματα που θα εξασφάλιζαν θα ήταν περισσότερα από το μεροκάματο, ενώ στα πανηγύρια μπορεί ακόμα και να μην το κάλυπταν.

Παρά τα ενθαρρυντικά παραδείγματα, πολλοί νέοι δεν εμπλέκονται στις διαδικασίες του γλεντιού, όπως για παράδειγμα στο χωριό μου. Μπορεί στον συγγενικό γάμο να καταναοούν τους οικογενειακούς και κοινωνικούς ιστούς που το λειτουργούν. Προφανώς, όμως, δεν αισθάνονται το καθήκον να εκπληρώνουν τον ρόλο του γλεντιστή σε κάθε γάμο και πανηγύρι.

Σήμερα οι μεικτοί γάμοι μεταξύ Ελυμιπών και μη Ελυμιπών και σ' αυτούς περιλαμβάνονται κι εκείνοι με μη Καρπάθιους, είναι αναρίθμητοι. Σ' αυτούς μάλιστα, η κοσμική διασκέδαση δεν ακολούθησε το ελυμίπικο μουσικοχορευτικό ιδίωμα και τυπικό. Τέτοιοι γάμοι για κάθε χωριό συνεπάγονται την συνάντηση με το ξένο και την αλλαγή στο τοπικό.

Το φαινόμενο των πολλαπλών αλλαγών απασχολούν όλους μας, άσχετα αν κάποιοι αυτοπαρουσιάζομαστε στους άλλους, ως παραδείγματα πολιτισμικής ανθεκτικότητας. Αν στο Οθος, στη Βολάδα, στα Σπόα συνηθίζεται να αποχωρούν οι περισσότεροι μετά το κοινό φαγητό ή να μην λαμβάνουν υπόψη το ιεραρχημένο δικαίωμα λόγου στο καθιστό γλέντι ή το πότε αλλάζει ένα θέμα και ποιος το αλλάζει, κι αν ακόμα παρατείνουν το καθιστό γλέντι εις βάρος της επόμενης διαδικασίας του χορού, αυτά τα ίδια απασχολούν και τους Ελυμίτες. «Η Ολυμπος έσβυσε», μου είπε φίλη Ολυμπίτισσα, συγκρίνοντας τις παλαιές με τις καινούργιες συνήθειες. Κι επίσης Ελυμίτης φίλος σε πρόσφατη συνάντησή μας, εδώ στην Αθήνα, σχολίαζε επικριτικά παρόμοια φαινόμενα σε πρόσφατους γάμους στην Όλυμπο: την αποχώρηση των περισσότερων εορταστών, τους προορισμένους για αυτούς μεζέδες που εξ αυτού έμειναν αφάγωτοι, την απουσία χορού για τους λόγους που αναφέρθηκαν, καθώς επίσης, τα σχετικά με την παράβλεψη του ηλικιακού κριτηρίου κατά την είσοδο στους έμμετρους διάλογους. Λέγοντάς του ότι οι νέοι δεν γνωρίζουν πάντα αυτούς τους κανόνες, απάντησε: «Ποιος νέος; Πενήντα χρόνων και δεν καταλαβαίνει ότι άλλοι έχουν τη σειρά;».

Ωστόσο, κάποιοι από όσους κρίνουμε κι επικρίνουμε τις διαφοροποιήσεις του καθιστού γλεντιού είμαστε σε πλεονεκτική θέση, γιατί έχουμε οργανοπαίχτες και μπορούμε να απολαμβάνουμε το μουσικοχορευτικό παρελθόν με τις καινούργιες μορφές του. Αντίθετα κάποιοι άλλοι στερούνται αυτήν την διέξοδο, γιατί ανάμεσά τους η τέχνη του μουσικού έχει εκλείψει. Πώς εκεί οι γλεντιστές μπορούν να κάνουν γλέντια και να οργανώνουν το τραγούδι χωρίς την μουσική συνοδεία; Οι πολλοί κι ασυναγώνιστοι «μπαγναδόροι» στην Αρκάσα και τις Μενετές πώς να μοιραστούν αυτό το αίσθημα της εσωτερικής ισομετρίας που τακτοποιεί μέσω του γλεντιού την δική τους μουσική-κοινωνική γνώση και πώς να την παραδώσουν στο μέλλον;

Μπροστά στους κινδύνους απώλειας

Αν σ' αυτό το κείμενο τονίζονται οι αλλαγές στον χώρο των Ελυμιπών, είναι μόνο για να επισημανθεί η ανάγκη μετάθεσης από τον εγωισμό στην περίσκεψη και στον προβληματισμό, μπροστά σε όσα διαμόρφωσαν και θα διαμορφώνουν οι ιστορικές διαδικασίες. Η θλίψη και η αγωνία για την πολιτισμική διαφοροποίηση και απώλεια θέτει το ερώτημα, πόσο μακριά αυτή μπορεί να φτάσει και ποια η ευθύνη για την διαφύλαξη και συνέχειά της.

Η μοναδική απάντηση σ' αυτό είναι η πρόθεση των χωριών να αλληλοϋποστηρίζονται με βάση την καταγωγή, τα κοινά έθιμα και γλέντια και η κοινή για όλους τους Καρπάθιους συμβολική αξία τους. Χωρίς τους από αιώνων συμβιωτικούς δεσμούς τους, χωρίς την κοινή γι' αυτούς γνώση της ιδεολογίας και πρακτικής των διάλογων του καθιστού γλεντιού, χωρίς επίσης την γνώση της μουσικής επιτέλεσής του η μακριά ιστορία του δικού τους καθιστού γλεντιού θα ήταν ανύπαρκτη. Ένα εντελώς φρέσκο παράδειγμα κοινής γνώσης, κληρονομιάς,

καταγωγής κι αλληλοϋποστήριξης είναι η ανάρτηση στο διαδίκτυο, 23/12/2018, μικρού βίντεο από την έξοδο των Ελυμπιτών της Βαλτιμόρης για τα κάλαντα των Χριστουγέννων. Οι εικόνες του αφιερώνονται πιθανόν σε κάποιο διάλειμμα με χορό. Ακούγοντας την χορευτική μουσική, με τους συγχωριανούς μου οργανοπαίχτες, Διογένη Κρητισιώτη και Διογένη Παναγιώτου, διαπιστώναμε ότι οι χορευτικές δοξαριές δεν ήταν ολυμπίτικες. Για κατανόηση, ας επαναφέρουμε τον λόγο για τις δοξαριές του χορού. Η δοξαριά, εκτός από την απλή κίνηση του δοξαριού και την αόριστη μουσική που παράγει, εννοεί μια μικρού μήκους δομημένη μελωδία, μια μουσική φράση. Οι συνεχόμενες επαναλήψεις της ίδιας δοξαριάς αποφασίζεται από την μουσική αντίληψη του οργανοπαίχτη. Μικρές δέσμες από την ίδια μουσική φράση διατάσσονται μέσα στην συνολική χορευτική μουσική, με την σειρά που υιοθέτησαν παλαιότεροι οργανοπαίχτες ή που επέλεγουν οι νεότεροι. Κάποιες δοξαριές καθιερώνονταν από οργανοπαίχτες του ενός και του άλλου χωριού. Για τούτο προσδιορίζονται από το όνομα του χωριού ή επακριβώς, του οργανοπαίχτη (Του Κουμπανιού, του Κωστούλια, του Ρεΐση, του Λύκου κ.α.). Οι δεξιότητες επεμβάσεις πάνω στα παραδομένα σχήματα κάθε δοξαριάς και η τέχνη της απόδοσής τους ποικίλλει από οργανοπαίχτη σε οργανοπαίχτη, κάνοντας την λύρα να «μολο'ά» ανάλογα. Λέγαμε, λοιπόν, με τους δυο οργανοπαίχτες ότι οι δοξαριές ήταν μεσοκατωχωρίτικες κι άρα δεν έπαιζε κάποιος Ολυμπίτης. Σημειωτέον ότι η εικόνα δεν έδειχνε τον οργανοπαίχτη, ώσπου προς το τέλος φάνηκε όχι το πρόσωπο αλλά το ξανθό κεφάλι του εξαιρετικού από τους νέους Μεσοχωρίτες οργανοπαίχτες, Γιώργου Μάλτα, ο οποίος, όπως ειπώθηκε, διδάσκει τα Ελυμπιάκια της Βαλτιμόρης σκοπούς και χορούς. Να λοιπόν η αναγκαία στροφή στους πολιτισμικά οικείους, σ' αυτούς που αντικατοπτρίζουν την κοινή γνώση και τα πολιτισμικά εφόδια για αλληλοβοήθεια. Όσο δεν μπορούμε να είμαστε ολοκληρωτικά τοπικές κοινωνίες, όσο εξαρτώμεθα από την χρηματική οικονομία, όσο συμβιώνουμε με άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα κι όσο αναλαμβανόμαστε τις συνέπειές τους στις παραδόσεις μας, οι πλέον ενδεδειγμένοι για την συνέχειά τους φαίνεται να είναι οι από κοινού σχεδιασμοί συνεργασιών.

Ας επιλέξουμε την άλλη πλευρά των Καρπάθιων, την ηθική στάση τους στις αξίες και τις διακυμάνσεις της ζωής, τον αγώνα τους για την οικογένεια, για τις κοινωνικές αρετές, τις έκδηλες πράξεις της σχέσης με τους άλλους κι αυτής με τους πολιτισμικά δικούς, την διαπλοκή των βιογραφιών τους και τους εξ αυτής δεσμούς που διέκριναν χιλιάδες κοινά γλέντια, στα οποία σαφώς ήταν παρούσα η αναφορά στην ιδιαίτερη κατά χωριό καταγωγή και πολιτισμική υποδομή. Πριν κάθε άλλη συνέχεια παραθέτω εδώ ένα μικρό απόσπασμα από καθιστό γλέντι στο κασιώτικο καφενείο, στο Νιου Τζέρσεϊ, γύρω στο 1980 περίπου, όπου στην παρέα των νεαρών γλεντιστών βρίσκεται κατά τύχη ένας Ολυμπίτης, μεγαλύτερης ηλικίας, παντρεμένος, με μικρή επαχθή και ίσως άλλα προβλήματα, τα οποία φαίνεται να καθορίζουν την διαφορετική σχέση του στο τότε με τα γλέντια :

Οθείτης

*Αέρα μου που φύσηξες κι ήφερες Ολυμπίτες
και τρώσι και γλεντίζουνσι μ' Οθείτες και Σποΐτες.*

Σποΐτης

*Μυστήρια συνάντηση είναι αυτή με σένα
φίλε μου 'που την Ολυμπο που βρίσκεσαι στα ξένα.*

*Εγώ σε ξέρω μερακλή κι η λύρα πως σ' αρέσει
και προσπαθώ να βρω σκοπό λίγο να σε βολέψει.*

Ολυμπίτης

*Φίλε με τούτους τους σκοπούς είμασ' αναδρεμμένοι
αμ' είναι οι έγνοιες μας πολλές και είμεθα σα ξένοι.*

*Το κέφι σας το χαίρομαι καλά μου παλληκάρια
γιατί θασάτε τους σκοπούς εις τα δικά μας χνάρια (στα χνάρια των παλαιότερων).*

Σποΐτης

*Σαν παντρευτείς και σα γενείς που λέουμε, ζευγάρι
και σαν ανοίξεις και δουλειές είναι πολλά τα βάρη.*

Ολυμπίτης
Ακόμη κι άλλη μια φορά Μιχάλη εγλεντισά σε
κι ήνοιξα τη καρδούλα μου και μέσα ήβαλά σε.
Πώς τα περνώ να μη χολιάς κι άμα ξαναπεράσω
για τη μερακλосύνη σας θα πιω και θα κεράσω.
Οθείτης
Εις τη ζωή τα βάσανα βρίσκουσι χαραμά'ες
για τούτου'ά τα κάνουμε σκοπούς και μαντινάες.

Στις πρακτικές διδασκαλίας χορών σήμερα ενεργοποιούνται πανελλαδικά διάφοροι σύλλογοι, μεταξύ των οποίων και τοπικοί πολιτιστικοί, υποκαθιστώντας με τον ρόλο ενός δασκάλου, την παλαιότερη βιωματική μάθηση. Αρκετοί από τους αντίστοιχους της Καρπάθου, διδάσκουν έθιμα, χορούς και τραγούδια σε παιδιά. Δυστυχώς, εκείνοι των μικρών χωριών αδυνατούν να δραστηριοποιηθούν προς αυτήν την κατεύθυνση για τους ίδιους λόγους που τα μικρά χωριά αδυνατούν να αντιμετωπίσουν πολλά θέματα της παράδοσης. Έτσι, στην Κάρπαθο την εκμάθηση χορού και τραγουδιού αναλαμβάνει το τοπικό Λύκειο Ελληνίδων, στην Αθήνα ο σύλλογος Απεριτών συγκεντρώνει αρκετά παιδιά, ενώ ο σύλλογος Ολυμπιτών δεν παρουσιάζει την ίδια εικόνα.

Οι ανοιχτές σχέσεις και η αλληλοϋποστήριξη εν μέρει εφαρμόζονται μεταξύ των συλλόγων Απεριτών και Ολύμπου στην Αθήνα. Κάποια Απεριτάκια συμμετέχουν στα μαθήματα τραγουδιού που παραδίδονται στην «Δήμητρα Ολυμπιτών», Αμφιάλη. Ταυτόχρονα κάποια Ελυμπιτάκια, λόγω απόστασης από την Αμφιάλη, παρακολουθούν τα μαθήματα χορού στην Ομόνοια Απεριτών, Μαρούσι. Επιπλέον ο μικρός αριθμός των παιδιών της Αμφιάλης ενώνεται με την παιδική ομάδα των Απεριτών σε ποικίλες εμφανίσεις, εκτός των μουσικοχορευτικών παραστάσεων που αναφέρθηκαν. Για παράδειγμα, να πούνε τα κάλαντα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο η υστέρηση των Ελυμπιτών σε αριθμό παιδιών δεν τα καταδικάζει στην αφάνεια. Αντίθετα η συνεργασία στο επίπεδο επίσημων εμφανίσεων με το Απέρι εξασφαλίζει στα Ελυμπιτάκια το κίνητρο επιβράβευσης και καταξίωσης, κρατώντας ζωντανό το ενδιαφέρον τους γι' αυτό που κάνουν κι επιπλέον δελεάζοντας για περισσότερες συμμετοχές.

Σε αντίθεση με τον σύλλογο Απεριτών Αττικής, ο αντίστοιχος της Αμερικής δέχεται μόνο Απεριτάκια επειδή, όπως λένε, αυτό προβλέπει το καταστατικό. Μάλλον, όμως, ο συγκεκριμένος περιορισμός σχετίζεται με την πληθώρα παιδιών, γύρω στα 70, και την ανάγκη πιο αποτελεσματικής διαχείρισης της διδασκαλίας, της επικοινωνίας και πληροφόρησης, της συντήρησης βεστιαρίου, της διοργάνωσης εκδηλώσεων. Είναι προφανές ότι ο αποκλεισμός παιδιών από άλλα χωριά δεν σχετίζεται με πολιτισμικά όρια. Αν δεν έγιναν δεχτά τα παιδιά άλλων χωριών οφείλεται στις πρακτικές δυσκολίες δασκάλων και διοικητικών, πόσω μάλλον που όλοι, εκτός του ενός δασκάλου, προσφέρουν την εργασία τους αφιλοκερδώς.

Στο τρίτο από τα μεγάλα χωριά, τις Μενετές, δεν απέδωσαν κάποιες προσπάθειες. Δεν είναι βέβαιο, αν αυτό οφείλεται στον δάσκαλο ή στους γονείς. Γιατί η ενεργοποίηση των γονέων είναι καθοριστικής σημασίας, αν συσχετισθεί με τους συλλόγους των Απεριτών, οι οποίοι προφανώς απορροφούν και καλλιεργούν την ανάγκη όλων τους για πολιτισμική εκφορά, ίσως και διαφορά. Το Απέρι, παλαιά έδρα της διοικητικής και θρησκευτικής εξουσίας, με έφεση στο εμπόριο, στον πλούτο και τα γράμματα, στην επιδεικτική κατανάλωση, απείχε κοινωνικά από τα άλλα χωριά. Σήμερα, φορείς και πρόσωπα συμβάλλουν σημαντικά στην πνευματική και πολιτιστική εικόνα του χωριού. Ο απαράμιλλος ρόλος εδώ του γονέα στην πολιτισμική κατάρτιση του παιδιού, εντυπωσιάζει. Σαν γονείς παραμερίζουν κάθε άλλη προτεραιότητα την ημέρα των μαθημάτων, διανύοντας αποστάσεις μιας και πλέον ώρας για να φθάσουν στο χώρο τους, τόσο στην Αμερική, όσο και στην Αθήνα. Ακόμα κι όσοι στέλνουν νωρίς το

καλοκαίρι τα παιδιά στην Κάρπαθο, φροντίζουν κι εκεί να παρακολουθήσουν τα εντατικά μαθήματα που προγραμματίζει το Λύκειο Ελληνίδων.

Ερχόμενοι στις παροικίες των μικρών χωριών, μάλλον η διασπορά τους τώρα σε μικρές γεωγραφικές νησίδες και δεδομένων όλων των παραγόντων της σύγχρονης ζωής, της ανθρώπινης φύσης και των συνακόλουθών τους, δεν επιτρέπει να δραστηριοποιηθούν πάνω στην αποθηκευμένη μέσα τους πολιτισμική ταυτότητα. Μετά βίας οι σύλλογοι συντηρούνται από τις δεύτερες γενιές. Κατά συνέπεια οι τρίτες γενιές δύσκολα μπορούν εκεί να ταυτίζονται με πολιτισμικές ομάδες και πολιτιστικές πρακτικές, ώστε να εσωτερικεύουν κάποια πολιτισμικά πρότυπα. Σύμφωνα με πληροφορίες, ούτε η πρόσφατη προσπάθεια παγκαρπαθιακού σωματείου να οργανώσει μαθήματα χορού και τραγουδιού για τα άλλα χωριά απέδωσε. Ο διαθέσιμος στον ρόλο του δασκάλου, Βολαδιώτης νεαρός κι εξαιρετικός χορευτής και τραγουδιστής, Γιώργος Χρυσ αφίνης, συνάντησε μόνο πέντε παιδιά.

Το πρόβλημα των μικρών χωριών, ως προς την ανασυγκρότηση και συνέχεια της δικής τους πολιτισμικής οντότητας, φαίνεται ανυπέρβλητο. Αυτό καθαντό το γεγονός του διαμοιρασμένου γεωγραφικά έμφυχου δυναμικού τους καταδικάζει κάθε προσπάθεια και πάνω στο νησί: η απόπειρα ενός σεμιναρίου στο Όθος, αρχές Ιουλίου 2018, για τα μουσικά μέτρα, τους ρυθμούς, τις ομοιοκαταληξίες, με μεθόδους του θεατρικού παιχνιδιού, σχεδόν απέτυχε. Αν και τα παιδιά εύκολα κατάφεραν να φτιάχνουν και να μιλούν με δεκαπεντασύλλαβους ή να τους συνδυάζουν με χορευτική κίνηση, η προσπάθεια είχε πολλές δυσκολίες που σχετίζονταν πρώτον με την ομάδα και δεύτερον με τον διοργανωτή. Ως προς την ομάδα των οκτώ παιδιών, τα δύο αγόρια (12-13 χρόνων) με βάση τα κυρίαρχα πρότυπα του ποδοσφαιριστή έφευγαν για προπόνηση όταν και όπου τα καλούσε ο προπονητής. Τα άλλα δύο ήταν Αμερικανάκια, χωρίς καλά ελληνικά. Δύο λόγω μεικτού γάμου των γονέων τους έρχονταν από διπλανό χωριό και δύο έμεναν στο χωριό. Αλλά τόσα περίπου έμεναν μόνιμα στα Πηγιάδια, όπου μετακόμισαν οι γονείς για τους λόγους που προαναφέρθηκαν και δεν μπορούσαν να συμμετέχουν. Ο πολιτιστικός σύλλογος του χωριού, ως διοργανωτής, μόνο την ανάρτηση στην ηλεκτρονική σελίδα μπόρεσε να κάνει, τίποτε άλλο πιο πρακτικό, καθώς τα μέλη του Δ.Σ. δεσμεύονταν τότε με πρωινή κι απογευμαινή εργασία, με εφημερίες, με προγραμματισμένους γάμους, με τουριστικές ασχολίες.

Γενικότερα, όμως, η συνδεδεμένη με την ανθρώπινη φύση ατομική κάθε λογής σκοπιμότητα, πολιτικο-οικονομική η απλή εγωιστική ανάγκη διάκρισης εις βάρος του συλλογικού οφέλους, η αποσιώπηση διαφορών προσπαθειών λόγω των οικείων σχέσεων, η περιορισμένη ιδεολογική εμβέλεια για τον πολιτισμό και η χειραγώγησή του, οι αντικειμενικές-ρεαλιστικές δυσκολίες, όλα αυτά στο μικρό χωριό εμποδίζουν τελικά και την ιδεολογική και την πρακτική τοποθέτηση σε θέματα πολιτισμικής συνέχειας και προώθησης, καθώς οι απομεινόμενες φωνές αντίστασης χάνονται. Όπως λέμε: «μικρό χωριό, κακό χωριό». Αν τα μικρά χωριά μπορεί να θεωρηθούν «πολιτισμικές μειονότητες» σε σχέση με τα μεγάλα, δεν οφείλεται στην απουσία πολιτισμικού, ιστορικού, πολιτικού παρελθόντος, αλλά στην καταδίκη τους από τους ανθρώπους τους. Όλες οι αδυναμίες στο εσωτερικό μιας κοινότητας μεγεθύνονται όταν πρόκειται για μικρές. Ο πληθυσμός, για παράδειγμα, ενός μεγάλου χωριού μπορεί να αντέξει στον διαχωρισμό καθιστού γλέντιού και χορού, του μικρού όχι, δεδομένου ότι εκτός από τους γλέντιστάδες πολλοί άλλοι εορταστές παραμένουν στο χώρο του και παρακολουθούν, μπορεί ακόμα και για λόγους υποστήριξης των υποβοσκοουσών προσωπικών επιδιώξεων. Επίσης στα γλέντια ενός μικρού χωριού, μπροστά στα βλέμματα όλων των γνωστών και άγνωστων, τα νέα αγόρια με λειψή γνώση στο χορό και το τραγούδι, δεν εμπλέκονται στις διαδικασίες τους. Ίσως από φόβο ότι μπορεί να προκληθούν για πιο ενεργητική συμμετοχή και ανάληψη ρόλων, ενώ δεν αισθάνονται έτοιμοι για κάτι τέτοιο. Αντίθετα, μάλλον διευκολύνονται μέσα στην πολυπληθή συμμετοχή, όπου η παρουσία τους γίνεται απαραίτητη. Έτσι, ανενόχλητοι από τα οικεία-απαιτητικά βλέμματα μπορούν να χτίζουν την γνώση τους. Στο χωριό μου, για παράδειγμα, συζητείται το γεγονός νέων που ενώ

απέχουν από τα οθείτικα γλέντια, παρακολουθούν εκείνα που γίνονται στο παγκαρπαθιακό πανηγύρι της Παναγίας της Βρυσιακής (7/9) στο Μεσοχώρι κι επιπλέον μπαίνουν στο χορό.

Ειδικά τα αγόρια που οφείλουν να επιδείξουν δυνατή παρουσία, αν δεν μάθουν από μικρά να τραγουδούν και να χορεύουν, το αποφεύγουν σε μεγάλη ηλικία. Ιδιαίτερα μάλιστα το χορό, καθώς σήμερα δεν έχει απήχηση η αξία του χορευτή, αντίθετα αυτός ταυτίζεται με την γυναίκα. Εν μέσω, λοιπόν, των πολλών προτύπων και προσωπικών προτιμήσεων και με την απουσία μιας σχετικής γνώσης, όταν τα καλοκαίρια συγκεντρώνονται από Αθήνα, Αμερική, Αυστραλία, ίσως φοβούνται να εκφραστούν και να εκτεθούν μπροστά στους μεγάλους. Ίσως αυτό να ήταν ευκολότερο μόνο ανάμεσα σε συνομήλικους. Με αυτό το σκεπτικό και την λογική της αναγκαίας εσωτερικής πολιτισμικής ανταλλαγής πρότεινα πριν χρόνια στον Όμιλο Καρπαθίων Νέων, με την παγκαρπαθιακή σύνθεσή τους, να διοργανώνουν την περίοδο του καλοκαιριού γλέντια τότε στο ένα και τότε στο άλλο χωριό, ώστε να εισάγονται σ' αυτά και οι άπειροι νέοι και να λαμβάνει χώρα ένα «βιωματικό μάθημα». Τελικά δεν πραγματοποιήθηκε κάτι τέτοιο.

Η δεδομένη πολιτισμική ανταλλαγή στο χώρο και χρόνο των πανηγυριών ακυρώνεται, δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια κι αυτό γιατί αναδύονται άλλα νέα πανηγύρια, όταν για τον ίδιο Άγιο υπάρχει ήδη καθιερωμένο πανηγύρι σε κάποιο άλλο χωριό, πόσω μάλλον όταν πρόκειται για πολιούχο, με παγκαρπαθιακή προσέλευση. Μια τέτοια περίπτωση είναι του Αγίου Παντελεήμονος στο Όθος. Η απουσία Σποϊτών και Μεσοχωριτών που τώρα γιορτάζουν στο Μεσοχώρι, είναι απώλεια για τους Οθείτες, καθώς οι μεταξύ τους συναντήσεις έδιναν άλλη διάσταση και στο γλέντι και στο χορό. Πέραν τούτων, οι περισσότεροι γλεντιστές και χορευτές διαμόρφωναν μια πιο διευρυμένη αλληλεπίδραση και πιο αποτελεσματική στην βιωματική μάθηση. Κατ' αυτόν τον τρόπο όταν τα μικρά χωριά αδυνατούν να οργανώσουν μέσω των συλλόγων τους μια χορευτική και μουσική προπαγεία για τα παιδιά και τους νέους, τα τρία ή τέσσερα καλοκαιρινά πανηγύρια του χωριού τους δεν επαρκούν για την βήμα-βήμα μετάδοση του χορού και του τραγουδιού.

Με αφορμή το γεγονός ενός άλλου, ταυτόχρονου με το δικό μας πανηγύρι, πρότεινα στην δική μας εκκλησιαστική επιτροπή να συγκαλούνται μεταξύ τους όλες οι επιτροπές, ως διοργανωτές των πανηγυριών, ώστε οι μεν να μην αποδυναμώνουν το πανηγύρι των δε. Εδώ βέβαια παρεμβαίνει και το οικονομικό δικαίωμα της Μητρόπολης, αλλά και οι κατέχοντες θέσεις εξουσίας ίσως να μην τολμούν να αξιοποιήσουν αυτές τις θέσεις με άλλους τρόπους.

Πέραν τούτων, ορισμένες παραδοσιακές εορτές τείνουν προς την εγκατάλειψη, λόγω της θρησκευτικής ιδεολογίας των νέων τώρα μορφωμένων παπάδων που τις κρίνουν ειδωλολατρικές. Οι παπάδες εκτός του κατηχητικού αναλαμβάνουν το έργο που ενδείκνυται να επωμίζονται οι πολιτιστικοί φορείς. Προσφέρουν εν ολίγοις σημαντικά στην κοινωνικοποίηση, στην εκπαίδευση και στην πολιτισμική μαθητεία. Μέσω αυτού του σημαντικού έργου τους και της απήχυσής του στο πιστό ποίμνιο διαφωτίζουν από την δική τους οπτική το παραδοσιακό ορθό και το λανθασμένο.

Ο χρόνος και ο χώρος αυτού του κειμένου δεν επιτρέπει περισσότερη ανάλυση των πολλών προβλημάτων και των πολλών προεκτάσεών τους. Για τούτο ας έρθουμε στους φόβους υβριδισμού και απώλειας της πολιτισμικής διαφοράς που μπορεί να συνεπάγονται οι μεταξύ χωριών συνεργασίες για την διαφύλαξη του γλεντιού και του χορού. Ας επισημανθεί ότι όπως στα διακοινοτικά καθιστά γλέντια και τους χορούς δεν χανόταν το αίσθημα της καταγωγής του Ελυμπίτη, του Οθείτη, του Πυλιάτη και κάθε άλλου από τα άλλα χωριά, έτσι και η αλληλοβοήθεια και αλληλοϋποστήριξη στο επίπεδο της διδασκαλίας, για παράδειγμα χορών και τραγουδιών, στους διάφορους συλλόγους, δεν μεταβάλλει το αίσθημα του ανήκειν στην ομάδα του χωριού. Σήμερα ο Γιώργος Μάλτας, διδάσκοντας χορό και σκοπούς στα Ελυματικά της Βαλτιμόρης, τους μεταδίδει το μεσοχωρίτικο μουσικό και χορευτικό ύφος και μάλιστα μόνο το δικό του το προσωπικό, όχι ολόκληρης της ομάδας. Το ίδιο συμβαίνει με

εκείνα που διδάσκονται στο Λύκειο Ελληνίδων ή κάποια που μπορεί, χωρίς τις προκαταλήψεις της πολιτισμικής διαφοράς, να συμμετέχουν σε μαθήματα χορού και τραγουδιού, τα οποία παραδίδει ο δάσκαλος του τοπικού συλλόγου ενός άλλου χωριού. Σε μια εντελώς διαφορετική περίπτωση, ο χοροδιδάσκαλος είναι μη Καρπάθιος. Πρόκειται για χορευτή από τις ομάδες τις οποίες έχω εγώ εκπαιδεύσει και οι οποίες παρουσιάζουν χορούς της Καρπάθου στο θέατρο Δόρα Στράτου και αλλού. Τον σύστησα στον σύλλογο των Σποϊτών κι ως φαίνεται έχει την δέουσα μεταδοτικότητα, καθώς έχει διδακτική εμπειρία σε πολλούς άλλους παραδοσιακούς χορούς. Τελικά όλα αυτά τα παιδιά θα χορέψουν και θα τραγουδήσουν ή θα δουν χορούς και θα ακούσουν σκοπούς μέσα στις παρειακές ομάδες τους ή μέσα στο χωριό τους. Εκεί θα εμπεδώνουν αυτή την πρώτη γνώση κι εκεί θα ενσωματώνουν την υπάρχουσα ακόμα βιωμένη γνώση. Και σαφώς θα νοιώθουν Σποϊτάκια, Ελυμπιτάκια, Βολαδιωτάκια κλπ.

17. Νικόλαος Μ. Αναστασιάδης
(πρωτομερακλής)
[2018.12.31]

Κείμενο του Νικολάου Μ. Αναστασιάδη, ολυμπίτη πρωτομερακλή και μέλους της καρπαθιακής διασποράς στην Αυστραλία, το οποίο απεστάλη στην εφημερίδα "Φωνή της Ολύμπου" για να συμπεριληφθεί στο φύλλο 370 των αρχών του 2019.

1-

Για τὸ Ὀλυμπικό - Καρπαθικό γλέντι

Μηδὲν δίκην δίκας, πρὶν ἀμφὸν μῦθον ἀκούσῃς.

Μὲ τὴν ῥῆσιν αὐτὴ τοῦ Πλάτωνα ὡς προσπαθήσωμε νὰ δοῦμε καὶ λίγα γὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἑλλην πλευρά, μιά καὶ τὸ ὄνομά μου ἀναφέρθηκε, ἴσως καὶ μὲ κάποια ὑπονοούμενα, ἐπὶ τελευταία ἐκδοσὴ τῆς "ΦΕΝΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΟΥ".

Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τοποθετηθῶ γιὰ ἑλλην μιά φορὰ ἐπὶ θέμα μὲ μερικές μόνο ἐκδόσεις ἐκέφει ἀπὸ τὰ πολλὰ πρὸς τὰ μπορούσαμε νὰ τοῦμε.

Θὰ ἐπαναλάβω καὶ συμπληρώσω μέρες ἀπὸ αὐτὰ πρὸς εἶπα ἐπὶ ἐκέφει ἐπὶ χῶρο τῆς Ἀρχειοθήκης ἐπὶ τῆς Ἀμφιάλης ὅπως καὶ ἐπὶ δύο προηγούμενες ἐκέφει ἐπὶ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Θὰ εἶμαι ὅσο γίνεται περιληπτικός.

Τὸ νὰ ἔχει κάποιος τὴν Ὀλυμπικήν καταγωγή εἶναι ἕκαστος. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν ἔχει καὶ νὰ ὑπερηφανεύεσθαι γι' αὐτὴν εἶναι, κάτι τὸ ξεχωριστό. Αὐτὸ κάνω ἀπὸ τότε πρὸς κατὰ λαβὰ τὸν κόπο καὶ μῆκα ἐπὶ Ὀλυμπικό γλεντικό γίνεσθαι, ὅταν ἐπὶ κάποιο γάμο ἐπὶ δεκαπέντε τοῦ εἶπα τὴν πρώτην μαντινάδα. Καὶ ἀπὸ τότε μέχρι τώρα μὲ ἐντάξει συμπλέχω ἐπὶ γλέντια, μνημένος ἐπὶ τυπικὸ τῆς παράδοσης τοῦ τόπου μας καὶ ἀπὸ ὅτι ἔμαθα κοντὰ ἐπὶ μεγάλους γλεντιστάδες πρὸς πάντα τοῦ κάναν τιμὴ νὰ κάθονται δίπλα τους. Τὸ λέω αὐτὸ γιὰ νὰ ὑποδείξω τοῦτο, ὅτι κατέχοντας τὸ θέμα τοῦ γλεντιοῦ ἀπὸ μέσα, μπορεῖ καὶ ἀπὸ τὸ, ὅπως λέγεσθαι, ἠθικὸ αὐτὸ πλεονέκτημα, ἡ γνώμη μου νὰ ἔχει κάποια βαρύνουσα.

Τὸ θέμα γιὰ τὸ "ΓΛΕΝΤΙ" ζεῖναι νὰ πάρει ἀνεξέλεγκτες διαστάσεις. Κι αὐτὸ μετὰ τὴν ἐνστάση γιὰ τὴν πρόθεσιν ὑποβολῆς πρότασης γιὰ τὸ "Καρπαθικό Γλέντι" ἀπὸ τὴν γεγραμμένη ἐμάδα πρὸς ἐπεξεργάσεται.

2.

"Ας δούμε λίγο πώς ξεκίνησε. Ξεκίνησε ύστερα από πρόταση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού πρό ετή εορτή μου Βασιλική, μέλος ή ίδια της Εθνικής Επισημονικής Επιτροπής για την εφαρμογή της Σύμβασης της Ουένεσκο για την αύλη πολιτιστική κληρονομιά, για να βρεθεί υλικό και να προβληθεί ο ιδιαίτερος πολιτισμός των Δωδεκανήσιων. Η ίδια, και με αξιοκρατικά κριτήρια, επέλεξε τα άλλα μέλη της ομάδας και εγώ μαζί πρότειναν το Καρπαθικό Γλέντι. Με δική τους εκέκλη και απόφαση χωρίς κρυφά κατευθυντήρια "ΚΕΝΤΡΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣ" που τόσο άσχετα αναφέρονται και αναδημοσιεύεται και από την εφημερίδα μας.

Δύο λόγια για τη γεωμελή βουβακτική ομάδα:

Η Βασιλική, με υπέρμετρη αγάπη για την Όλυμπο, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό της, αλλά και παράλληλα υπεύθυνη επισημόν, καταγραφείας και μελετητής της παράδοσης της ευρύτερης Καρπάθου.

Ας μου επιτρέψει η γενιότητα του ιστορικού μελετητή Ηλία Βασιλάρα να πω πως η προσφορά του για τη διάδοση του πολιτισμού της Καρπάθου και της Όλυμπου όλα αυτά τα χρόνια είναι μοναδική και ανεκτίμητη.

Η Μάρπη Διακογεωργίου, καταξιωμένη εκπαιδευτικός, αξιο μέλος μιας ιστορικής οικογένειας του χωριού μας και συνεχίστης της ωραίας μας παράδοσης.

Η Παρασκευή Κανελλάου, εθνομουσικολόγος με αναγνωρισμένα εθνομουσικά έργα από το πανελλήνιο.

Η βουβακτική ομάδα λοιπόν πρότεινε το Καρπαθικό Γλέντι. Σε όλες του τις εκδόσεις και με όλες του τις ιδιαίτερες ρόζνες όπως υπάρχει και βιώνεται σήμερα ανά χωριά της Καρπάθου. Αυτό ακριβώς, όπως και η προσπάθεια μεταβίβασης αυτής της παράδοσης στη νέα γενιά, είναι που ενδιαφέρει το Υπουργείο. Τίποτα περισσότερο ή λιγότερο.

3-

Η όποια διαφορά ή πολιτισμική ανωτερότητα αν μεϊνει μόνο μέσα στο καθ' ενός μας ζή εκέφη. Γιατι είναι προσωπικό και ιδιαίτερο στοιχείο του καθ' ενός από εμάς, βγαλμένο μέσα από παλιά και νέα βιώματα ζώντας τη παράδοση του τόπου μας. Εξάλλου τη σύγκριση αυτή, μελετώντας τα στοιχεία του καταγεθέντος φακέλλου, ετσι κι αλλιώς θα τη κάνουμε.

Για τα όφέλη της αμερόληπτης σύγκρισης δε χρειάζεται να πούμε πολλά. Έχω βιώσει τις αξίες του πολυπολιτισμού εζη ξενιτειά και μπορώ να μιλήω από προσωπική εμπειρία. Κάνω μια μικρή αναδρομή μερικές δεκαετίες πίσω και θυμάμαι τό αίσθημα για τις αξίες του δικού μας πολιτισμού ετά μαθήματα Συγκριτικής Θεολογίας και Ιστορίας από τους καθηγητές μας, Γιώργο Χαλκιά και Αντώνη Μαστρογιάννη. Στα πανεπιστήμια εαν ενα από τα βασικά μαθήματα διδάσκεται τό μάθημα της Συγκριτικής Λαογραφίας.

Η γνώμη μου για τη θέση της Ολύμπου μέσα στο εύρύτερο καρπαθιακό πλαίσιο είναι ή ίδια και αναλλοίωτη με αυτή που πολλές φορές εξέφρασα δημοσίως τελειώνοντας τό γυμνάσιο γύρω στο τέλος της δεκαετίας του πενήντα :
τό πως θα ήζαν εφάλμα να λέμε πως δεν υπάρχει πολιτισμός και παράδοση έξω και πέρα από τα γεωγραφικά όρια της Ολύμπου. Τίαντα ή Όλυμπος ήζαν και είναι οργανικά αναπόσπαστο ιστορικό, διοικητικό, οικονομικό, εκκλησιαστικό, εκπαιδευτικό και πολιτισμικό μέρος της Καρπάθου. "Ας μέ πείσει κάποιος για τό ανζίθετο.

Μέ τα παραπάνω ζέλησα να πω τη γνώμη μου χωρίς πάθος και προκαταλήψεις. Τίποτε πέρα από αυτό που οι λαογράφοι εζην Ελλάδα ήδη γνωρίζουν. Κάποτε είπα: Καρπάθος ει' μοναδική κι ή Όλυμπος είναι μία μέσ στο Πανεπιστήμιο και εζην Ακαδημία.

4-

"Ας κάνουν τό'ίδιο κι' άλλοι παλιοί καλοί μου φίλοι.

Νά προσπεράσωμε και ν' αφήσωμε πίσω μας τις άκρατες
επικίνδυνες φωνές που δέν εχολιάζω. Είναι, λένε, οι δια-
φορές μας τόσο πολλές και τόσο μεγάλες που ή έτοια
εύχκριση είναι αδύνατη.

Θέση βγαλμένη, όπως έχει ειπωθεί, από τά άπηλημένα
και τις πικρίες του παρελθόντος που μερικοί έβγαζαν
από τόσα χρόνια κουβαλούν μαζί τους. Με λίγα λόγια,
καμία επαφή γιατί: ου' ευχρώνται Ιουδαίοι Σαμαρείταις.

Αντιπαράθετω ε' αὐτά και ζωώ το παράδοξο των καιρών μας:
Τό πως οι παλιοί καλοί Ολυμπίζες χλευσιζάδες και μέγα
από προφορικές προσωπικές τους μαρτυρίες ή έε γραπτά
τους απομνημονεύματα είχαν μιά εκτίμηση, ένα σεβασμό
και πολλές φορές παραδοχή ιεράς ικανότητας για εκτός
Ολύμπου χλευσιζάδες. Αυτό τά λέει όλα.

Τελειώνω μέζωτο: Παρακαλώ εας φίλοι μου
κάμετε όπως όπως
ξένοι δικαί μονοιάσετε
εάν υπάρχει τρόπος.

Νικόλαος Μ. Αναστασιάδης

31.12.2018

Για το Ολυμπίτικο – Καρπάθικο γλέντι

Αγαπητοί συμπατριώτες Ολυμπίτες και φίλοι της Ολύμπου,

Μηδενί δίκην δικάσης, πριν αμφοίν μύθον ακούσης. Με τη ρήση αυτή του Πλάτωνα ως προσπαθήσωμε να δούμε και λίγο τα πράγματα από την άλλη πλευρά, μια και το όνομά μου αναφέρθηκε, ίσως και με κάποια υπονοούμενα, στην τελευταία έκδοση της “ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΥ.”

Αισθάνομαι την υποχρέωση να τοποθετηθώ για άλλη μια φορά στο θέμα με μερικές μόνο σκόρπιες σκέψεις από τα πολλά που θα μπορούσαμε να πούμε. Θα επαναλάβω και συμπληρώσω μέρος από αυτά που είπα στη σύσκεψη στο χώρο της Αδελφότητας στην Αμφιάλη όπως και στις δύο προηγούμενες συσκέψεις στο Υπουργείο Πολιτισμού. Θα είμαι όσο γίνεται περιληπτικός.

Το να έχει κάποιος την Ολυμπίτικη καταγωγή είναι ένα πράγμα. Αλλά το να την έχει και να υπερηφανεύεται γι’ αυτή είναι κάτι το ξεχωριστό. Αυτό κάνω από τότε που κατάλαβα τον κόσμο και μπήκα στο Ολυμπίτικο γλεντικό γίγνεσθαι, όταν σε κάποιο γάμο στα δεκαπέντε μου είπα την πρώτη μαντινάδα. Κι από τότε μέχρι τώρα με ευλάβεια συμμετέχω στα γλέντια, μνημένος στο τυπικό της παράδοσης του τόπου μας κι απ’ ό,τι έμαθα κοντά στους μεγάλους γλεντιστάδες που πάντα μου κάνουν την τιμή να κάθομαι δίπλα τους. Το λέω αυτό για να υποδηλώσω τούτο, ότι κατέχοντας το θέμα του γλεντιού από μέσα, μπορεί και από το, όπως λέγεται, ηθικό αυτό πλεονέκτημα, η γνώμη μου να έχει κάποια βαρύτητα.

Το θέμα για το «ΓΛΕΝΤΙ» τείνει να πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Κι αυτό μετά την ένσταση για την πρόθεση υποβολής πρότασης για το “Καρπάθικο Γλέντι” από τη γνωστή τετραμελή ομάδα που το επεξεργάζεται.

Ας δούμε λίγο πώς ξεκίνησε. Ξεκίνησε ύστερα από πρόταση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού προς τη σύζυγό μου Βασιλική, μέλος η ίδια της Εθνικής Επιστημονικής Επιτροπής για την εφαρμογή της Σύμβασης της Ουνέσκο για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά, για να βρεθεί υλικό και να προβληθεί ο ιδιαίτερος πολιτισμός των Δωδεκανήσων. Η ίδια, και με αξιοκρατικά κριτήρια, επέλεξε τα άλλα μέλη της ομάδας και όλοι μαζί πρότειναν το Καρπάθικο Γλέντι. Με δική τους σκέψη και απόφαση χωρίς κρυφά κατευθυντήρια “ΚΕΝΤΡΑ ΕΞΟΥΣΙΑΣ,” που τόσο άστοχα αναφέρεται και αναδημοσιεύεται και από την εφημερίδα μας.

Δυο λόγια για την τετραμελή συντακτική ομάδα:

Η Βασιλική, με υπέρμετρη αγάπη για την Ολύμπο, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό της, αλλά και παράλληλα υπεύθυνη επιστήμων, καταγραφέας και μελετητής της παράδοσης της ευρύτερης Καρπάθου. Ας μου επιτρέψει η σεμνότητα του ιστορικού μελετητή Ηλία Βασιλαρά να πω πως η προσφορά του για τη διάδοση του πολιτισμού της Καρπάθου και της Ολύμπου όλα αυτά τα χρόνια είναι μοναδική και ανεκτίμητη.

Η Μόρφη Διακογεωργίου, καταξιωμένη εκπαιδευτικός, άξιο μέλος μιας ιστορικής οικογένειας του χωριού μας και συνεχιστής της ωραίας μας παράδοσης. Η Παρασκευή Κανελλάτου, εθνομουσικολόγος με αναγνωρισμένα σημαντικότερα έργα ανά το πανελλήνιο.

Η συντακτική ομάδα λοιπόν πρότεινε το Καρπάθικο Γλέντι σε όλες του τις εκφάνσεις και με όλες του τις ιδιαιτερότητες όπως υπάρχει και βιώνεται σήμερα στα χωριά της Καρπάθου. Αυτό ακριβώς, όπως και η προσπάθεια μεταβίβασης αυτής της παράδοσης στη νέα γενιά, είναι που ενδιαφέρει το Υπουργείο. Τίποτε περισσότερο ή λιγότερο. Η όποια διαφορά ή πολιτισμική ανωτερότητα ας μείνει μόνο μέσα στον καθ' ενός μας τη σκέψη. Γιατί είναι προσωπικό και ιδιαίτερο στοιχείο του καθ' ενός από εμάς, βγαλμένο μέσα από παλιά και νέα βιώματα ζώντας την παράδοση του τόπου μας. Εξάλλου, τη σύγκριση αυτή, μελετώντας τα στοιχεία του κατατεθέντος φακέλλου, έτσι κι αλλιώς θα την κάνουμε.

Για τα οφέλη της αμερόληπτης σύγκρισης δε χρειάζεται να πούμε πολλά. Έχω βιώσει τις αξίες του πολυπολιτισμού στην ξενιτιά και μπορώ να μιλώ από προσωπική εμπειρία. Κάνω μια μικρή αναδρομή μερικές δεκαετίες πίσω και θυμάμαι το αίσθημα για τις αξίες του δικού μας πολιτισμού στα μαθήματα Συγκριτικής Θεολογίας και Ιστορίας από τους καθηγητές μας, Γιώργο Χαλκιά και Αντώνη Μαστρογιάννη. Στα πανεπιστήμια σαν ένα από τα βασικά μαθήματα διδάσκεται το μάθημα της Συγκριτικής Λαογραφίας.

Η γνώμη μου για τη θέση της Ολύμπου μέσα στο ευρύτερο καρπαθιακό πλαίσιο είναι η ίδια και αναλλοίωτη με αυτή που πολλές φορές εξέφρασα δημοσίως τελειώνοντας το Γυμνάσιο γύρω στο τέλος της δεκαετίας του πενήντα: το πως θα ήταν σφάλμα να λέμε πως δεν υπάρχει πολιτισμός και παράδοση έξω και πέρα από τα γεωγραφικά όρια της Ολύμπου. Πάντα η Όλυμπος ήταν και είναι οργανικά αναπόσπαστο ιστορικό, διοικητικό, οικονομικό, εκκλησιαστικό, εκπαιδευτικό και πολιτισμικό μέρος της Καρπάθου. Ας με πείσει κάποιος για το αντίθετο.

Με τα παραπάνω τόλμησα να πω τη γνώμη μου χωρίς πάθος και προκαταλήψεις. Τίποτε πέρα από αυτό που οι λαογράφοι στην Ελλάδα ήδη γνωρίζουν. Κάποτε είπα:

Κάρπαθος ει' μοναδική κι η Όλυμπος είναι μία

μες στο Πανεπιστήμιο και στην Ακαδημία.

Ας κάνουν το ίδιο κι άλλοι παλιοί καλοί μου φίλοι. Να προσπεράσουμε και ν' αφήσουμε πίσω μας τις ακραίες επικίνδυνες φωνές που δεν σχολιάζω. Είναι, λένε, οι διαφορές μας τόσο πολλές και τόσο μεγάλες που η όποια σύγκριση είναι αδύνατη. Θέση βγαλμένη, όπως έχει ειπωθεί, από τα απωθημένα και τις πικρίες του παρελθόντος που μερικοί ύστερα από τόσα χρόνια κουβαλούν μαζί τους. Με λίγα λόγια, καμμία επαφή γιατί: *ου συγχρώνται Ιουδαίοι Σαμαρείταις.*

Αντιπαράθετο σ' αυτά και τούτο σαν παράδοξο των καιρών μας: Το πως οι παλιοί καλοί Ολυμπίτες γλεντιστάδες και μέσα από προσωπικές προφορικές τους μαρτυρίες

ή σε γραπτά τους απομνημονεύματα είχαν μια εκτίμηση, ένα σεβασμό και πολλές φορές παραδοχή ισάξιας ικανότητας για εκτός Ολύμπου γλεντιστάδες. Αυτό τα λέει όλα.

Τελειώνω με τούτο:

Παρακαλώ σας φίλοι μου κάμετε όπως όπως

ξένοι δικοί μονοιάσετε εάν υπάρχει τρόπος.

Νικόλαος Μ. Αναστασιάδης

18. Νικόλαος Κανάκης
(γλεντιστής & πρώην Κοινοτάρχης Ολύμπου Καρπάθου)
[2019.02.01]

Κείμενο του Νικολάου Κανάκη, ολυμπίτη γλεντιστή και πρώην κοινοτάρχη στην Όλυμπο Καρπάθου, το οποίο γράφτηκε για να δημοσιευθεί στην εφημερίδα "Φωνή της Ολύμπου" στο φύλλο 370 των αρχών του 2019. Το κείμενο απεστάλη από τον συγγραφέα και στη συντακτική ομάδα, με την άδεια του για χρήση του ως τεκμήριο στο φάκελο «Καρπάθικο Γλέντι».

Η άλλη άποψη για το «Γλέντι».

Το καλοκαίρι οργανώθηκε στην Όλυμπο λαϊκή συνέλευση με μοναδικό θέμα το Γλέντι. Περιμέναμε από τους εισηγητές να εξηγήσουν ποια είναι η έννοια της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (Α.Π.Κ.), ποιο ουσιαστικό όφελος θα έχουν οι «κοινότητες» των Ολυμπιτών από την αυτοτελή εγγραφή του γλεντιού ως «Ολυμπίτικου» στο Εθνικό Ευρετήριο* και τους λόγους για τους οποίους δεν μπορεί να χωρέσει στην έννοια του «Καρπάθικου γλεντιού» για το οποίο είχε ήδη υποβληθεί πρόταση.

Όπως όμως διαπιστώθηκε στόχος των εισηγητών δεν ήταν η ενημέρωση, αλλά η νομιμοποίηση της ήδη υποβληθείσας ένστασης κατά της εγγραφής του «Καρπάθικου γλεντιού» και της κατάθεσης **αυτοτελούς πρότασης** για εγγραφή του ως Ολυμπίτικου στο Εθνικό Ευρετήριο Α.Π.Κ με προειλημμένες αποφάσεις.

Ακούστηκαν πολλές υπερπατριωτικές, τοπικιστικές - σοβινιστικές κορώνες χωρίς να εξηγηθεί για ποιο λόγο η αυθεντικότητα και η μοναδικότητα του ολυμπίτικου γλεντιού, που δεν αμφισβητούνται από κανένα, δεν μπορούσε να αποτυπωθεί και να τεκμηριωθεί με επικαιροποίηση του φακέλου που είχε υποβληθεί για την εγγραφή του «καρπάθικου γλεντιού» στο Εθνικό Ευρετήριο.

Επειδή στη σχετική ενημέρωση της ομάδας εργασίας που δημοσιεύτηκε στην ΦτΟ και την Καρπαθακή αναφέρεται ότι συμμετείχα στη Λαϊκή Συνέλευση, χωρίς όμως να σημειώνεται η διαφοροποίησή μου, για λόγους αντικειμενικής πληροφόρησης των αναγνωστών θεωρώ χρέος μου να επαναλάβω τις επιφυλάξεις μου μέσα από τις στήλες της εφημερίδας.

Κατ' αρχή ας δούμε ποιο είναι το αντικείμενο σύμφωνα με την ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού (www.ayla.culture.gr): ***«Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά (Α.Π.Κ.) συνιστά ζωντανή πραγματικότητα που αλλάζει, εξελίσσεται, μετασχηματίζεται, εμπλουτίζεται, προσαρμόζεται και μεταβιβάζεται στις επόμενες γενεές παρακολουθώντας τους κοινωνικούς και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς. Έτσι, η διαφύλαξη δεν προϋποθέτει ούτε και συνεπάγεται την επιστροφή***

σε μια “αυθεντική” ή “γνήσια” μορφή μιας πολιτιστικής έκφρασης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η διαφύλαξη διαφοροποιείται από την έννοια της προστασίας. Η προστασία ως βασικό σκοπό έχει την καλή διατήρηση των αρχιτεκτονικών ή κινητών μνημείων και των μνημειακών συνόλων, ενώ η διαφύλαξη στόχο έχει την διατήρηση ζωντανών των στοιχείων της Α.Π.Κ

Οι δράσεις ευαισθητοποίησης εστιάζουν επίσης στην ανταλλαγή καλών πρακτικών για τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και τη μεταλαμπάδευσή της στις νεότερες γενιές.

Με βάση τα παραπάνω το «γλέντι» ως στοιχείο της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς μας «συνιστά ζωντανή πραγματικότητα που αλλάζει, εξελίσσεται, εμπλουτίζεται, προσαρμόζεται και η διαφύλαξή του δεν προϋποθέτει ούτε και συνεπάγεται την επιστροφή σε μια “αυθεντική” ή “γνήσια” μορφή έκφρασής του.

Αντί λοιπόν να ερίζουμε για την αυθεντικότητα ή την γνησιότητα του γλεντιού, το ποιος φορέας ή ποια πρόσωπα είχαν πρώτοι την ιδέα για την εγγραφή του γλεντιού στο Εθνικό Ευρετήριο Α.Π.Κ. ή με ποιο όνομα θα καταχωρηθεί, καλό είναι να αναζητήσουμε πρακτικές και τρόπους για την διαφύλαξη και την μεταλαμπάδευσή του στις νεότερες γενιές.

Είχα διαφωνήσει και εξακολουθώ να διαφωνώ με την ένσταση που υποβλήθηκε για την καταχώρηση του «καρπάθικου γλεντιού» στο Εθνικό Ευρετήριο της ΑΠΚ, επειδή πιστεύω πως προέχει η ενότητα όλων των Καρπαθίων αντί να προκαλούνται έριδες και διχασμός και μάλιστα για ασήμαντες αφορμές.

Αποψη μου είναι πως προέχει να παραμείνει ζωντανή η Όλυμπος και όχι να καταστεί μνημείο ιστορικής αναφοράς. Το γλέντι χρειάζεται «παρέα» και γλεντιστές, που σε λίγα χρόνια, όπως πάμε, δεν θα υπάρχουν στο χωριό μας. Αυτός θα πρέπει να είναι ο προβληματισμός και η προτεραιότητά μας και όχι η εγγραφή του γλεντιού στο Εθνικό Ευρετήριο ή και του Χωριού μας ως οικισμού στον κατάλογο «μνημείων» της Ουνέσκο.

Όπως ορθά αναφέρεται και στην ένσταση «Η διαφύλαξη της ΑΠΚ δεν μπορεί να γίνει με κίβδηλους και μικρόψυχους τοπικισμούς» και «δεν μπορεί ο λαϊκός πολιτισμός της Ολύμπου να αποτελέσει όχημα προσωπικών επιδιώξεων και ατομικών φιλοδοξιών».

Αυτό ισχύει όμως και για τους συντάκτες της ένστασης.

Οι πρωτοστατήσαντες για την υποβολή της ένστασης σχεδίαζαν όπως είπαν την καταχώρηση στο Εθνικό Ευρετήριο του Παραδοσιακού Ολυμπίτικου Γλεντιού από το 2012 και επικαλέστηκαν την με αριθμό 8/2012 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου η οποία όμως αφορούσε την προσπάθεια εγγραφής του οικισμού ως μνημείου στον κατάλογο της Ουνέσκο και δεν είχε καμιά σχέση με το γλέντι. Πιο συγκεκριμένα με την 8/2012 ομόφωνη απόφασή του το Δ.Σ.

«Αποδέχεται την εισήγηση του Αντιδημάρχου Καρπάθου κ. Δημάρχου Γεωργίου αποφασίζοντας την έγκριση ανάληψης πρωτοβουλιών και ενεργειών για τον σχηματισμό φακέλου χαρακτηρισμού της

Τοπικής Κοινότητας Ολύμπου του Δήμου Καρπάθου, ως μνημείου Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την ΟΥΝΕΣΚΟ, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου».

*Αναφέρθηκε ακόμη ότι δεν προχώρησαν στην υποβολή φακέλου επειδή ο Πολιτισμικός Οργανισμός Ολύμπου (ΠΟΡΟΚ) δεν είχε πόρους για την προετοιμασία του. Όμως αποδείχθηκε ότι η συμπλήρωση του δελτίου**, υπόδειγμα του οποίου υπάρχει στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού www.avla.culture.gr, δεν απαιτεί χρήματα. Την ίδια εποχή όμως διοργανώνονταν από τον ΠΟΡΟΚ διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις ή εκδηλώσεις μνήμης, ενώ μετά το 2014 ο ΠΟΡΟΚ επιχορηγείται από τον Δήμο με 20.000 ευρώ ετησίως και έχει σημαντικό αποθεματικό στην διάθεσή του. Θα μπορούσε λοιπόν να καλύψει την οποιαδήποτε μικρή δαπάνη θα απαιτείτο για τη συμπλήρωση και επικαιροποίηση του δελτίου με την βοήθεια ντόπιων και φίλων της Ολύμπου, επιστημόνων και ερευνητών που προσφέρονταν να παραχωρήσουν δωρεάν σχετικό υλικό που είχαν συλλέξει. Αλλού επομένως πρέπει να αναζητηθεί η αλήθεια. Αν οι ενιστάμενοι είχαν υποβάλει σχετικό δελτίο για το Ολυμπίτικο Γλέντι ένα χρόνο πριν, σήμερα δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα. Από την στιγμή που υποβλήθηκε η πρόταση για την καταχώρηση του «Καρπάθικου γλεντιού» στο Ευρετήριο, είναι σοβαρό λάθος και η ένσταση και η πρόταση για αυτεπλήρωση του «Ολυμπίτικου παραδοσιακού Γλεντιού», αφού στην έννοια του Καρπάθικου γλεντιού περιλαμβάνεται και το Ολυμπίτικο γλέντι όσες διαφορές και αν παρουσιάζει.*

Η υποβολή της ένστασης και αυτεπλήρους πρότασης έγινε και εξακολουθεί να είναι αφορμή για μια βλαπτική αντιπαράθεση που το μόνο αποτέλεσμα της θα είναι η καθυστέρηση ή και η ματαίωση της εγγραφής του γλεντιού στο Εθνικό Ευρετήριο με το ένα ή το άλλο όνομα. Κρίνοντας αντικειμενικά θα είναι δύσκολο τα μέλη της επιστημονικής επιτροπής, που θα κρίνουν την ένσταση, να δεχθούν ως ορθά τα επιχειρήματα για τον διαχωρισμό του γλεντιού με τοπικά κριτήρια. Σημασία δεν έχει ο τίτλος με τον οποίο θα καταχωρηθεί το γλέντι στο κατάλογο ούτε ποια άτομα συμμετέχουν στην ομάδα υποβολής της πρότασης, αλλά το περιεχόμενο της που μπορεί να τεκμηριωθεί και επικαιροποιηθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το «Καρπάθικο Γλέντι» να ταυτιστεί με το «ολυμπίτικο», το οποίο κανένας δεν αμφισβητεί ότι είναι το πιο αυθεντικό. Όπως σήμερα ταυτίζεται ο «Καρπάθικος» χορός με τον πάνω χορό, έτσι θα μπορούσε να γίνει και με το γλέντι με κατάλληλους χειρισμούς χωρίς υπερπατριωτικές κορώνες και σοβινιστικές υπερβολές, που οδηγούν σε μια εμφύλια διαμάχη η οποία δεν ωφελεί κανένα και σε τίποτα.

Ας σημειωθεί πως ένα από τα έξι μόλις στοιχεία που έχουν εγγραφεί με πρόταση της Ελλάδας στον Κατάλογο ΑΠΚ της UNESCO είναι η «Τέχνη της Ξερολιθιάς», της οποίας ο φάκελος συγκροτήθηκε με πρωτοβουλία της Ελλάδας και της Κύπρου και συμμετέχουν η Γαλλία, η Ελβετία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κροατία, η Κύπρος και η Σλοβενία. Όταν λοιπόν για την εγγραφή ενός στοιχείου ΑΠΚ συνεργάζονται διαφορετικές χώρες είναι παράλογο οι κοινότητες*** της Καρπάθου να μη μπορούν να συνεργαστούν για την καταχώρηση στο Εθνικό Ευρετήριο ενός κοινού στοιχείου της πολιτιστικής κληρονομιάς μας, όπως είναι το γλέντι.

Υποναύαρχος Α.Σ.(εα) Ν. Κανάκης

ENNOIES

*** Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας.**

Το Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας έχει δημιουργηθεί στο πλαίσιο εφαρμογής της σχετικής Σύμβασης της UNESCO.

Πρόκειται για την αποτύπωση στοιχείων της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Α.Π.Κ.) της χώρας μας με τη μορφή ευρετηρίου. Μέσω του Εθνικού Ευρετηρίου, επιδιώκεται να δοθεί ο λόγος στους ίδιους τους φορείς της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (κοινότητες, ομάδες, ακόμα και μεμονωμένα άτομα), προκειμένου να μοιραστούν τη δική τους πολιτισμική εμπειρία με το εγχώριο και διεθνές κοινό, να μιλήσουν για τη συλλογική τους ταυτότητα, να διατυπώσουν προτάσεις για τη μελέτη και **κυρίως για τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής τους κληρονομιάς.**

****Το Δελτίο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς** είναι η «ταυτότητα» του στοιχείου στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, ένας περιεκτικός δηλαδή τρόπος προκειμένου μια κοινότητα φορέων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς να παρουσιάσει ένα στοιχείο άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στο ευρύ κοινό. Είναι χωρισμένο σε πεδία, κάθε ένα από τα οποία δίνει την ευκαιρία στον/στους συντάκτη/ες **να μιλήσουν για συγκεκριμένες ιδιαίτερες όψεις του στοιχείου** που περιγράφουν, π.χ. την ιστορία του.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο Δελτίο αποτελούν ένα είδος πρώτης γνωριμίας με το στοιχείο και μάλιστα όπως αυτό βιώνεται από την κοινότητα των φορέων του.

***** Κοινότητα των Φορέων ενός στοιχείου της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς** είναι η ομάδα (ή και τα άτομα, κατά περίπτωση) που ασκούν, επιτελούν, αναδημιουργούν, μεταβιβάζουν από γενιά σε γενιά αυτή τη ζωντανή και δυναμική κληρονομιά.

Γ. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ & ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΜΕ ΤΟ ΚΑΡΠΑΘΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ

01. Γιάννης Ζέρβας
(Ομότιμος Καθηγητής Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)
[2018.11.18]

**«Γαμήλιες μαντινάδες κατά το γύρεμα του γαμπρού
στα χωριά Απέρι και Όθος της Καρπάθου»**

Γιάννης Ζέρβας

Ομότιμος καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Το γύρεμα του γαμπρού είναι ένα ιδιαίτερο έθιμο του γάμου που το βρίσκουμε στην Κάρπαθο. Σύμφωνα με το έθιμο αυτό, λίγες ώρες πριν από τη στέψη, η οικογένεια της νύφης ετοιμάζεται να πάει, εν πομπή, να γυρέψει τον γαμπρό στο σπίτι του και από την άλλη μεριά η οικογένεια του γαμπρού να υποδεχθεί την οικογένεια της νύφης. Η προετοιμασία γίνεται με γλέντια (καθιστά, χωρίς χορό) χωριστά στο κάθε σπίτι, όπου το κύριο χαρακτηριστικό είναι οι ευχές, τα κεράσματα, και οι μαντινάδες με τη συνοδεία παραδοσιακών μουσικών οργάνων.

Ο πατέρας της καρπαθιακής λαογραφίας Μιχαήλ Γ. Μιχαηλίδης-Νουάρος (1932) αναφέρει ότι στο χωριό Πηλές της νοτιοδυτικής Καρπάθου το γύρεμα του γαμπρού γινόταν τόσο στους αρραβώνες όσο και στους γάμους με παντιέρες, «λυροτσάμπουνα», μαντινάδες και πυροβολισμούς. Στα τραγούδια του γάμου αναφέρεται και ο σπουδαίος εθνομουσικολόγος Samuel Baud-Bovy, τα οποία κατέγραψε κατά τη δεκαετία του 1930 στο χωριό Όθος της νότιας περιοχής της Καρπάθου.

Η δική μας καταγραφή (Ζέρβας, 2017) αναφέρεται στο γύρεμα του γαμπρού στα χωριά Απέρι και το Όθος, η οποία αποτυπώνει την *πρώτη ύπαρξη* του εθίμου (Hoerburger, 1968), δηλαδή μια πατροπαράδοτη συνήθεια που πραγματοποιείται στον φυσικό της χώρο μέχρι σήμερα χωρίς αλλοιώσεις και φολκλορίστικες επεμβάσεις. Στα γλέντια ακούγονται μαντινάδες από συγγενείς και φίλους με πλούσιο περιεχόμενο και ποικίλες μελωδίες.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι όλοι οι καρπαθίοι ακόμα και αυτοί που φεύγουν από το νησί, ταξιδεύουν στα πέρατα του κόσμου και δραστηριοποιούνται σε διάφορους κοινωνικούς και επαγγελματικούς χώρους σε κάθε ευκαιρία επιστρέφουν και βιώνουν και ξαναβιώνουν τον πολιτισμό των προγόνων τους στην πλέον αυθεντική μορφή του. Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι οι νέοι ακολουθούν πιστά τις παραδόσεις του τόπου τους.

Από τα συγκεντρωθέντα στοιχεία προκύπτει ότι σε ολόκληρη την Κάρπαθο, παρά τις πάμπολλες μελέτες, υπάρχει πλουσιότερο λαογραφικό υλικό που δεν έχει καταγραφεί και μελετηθεί με σύγχρονες συστηματικές διαδικασίες. Αυτό θα συμβάλει στη διάσωση, την προστασία και διάδοση τόσων πολύτιμων αγαθών της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού.

02. Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος
(Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)
[2018.11.21]

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΨΩΜΕΝΟΥ

Εταιρεία Κρητικών Σπουδών – Ίδρυμα Καψωμένου
Έτος Ιδρύσεως: 1992, Αρ. Εγγραφής: 401/92
73005 Πύργος Αλκκιανού Χανίων
Τηλ. +Fax: 28210 78831, κιν.: 0030 6985677342
E-mail: ekapsome@yahoo.gr, eks-ik@eks-ik.eu,
kritikes.spoudes@gmail.com
Ιστοσελίδα: www.eks-ik.eu

Προς την Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
και το Τμήμα Αυλής Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Διαπολιτισμικών Θεμάτων
του Υπουργείου Πολιτισμού

Κοινοποίηση στα Μέλη της Συντακτικής Ομάδας του Φακέλου

Υπό την ιδιότητά μου ως ειδικού ερευνητή του ελληνικού παραδοσιακού πολιτισμού και έχοντας άμεση γνώση του αντικειμένου, υποστηρίζω θερμά το αίτημα που έχει υποβληθεί εκ μέρους των κοινοτήτων της Καρπάθου, να περιληφθεί το «Καρπάθικο γλέντι» στον Εθνικό Ευρετήριο στοιχείων Αυλής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

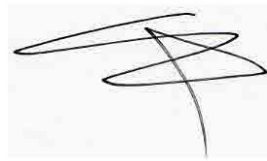
Το «Καρπάθικο γλέντι» αντιπροσωπεύει μια χαρακτηριστική έκφραση του παραδοσιακού πολιτισμού της Καρπάθου, γύρω από την οποία οργανώνεται η συλλογική ζωή της κοινότητας. Ορίζεται από ένα αυστηρό εθιμικό τελετουργικό, που συνθέτει τις τέχνες της μουσικής, της ποίησης, του τραγουδιού και του χορού σε μια δυναμική ενότητα υψηλής αισθητικής, η οποία καλλιεργεί και αναπτύσσει τους διαπροσωπικούς δεσμούς και την κοινωνική συνοχή, στη βάση της αρχής της δημιουργικής συμμετοχής όλων των μελών της κοινότητας στη συλλογική ζωή. Αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις και πιο γνήσιες εκφράσεις του τοπικού πολιτισμού, η οποία, μέσα σε ένα κλίμα χαράς και ευφορίας, διατηρεί ζωντανά πατροπαράδοτα ήθη, έθιμα και αρετές της νησιώτικης Ελλάδας και σφυρηλατεί τη συνείδηση της πολιτισμικής ενότητας και της συλλογικής δράσης.

Σε μια εποχή που οι παραδοσιακοί πολιτισμοί της Μεσογειακής λεκάνης κινδυνεύουν να αφανιστούν, το «Καρπάθικο γλέντι» αντιπροσωπεύει μια από τις τελευταίες σύνθετες εκφράσεις του τοπικού πολιτισμού, η οποία, με την αξιοσημείωτη αντοχή που δείχνει απέναντι στις ποικίλες εξωτερικές πιέσεις, έχει αποδείξει ότι διαθέτει όλες τις προϋποθέσεις βιωσιμότητας, εφόσον, με την υποστήριξη της Εθνικής Επιτροπής, ανακηρυχθεί σε *Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς* από την UNESCO.

Με την προσδοκία μιας θετικής εκ μέρους της *Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και του Τμήματος Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Διαπολιτισμικών Θεμάτων* ανταπόκρισης, διατελώ με εξαιρετική τιμή

Χανιά, 21 Νοεμβρίου 2018

Ο Πρόεδρος της *Εταιρείας Κρητικών Σπουδών*

Ομότ. Καθηγητής Ερατοσθένης Γ. ΚΑΨΩΜΕΝΟΣ

03. Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης
(Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας
Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)
[2018.11.24]

Ας είχαμε να τρώαμε και ρούχα να φορούμε,
δουλειά να μην εκάναμε μόνο να τραγουδούμε.

Το παλαιό αυτό δίστιχο της Καρπάθου αποτυπώνει κατά την γνώμη μου την λειτουργικότητα του γλεντιού στο κατά τα άλλα ιδιαίτερα λαογραφικό νησί μας. Η πλειονότητα των Καρπαθίων από μικρή ηλικία, κυρίως ο αντρικός αλλά και όχι ολιγότερο ο γυναικείος πληθυσμός έχουν ενεργή συμμετοχή στα γλέντια και στις διασκεδάσεις που γίνονταν αλλά και εξακολουθούν να γίνονται στα σπίτια, στα πανηγύρια, στους αρραβώνες στους γάμους, στις γεννήσεις των παιδιών και ορισμένες φορές στα καφενεία όλων των χωριών, ανάλογα με την κάθε επίκαιρη περίπτωση, π.χ. άφιξη ξενιτεμένου.

Μπορώ να βεβαιώσω ότι αν σήμερα είμαι Ομότιμος Καθηγητής της Λαογραφικής Επιστήμης, αυτό συνέβη γιατί από τα παιδικά μου χρόνια συνόδευα τους γονείς μου σε όλα τα γλέντια και τις γαμήλιες τελετές που γίνονταν στα χωριά Μενετές, Αρκάσα και Πηγάδια. Ο ίδιος τραγούδησα για πρώτη φορά αυτοσχέδιες μαντινάδες όταν με επέλεξαν ως κουμπάρο σε έναν γάμο που έγινε στο χωριό μου (Μενετές 1966). Κι αυτό δεν έχει σχέση μόνο με την κληρονομικότητα, σημειωτέο ότι τραγουδούσαν και οι δύο γονείς μου, αλλά και από το γεγονός ότι παρακολουθούσα όλα σχεδόν τα γλέντια που γίνονταν στο χωριό μου και βέβαια τα ήθη και έθιμα του νησιού. Αργότερα, με την ενηλικίωσή μου, συμμετείχα πλέον ενεργά σε όλα τα γλέντια του χωριού μου. Όταν μάλιστα μετά τις σπουδές μου στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων διορίστηκα καθηγητής στο Γυμνάσιο και Λύκειο Καρπάθου έλαβα μέρος σε γλέντια και διασκεδάσεις που γίνονταν σε όλα τα χωριά του νησιού.

Οι μαντινάδες σε όλα τα χωριά της Καρπάθου είναι τρόπος ζωής. Μάλιστα οι γλεντιστές έχουν πάντα ιδιαίτερη θέση και προνόμια στον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης ενός γλεντιού, χαρακτηριστικό παράδειγμα. Είναι η προσφορά από τους οργανωτές του γλεντιού περίοπτης θέσης σε όσους γνωρίζουν και συντάσσουν επίκαιρα δίστιχα που σχετίζονται πάντοτε με το θέμα του γλεντιού. Όλα τα μέλη των οικογενειών γαλουχούνται με τα καρπάθικα γλέντια και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να οργανώνονται και σε πολλές περιοχές του λεκανοπεδίου Αττικής και τη Ρόδο όπου ζουν χιλιάδες Καρπαθίοι, και πολύ περισσότερα στις Η.Π.Α., τον Καναδά και την

Αυστραλία, όπου υπάρχουν ξενιτεμένοι Καρπάθιοι οργανωμένοι σε συλλόγους και κοινότητες.

Συμπερασματικά, θα έλεγα ότι έχω βιώσει στη διάρκεια της ζωής μου το καρπάθικο γλέντι και εξακολουθώ να συμμετέχω σ' αυτό χωρίς διακοπή, διότι τα γλέντια δεν σταμάτησαν ποτέ να οργανώνονται από τα παλαιότερα χρόνια μέχρι σήμερα σε όλα τα χωριά της Καρπάθου. Βιβλία και μελετήματά μου αναφέρονται πολλές φορές στα καρπάθικα γλέντια και μάλιστα σημειώνονται εκεί και επίκαιρα αυτοσχέδια δίστιχα.

Με την ιδιότητα του μοναδικού Δωδεκανήσιου καθηγητού της Λαογραφίας μπορώ να βεβαιώσω ότι το γλέντι είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων των χωριών της Καρπάθου και ότι ουδέποτε σταμάτησε να υφίσταται. Είναι με άλλα λόγια ένα ζωντανό στοιχείο που ζει ακόμα σε όλα τα χωριά της Καρπάθου και στη διασπορά, το οποίο μεταδίδεται από τη μία γενιά στην άλλη μέσω της οικογένειας και των κοινοτικών εκδηλώσεων.

Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης

Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας, Πανεπιστημίου Αθηνών

04. Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας
(τ. Αναπληρωτής Καθηγητής Λαογραφίας Πανεπιστημίου Πελοποννήσου)
[2018.12.27]

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν. ΔΟΥΛΑΒΕΡΑΣ
τ. ΑΝΑΠΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Ζευγολατιό Κορινθίας, 27 Δεκεμβρίου 2018

ΠΡΟΣ:

Τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς
και το Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και
Διαπολιτισμικών Θεμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Μέλη της Συντακτικής Ομάδας του Φακέλου
«ΚΑΡΠΑΘΙΑΚΟ ΓΛΕΝΤΙ»

ΘΕΜΑ : « Το ΚΑΡΠΑΘΙΑΚΟ ΓΛΕΝΤΙ καθολικό γνώρισμα του νησιού»

Αξιότιμοι Κύριοι,

Με την επιστολή μου αυτή θέλω να σας μεταφέρω τις εντυπώσεις μου και τη γνώμη μου σχετικά με το *Καρπαθακό γλέντι*.

Ως πανεπιστημιακός δάσκαλος της Λαογραφίας επισκέφτηκα το νησί, συμμετέχοντας με εισήγηση στα τρία από τα τέσσερα Διεθνή Συνέδρια Καρπαθακής Λαογραφίας. Άλλες δύο ακόμα φορές επισκέφτηκα το νησί προσκεκλημένος από το Ινστιτούτο Λαϊκού Πολιτισμού Καρπάθου για ομιλίες και διαλέξεις.

Φυσικά, έλαβα μέρος σε καρπαθακά γλέντια και θαύμασα τον τρόπο διασκέδασης, που μου έδωσε την εντύπωση ότι είναι *εγγε-γραμμένος στη συλλογική μνήμη όλων των κατοίκων του νησιού*. Στίχοι, τραγούδι, συχνά συνοδευόμενα από χορό, νομίζει κανείς ότι πηγάζουν άμεσα από την ψυχή του συνόλου των Καρπαθίων.

Ο εξωτερικός παρατηρητής, συμμετέχοντας σε διάφορα γλέντια, νιώθει ότι *η ιδιοσυστασία του καρπαθακού γλεντιού υπερβαίνει τοπικισμούς και καθίσταται βασικό γνώρισμα της ψυχρσύνθεσης ενός ολόκληρου νησιού, που ήδη το αναφέρει ο Όμηρος (Β 676)*. Επιμέρους επουσιώδεις αποκλίσεις ή διαφοροποιήσεις δεν συνιστούν αποκλειστικότητες επιτέλεσης και είναι αδύναμες να αναιρέσουν την καθολικότητα του φαινομένου.

Το *Καρπαθακό γλέντι* αποτελεί γνήσια έκφραση του λαϊκού πολιτισμού της Καρπάθου, ενισχύει την πολιτισμική ενότητα και ταυτότητα των κατοίκων και επαναβεβαιώνει την προσήλωσή τους στα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα.

Για όλα τα ανωτέρω και επειδή το «Καρπαθιακό γλέντι» αποτελεί μια **ιδιαίτερη, μοναδική και γνήσια έκφραση του λαϊκού πολιτισμού ενός ολόκληρου νησιού**, που ανθίσταται στην εποχή του «εκμοντερνισμού» και της παγκοσμιοποίησης, φρονούμε ότι πρέπει να στηριχθεί από μέρους σας, ώστε να ενταχθεί στον *Παγκόσμιο Κατάλογο Στοιχείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO*.

Με εκτίμηση,

Αριστείδης Ν. Δουλαβέρας
τ. Αναπληρωτής Καθηγητής Λαογραφίας
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
Αγίας Μαρίνης 7, 200 01, Ζευγολατιό Κορινθίας
ΤΗΛ.-FAX : 27410-54904, Κινητό : 6974-116148
E-mail : aris.doulaveras@gmail.com

05. Γεώργιος Δημ. Κοντογιώργης
(Ομότιμος Καθηγητής & τέως Πρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου)
[2019.01.31]

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ομότιμος Γεώργιος Δημ. Κοντογιώργης

Αθήνα, 31/01/2019

Υπόψιν της συντακτικής ομάδας του φακέλου "Καρπάθικο Γλέντι»

Με ιδιαίτερη χαρά πληροφορήθηκα την πρωτοβουλία σας να διαμορφώσετε φάκελο με θέμα το «Καρπάθικο Γλέντι» προκειμένου να υποβληθεί στην αρμόδια επιτροπή της UNESCO με σκοπό την αναγνωρισθεί ο Καρπάθιος τοπικός πολιτισμός ως μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Έχοντας ασχοληθεί συστηματικά με τον λαϊκό πολιτισμό και τις κοινωνικοπολιτικές και πολιτισμικές του προεκτάσεις αξιολογώ την πρωτοβουλία σας αυτή ως πολύ σημαντική δεδομένου ότι προόριστα να προβάλει μια πτυχή του ελληνικού νησιωτικού πολιτισμού, η οποία στον καμβά του ελληνικού και γενικότερα του μεσογειακού λαϊκού πολιτισμού, εμφανίζει μιας ξεχωριστή πρωτοτυπία. Όντως η ειδικότερη ενασχόλησή μου με την Καρπάθια πολιτισμική ιδιοπροσωπία, η οποία σημειωτέον είναι διάχυτη και μάλιστα αποτελεί μια ζώσα πραγματικότητα στο σύνολο των χωριών του νησιού, με έχει πείσει ότι κατέχει μια από τις κορυφαίες θέσεις μεταξύ των νησιών του Αρχιπελάγους. Συγχρόνως, στο μέτρο που ακολουθεί εκ του σύνεγγυς την Καρπαθιακή διασπορά όπου γης εκπληρώνει μια σωστική λειτουργία πολιτισμικής συνοχής των μελών της και αναφορώ τους στην πατρίδα γη.

Ευελπιστώντας ότι η πρωτοβουλία σας αυτή θα βρει την συμπαράσταση του συνόλου Καρπαθίου λαού και ευήκοα ώτα μεταξύ των αρμοδίων της ελληνικής πολιτείας, επιτρέψτε μου να σας διαβιβάσω τα θερμά μου συγχαρητήρια και τις ευχές μου για επιτυχία στο σκοπό σας.

Με τιμή

Γεώργιος Κοντογιώργης
Ομότιμος καθηγητής
Πρώην Πρόεδρος